

YANJ

Ki jiin Yanj gbouñ na po

Gbouñ na ni mək yanii nba ki a sii fit yiin, koo ki piak ki mei Yennu. Yanii mañ bonchiann, Defid-e din yin. Yanj gbouñ na bəkit paabu munñmue: Gbouñ yenn, nan gbouñ ñanlee, nan gbouñ ñantaa, nan gbouñ ñanna, nan gbouñ ñanñmu. Baatusir ni, bi yi gbouñ mañe Saams.

GBOUÑ YENN

1

(Yanii 1 -- 41)

Barməñii parmaasir

- 1 Daansiab nba ki gaan biit damm maan
ki bia ki tokii bi binbeñ,
koo ki ki tokii nan binba yaa Yennu kaa na,
parmaasir tee bi yare.
- 2 Bi parmaasir nyi baa saak Yennu sennu na
niñe,
kimaan bi dukii sennu mañ poe yoo kur.
- 3 Li nibooru tee nan tiik nba see kpengbiön
nae,
kimaan u lomm yoo-i baar, u tuu lone,
u tituut bia ki siiri.
Bi toona kur saa fanue.
- 4 ñaan li ki tee nna kaa biit damm boori.
Biit damm ñarin tee nan fouñ nae,
ki wouñ tuu da ki piar yaatir.
- 5 Yennu tan saa biir biit damm,

ki ɣamm nan Yennu niib kan lakin taan benu.

⁶ Yennu-e ɣmakitir niɣamm na ki nyintib bonbiir ni,
ɣaan nibiit na ɣarin kpan tɔk bi biiru sonue.

2

Ki jiin kpanbar nba ki Yennu gannɔ na po

¹ Bee ki niib lorin moyêtuk lora?

² Bee ki niib lorin lora nba kaa nyɔɔti?

Ki bi kpanbara nan bi yudamm lorin lorbiit
ki jiin Yennu nan daanɔ nba ki u gannɔ na po,

³ ki yeen a, “Ŋaant tin nyinn ti mɔɣ bi nuu ni.
Ti nyinn ti mɔɣ bi yent ni.”

⁴ Yennu kar u naan binbintir paak yendouɣ ni,
ɣaan laab nan bi lorkpeena maɣ.

⁵ U dia wutoore ki teemm kpaanii,
ki jii parbiir ki jek bi gbanu.

⁶ U yet a, “N kasii kunkonn Sayonn paake* ki
n dinn n kpanbar.”

⁷ Ŋanne ki kpanbar na yet a, “N saa moont
linba ki Yennu pake.

U pakin a, ‘Fine tee n bija, ki dinnae ki n teen
a baa.

⁸ Boimin ki man tura digbana na kur,
tingbouɣ na kur sii tee a yare.

⁹ A saa jii kutgbianue ki yeerib,
ki but butib nan boba na.’ ”

---

* **2:6** 2.6 Sayonn din tee Jerusalem bokire.

- 10 Gbiintir man, yimm kpanbara,
jiin linba na ki tumii yan man,
yimm tingbouŋ na kpanbara:
- 11 Ii jiantir Yennu nan jaŋmaanii,
12 ki gbaan jiantɔ nan gbananjekiruk.
Nna-i kaa, u wutoor saa doe yiama ki yin kpo.
Parmaasir be daansiab nba baat Yennu boor
a wun nyinnib ninbɔŋ ni na paak.

3

Sanyiɔk ni Yenmiaru ki jiin sommir po

- 1 Yennu, n mɔk datai bonchiann,
binba kɔn nanin yab halii.
- 2 Bi piak n po ki yeen a, “Yennu kan sommɔ.”
- 3 Ŋaan Yennu, fine tee n sommtɔɔ, ninbɔŋ kur
ni,
fine teenin nyannu nan parcheenn.
- 4 N yi Yennu-e ki loon sommir,
ki u be u kasii kunkonn paak, ŋaan teenin gatu.
- 5 N tuu dɔɔ nyiɔk ki gɔont, ŋaan ki Yennu
guume.
- 6 N ki jee n datai tusaa tusaa nba kook lintin
na.
- 7 Yennu, baat. Tintin, n Yomdaano. Dint n
datai na biak,
ki te ki bi daa mɔk paŋ nba saa paanin daŋi.
- 8 Nyannu nyi Yennu boor nie.
Wun teen piisin u niib paak.

4

Daajoouk Yenmiaru ki jiin sommir po

- ¹ Yennu, fin nba tee n fat-tɔɔ,
turimin gatu yoo nba ki n fabin tura.
Maa bo be daamii ni, fine bo sommin.
Ii tee burchimɔ n boor motana, ki gbiint n
miaru.
- ² Yimm niib na, taar munɗaae ki i sii dintin fei?
Taar munɗaae ki i sii loon linba kaa nyooti,
ki bia waa linba ki tee barmonii?
- ³ Bant nan Yennu gann niɗamm nae ki teemm
u yab.
U gbiintir n fabinii, yoo nba ki n yiino.
- ⁴ Ii jekir nan yanputuk ki nyik toonbiit man.
Ii tuu kii dɔɔ i dɔɔnii paak soon nna,
yin dukiin linba na fanuwa.
- ⁵ Mant maruɗ nba took ki tur Yennu,
ɗaan teenɔ yada.
- ⁶ Niib bonchiann fabin ki yeen a,
“Yennu, teent piisin ti paak.
Ii mɔk ninbatinu nan timm.”
- ⁷ Ɗaan faa turin parpeenn nba na chee bi dii
nan bi tilɔɔna daan nba saa turib linba.
- ⁸ Mi-i dɔɔr, n tuu gɔɔn n yamanie,
kimaan fin Yennu kɔɔe guun ki dian fanu.

5

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

- ¹ Gbiintir n mɔmaan ki gbat n duna,

² gbiintir n mōnii ki sommin,
fin nba tee n Yennu nan n kpanbar.

N meia, Yennu.

³ Fine gbia n kunkor sanyioƙ ni,
ki yondoore ki n tuu fabin nana, ŋaan ji guu a
gatu.

⁴ A tee Yennu nba ki loon biite.
A ki saak biit a boor ni.

⁵ A poŋ ki loon fan la dont-n-moŋ damm.
A ki loon binba tee noontont damm na maami.

⁶ A tuu biir faak damm nae,
ki bia yisin kpikpiruk nan kpinkpanii damm.

⁷ ŋaan a yaa lonchiŋ paak ki n fit baat a boor.
N fit jiantira, a kasii ŋasaakak ni,
ki bia gbaant a tōonn ki teena baakir.

⁸ Yennu, n datai yab bonchiann.
Sommitin ki man tun a loomm.
ŋammit a sōnu fanu ki man tōkin.

⁹ N datai nba piak linba kur ki tee barmōnii.
ŋamm kpan loon bin biire.

Bi mōmaan kur mariie,
ŋaan ki bi para gbee nan faak nan
kpinkpanii.

¹⁰ Yennu, datir bi tuba ki biirib.
ŋaant ki bi tiŋ lorbiit na n biirib.
Berimm a boor ni, kimaan bi toonbiit kaa
bannu,
nan bi moyêtuk nba ki bi mōk ki jiin a po na
paak.

- 11 Ŋaan binba kur teena yada na be nan
parpeenn,
ki saa fit yin parpeenn yanii.
Ii guu daansiab nba loona na,
kimaan a paake ki bi mək parpeenn.
- 12 Yennu, a teen daansiab nba saak a mɔb nae
piisin,
ki a lomm tee nan naagbankɔŋir na ki nyintib
daŋ ni.

6

Yenmiaru nba jiin sommir po

- 1 Yennu, daa jikit wutoor ki yakii nanimi.
Daa jikit wutoor ki daar n tubiri.
- 2 Yennu, ii mək ninbatinu n paak, kimaan n ki
mək paŋi.
Turimin paŋ, kimaan n bak bonchiann,
3 ki n binbeŋ kur gbee nan daamii.
A saa taantir n sommir po nlee?
- 4 Yennu, baat ki tan tinnin,
jiin a ninbatinu na ki nyinnin kuun ni.
- 5 Soɔ ki tian a po kpeentiŋi,
Ŋmee saa jianta kpeentiŋi?
- 6 N bak nan parbiira,
nyiɔk kur, n dindɔɔnu tuu pɔɔk ninnyuut nie.
N ninnyuut tuu borik n yukpakitire.
- 7 N ninbina mɔr piina, ki n ji ki nyɔɔni,
kimaan n datai nba te ki n mɔ na paak.
- 8 Seetir n boor ni man, yimm biit damm na,
kimaan Yennu gbia n mɔŋ.

⁹ U gbiin n bubuuk ki jiin sommir po,
ki saa gat n miaruwa.

¹⁰ Fei saa di n datai, ki bi moi n toŋ bonchiann,
kimaan Yennu nba saa nyannib na paak.
Bi saa ŋmat nan feie.

7

Yenmiaru nba jiin fatu po

¹ N Yomdaano Yennu, n baar a boor a fii nyintin
bonbiir nie;
a nyinnin binba waa beerin na nuu ni.

² Nna-i kaa, bi saa bibin nan yanbɔr nae,
ki saan nanin siaminba ki soɔ kaa ki saa gaarin,
lejewa ki bi saa pat n gbanant yɔni yɔni.

³⁻⁴ N Yomdaano Yennu, li-i tee ki n tun ki biir
soɔ,
li-i tee ki n nyii n yɔsiak poor,
koo ki n ki mɔk ninbatinu nan daansɔɔ nba
biirin,

li-i tee ki n tun linba na yenn,
⁵ fan ŋaan ki n datai maŋ n wein ki soorin;
ŋaant bin nyannin ki kpin, ki n gbanant-ii doɔ
ki daa mɔk manfoori.

⁶ Yennu, fiit nan wutoor,
setir a taajaa paak, ki took n datai bi wutoor
ni,
ki sommin, kimaan a tee wunba waa bar-
monii soɔnue.

⁷ Tikit niib na kur a boor ni, kii diab.

⁸ Yennu, fine tee nisaarii kur barbuuro,
a bu ki sommin; a mi nan n ki mɔk biiti.

⁹ A tee popeenn Yennu-e,
ki bu ti para ni nan ti dudukit ni buut.

Potir noontont damm binbeŋ na,
 ŋaan tur niŋamm na nyoot.

10 Yennu-e nyintin ninboŋ ni,
 u tint daansiab nba saak u mɔb.

11 Yennu tee popeenn barbuurɔe; u tuu biir
 nibiit nae.

12 Bi-i kii lebit bi binbeŋ, Yennu saa ŋat u
 jukbanjiak nae.

U daar u tɔrbanne ki tee siir.

13 U jikit u jatiat nba kpi kuun nae;
 u yekit u peenii nba mɔk muu nae.

14 Gotir nibiit na nba dukii biit po,
 bi lorin kpikpiruko ki dukii kpinkpanii.

15 Ŋaan baa pii barit nba na, bi mɔŋe bia siik
 leŋ.

16 Bi tubdatu nyi bi tiɔŋ toonbiit nie;
 bi danii nyi bi tiɔŋ kpikpiruk nie.

17 N teen Yennu niipoouk, u ŋamm paak.

N yiin yaj ki dont Yennu, wunba tee Yabint
 Daano na.

8

Ki jiin Yennu nan nisaarik po

1 Yennu, fin nba tee ti Yomdaano na,
 tingbouŋ na munn laat a yabint nba tee
 bianinba.

A dontir do ki baat sanpagbant.

2 Ki waas nan sanpantii yiinir yaj.

A biir a dataiwa, ki tuu ber binba biira na,
 ki bin nyik a biiru.

³ Maa tuu got sanpaak nba ki a nan na, nan
 ŋmaarik,
 nan ŋmaabira nba ki a teemm bi binbeboor
 na,

⁴ nisaarik tee bee ki a baka be u po,
 nisaarik mun ki a gbiin u po?

⁵ A din te ki u po waan malakanba boor,
 ki bia te ki u la dontir nan paku.

⁶ Fine ganno a wuu gorii tingbouŋ na ni bonfoa
 nba ki a nan kur, ki teeno bonnanjir kur
 yudaano.

⁷ Ŋanne tee nei nan pei nan muuk ni bonkobit

⁸ nan noonii nan janii nan nyun ni bonfoa kur.

⁹ Yennu, fin nba tee ti Yomdaano na,
 tingbouŋ na munn laat a yabint nba tee
 bianinba.

9

Ki jiin niipoturu po

¹ Yennu, n saa donta nan n par kur.

N saa pak wann bakitnaun toona nba kur ki a
 tun.

² N Yabint Yennu, n sii yiin nan parpeen
 kimaan a paak,
 n sii yiine ki dontira.

³ Fi-i lekit, n datai tuu ŋmat poore; bi tuu baa
 tij nie ki kpo.

⁴ A ŋan ki bia waa monii a buut ni, ki bu fanu
 ki taa n po.

5 A biir yanbɔndamm nan nɔontont damm
nawa.

Soo kan mi tiar bi po.

6 Ti datai boonte fas fas.

A biir bi digbana, ki ti tamm bi powa.

7 Ŋaan Yennu-e tee kpanbar yoo kur,
u maa u naan binbintir a wuu bu buut.

8 U dia tingbouŋ na nan popeenne,
ki bu niib buut nan li sɔnu.

9 Yennu-e tee binba di biak na sindandiiuk.
U boore tee gungurboor ninmɔnn yoo.

10 Yennu, binba mia na saa teena yadawa,
a ki yêen wunba baar a boori.

11 Yinin dontir yaŋ ki dont Yennu,
wunba tee kpanbar ki be Sayɔnn digban-
jaann ni na,
pakin wann soo kur waa tun linba.

12 Yennu tian daansiab nba be fara niŋ na po,
u ki tammit bi mɔnii po, u daar binba dintib
biak na tuba.

13 Yennu, ii mɔk ninbatinu nanin,
gotir n datai nba kɔnnin biak nba ni na.
Yennu, nyintin kuun ni,

14 ki man fit set a niib boor Jerusalem,
ki wannib linba paak ki n dontira na.
N sii kɔamme, kimaan a tinnima.

15 Binba ki jiantira na gbiir bootite, ki bia ŋmat
baa leŋ;
bi tiɔŋ baruko soorib.

16 Yennu kasii buut niŋe ki u fiit u moŋ ki wann.
Ŋaan biit damm na tuu baa bi tiɔŋ toona nie.

17 Biit damm nan binba ki mi Yennu na ɲarin,
kuume tee bi joontu.

18 Yennu kan tamm talas damm po,
ki nandamm dindann mun kan teen yanni.

19 Baat, Yennu, daa te ki nisaarii nyanti.
Baat nan binba ki mia na a boor ki tan bu bi
buut.

20 Ŋaant ki bin tin jaŋmaanii.
Ŋaant ki bin bann nan bi tee niibe ki tan saa
kpowa.

10

Yenmiaru nba jiin fatu po

1 Yennu, bee ki a fɔk nant nna?
Bee ki a tuu bɔr a moŋ yoo nba ki ti be mabir
ni?

2 Biit damm na mɔk yuwannue ki dint tatimm
biak;
sootib bi barit nba ki bi bar na ni.

3 Biit daano want u moŋe, u yanbɔnlɔr na ni;
bonlonbiiuk daano poor Yennu mɔporae ki
yêeno.

4 Biit daano baka kaa Yennu po.
U yuwannu ni, u dukii nan Yennu ki kpaa talasi.

5 Biit daano bona kur saa fanue.
U ki bant Yennu buut nba tee bianjinba;
U laa u dataie.

6 U tuu pak ki tur u moŋ a,

“N kan mi ki baa, n kan mi koo mabir ni.”

⁷ U mōmaan tee mōtont nan faak nan jaᅇ-
maankōontuk kōōe.

U kakii nan naᅇ nan biit maan paku halii. ⁸ U
tuu bōr digbanbis nie

ki guu a wun kpi niib nba ki mōk biit na.

U tuu chakin binba ki mōk sommteeb nae.

⁹ U tuu dōō u bōr niᅇ nan yanbōr nae.

U dōōe ki guu tatimm na, ki u baruk tuu tan
soorib,

ki wun jiib ki yaat namm.

¹⁰ Niib nba kaa sommteeb na, u faabe bir tiᅇ
ni;

u jii u panjatuk nae ki nyann talas damm
na.

¹¹ Biit damm yeen a, “Yennu baka kaa,
u mun u ninbinawa, u kan mi lati.”

¹² Yennu, datir biit damm na tuba.

Tiat tatimm na po.

¹³ Li saa teen nlee ki biit daano n yisin Yennu,
ki pak tur u mōᅇ a, “U kan dat n tubiri.”

¹⁴ Ņaan a laat, a chakin mabir nan biak kure,
ki teen siir nan fan somm.

Talas daano jikit u mōᅇ ki teenae.

A yōō sommit fara damme.

¹⁵ A biir biit damm nan nōontont damm paᅇ na,
datir bi tuba, baa tun biit na paak,

halii nan baa tan saa nyik biit tumu.

¹⁶ Yennu-e sii tun tee kpanbar,

binba jiantir tingbana na saa bot u tiŋ ni.

17 Yennu, a saa gbiint binba sikint bi moŋ na miaruwa.

A saa turib parcheenna.

18 A saa gbiint kpeebii nan binba be mabir ni na monniwa.

A saa bu ki sommiba, ki nisaarii nba baat nan kpikpiruk na
ji kan baar nan kpikpiruku.

11

Dindann nba be Yennu ni

1 N maa Yennu paake, ki u nyintin mukir ni.
I tee jatite ki piak teenin a, “Yukit nan nooŋ na
ki do jojaana,

2 kimaan biit damm jii bi torbana ki be bun-
bonn ni
ki tekin peenii a bin yek niŋamm na.

3 Li-i tee ki bonsiar kur biir, niŋano saa tee
nlee?”

4 Yennu be u kasii jiantu nasaakak ni.
U naangbouŋ be yendouŋ ni, ki u gorii niib siar
kur po,

ki mi linba kur ki niib tuun.

5 U bikii niŋamm nan biitdamm kure.

U ki loon tubkangbata damm na.

6 U sikint mupeenu nan sarwuuta nitont paak.
U daar bi tuba nan wartouŋ nba koot bona nae.

7 Yennu tee kasiie ki loon toonŋana.

Binba tuun toonŋana sii tun be Yennu tɔonne.

12

Yenmiaru nba jiin sommir po

¹ Yennu, sommitit. Niḡanɔ nan yenɔkɔɔwa ki biari,

a ji kan la nimɔnɔ kɔtaa.

² Bi kur fa faie ki teen bi leeb, bi dia mɔmante ki kparin bi leeb.

³ Yennu, a te bin ḡmin bi fai mɔi maḡ.

Mubint bi dont-n-mɔḡ mɔi nba yeen a,

⁴ “Ti tuu jii ti mɔbonae ki la linba ki ti loon.

Ti sii piak ti yanboote, ḡaan sɔɔ kaa ki saa te ki tin ḡmini.”

⁵ ḡaan Yennu yeen a, “N saa baar mɔtana,

kimaan talas damm di biake,

ki binba be mabir ni na kurii nan gbananyekitir.

N saa turib yandɔɔnn binbeḡ nba ki bi tuu daan nawa.”

⁶ Yennu mɔsonae ḡan ki tin teenir yada,

kimaan li tee nan lik-kut nba ki bi purir saauk muu ni

taar munlore nae.

⁷⁻⁸ Nitont be siar kur po, sɔɔ kur dont linba tee bonbiire.

Yennu, ii diat fanu, ki nyinnit li nibooru nuu ni.

13

Yenmiaru nba jiin sommir po

¹ Yennu, a saa tamm n po ki lin wei nlee?

Yoo kur amii?

Taar munŋaae ki a saa lek a numm ŋaan
nyikimi?

² N sii be mabir ni ki lin wei nlee?

Parbiir saa gbee n par ni yonnu nan nyioƙ ki
lin wei nlee?

N datai saa nyannin ki lin wei nlee?

³ N Yomdaano Yennu, gotirin ki turin gatu.

Turimin paŋ ki daa te ki n kpenni.

⁴ Daa te ki n datai yeen a, “Ti nyannoŋa.”

Daa te ki bi kpamm n baak paaki.

⁵ N gaa a lomm nba tun ki be na paake.

N sii kpamme, kimaan a saa nyinnin biit niwa.

⁶ N saa yin yaŋ ki tura, kimaan a ŋan ki turin.

14

Ki jiin nisaarii nɔɔntont po (Yaŋ 53)

¹ Jatit dukii bi para ni a, “Yennu kaa.”

Bi kur tee niyoonaе ki tun bonbilankanta,
soo kaa ki tuun linba tooki.

² Yennu be sanpaapo ŋaan gorii nisaarii
a wun laan siab be ki sub ki bia jiantiro.

³ Ŋaan bi kur tun ki kpeta; bi kur tee nibiite,
jinjan-youŋ.

Soo kaa ki tuun linba ŋan, nan yenokooŋa.

⁴ Yennu boi a, “Bi ki mi-ii?”

Toonbiit damm maŋ ki mi-ii?

Bi di n niib nan niro nba tuu di jeet na,
ki bia ki meimi.

- 5 Ɔaan bi yan saa puta;
     kimaan Yennu be nan binba saak u mɔb na.
- 6 Toonbiit damm na kut labin sikin-n-mɔɔ
     daano loraɛ,
 Ɔaan Yennu-e tee u fat-tɔɔ.
- 7 N mei Yennu-e a nyannu n nyi Sayonn
 ki baar u niib Israel teeb paak.
 Yoo nba ki Yennu saa te ki Israel teeb na n
     mokit na,
     bi tan sii mɔk parpeenn bonchiann.

15

Ki jiin Yennu nba loon linba po

- 1 Yennu, ɣmee saa fit kɔɔ a jiantu ɣasaakak ni?
 Ɔmee saa fit jianta, a kasii kunkonn Sayonn na
     paaki?
- 2 See niro nba saak fin Yennu mɔb,
     ki bia yoo tuun linba took,
 wunba mɔbona tee barmɔnii, ki faak kaa leɔ;
 3 Wunba ki gbii tiɔ u leeb paak.
 U ki tuun biit ki teen u leebi, u bia ki gbiin biya.
- 4 U yisin binba ki Yennu yêemm nae;
 Ɔaan baakit binba saak Yennu mɔb na.
 Wuu senn mɔsonn, u tuu tume, li pann-i lekii
     jan bianinba.
- 5 Wuu kpent bont ki tur niro, u ki boi nyoot po.
 U ki saak ki bi nyar u mɔb ki u piak ki biir
     wunba mɔk mɔnii.

Wunba tuun linba na kur, u sii yoo be fanue.

16

Ki jiin pardɔɔnn Yenmiaru po

- ¹ Yennu, nyintin ninboŋ ni;
n dindann be a nie ki jiin sommir po.
- ² N yet Yennu a, “Fine tee n Yomdaano,
bonjana nba kur ki n mɔk, li nyii a boore.”
- ³ Yennu niib nba teenɔ yada na, ŋamme be
fanu.
N parmaasir kur tee mii be bi boore.
- ⁴ Binba tiin ki saa tingbana boor na baat nan
mabire bi mɔŋ paak.
N kan pukin bi maruŋ ni, n kan jiant bi
tingbana maŋi.
- ⁵ Yennu, n mɔk fin kuukɔɔe, fine teenin maa
loon linba kur.
N tɔɔnn po benu kur be a nuu nie.
- ⁶ A piinii nba ki a pin kur mɔk bakitnaun; a
piinii kur ŋane.
- ⁷ N dont Yennu, kimaan u ŋmakitirin.
Ki nyiok n dudukit teenin kpaanii.
- ⁸ Yoo kur n tian Yennu benu po;
u naakin, ki siar kaa ki saa daamimi.
- ⁹ Li paak, n mɔk parpeenn ki teenɔ niipoouk,
n mi nan n see chinchin,
- ¹⁰ kimaan fine nyintin kuun paŋ ni;
a kan te ki a kasii niro gbanant n bat,
koo wun nyint kpeentiŋi.

11 A saa wannin sonu nba saa manfoor niya.
A benu teenin kpinkpammuk bonchiann,
ki baat nan parmann n boor yoo kur.

17

Ki jiin niyano Yenmiaru po

1 Yennu, gbiintir maa fabin fabinii nba ki jiin
buut

nba nan po na.

Gbatir monii nba ki n mo ki loon sommir na.

Gbiintir n miarmonu na.

2 A saa bu ki sommima, kimaan a mi linba took.

3 A mi n dudukit, faa baar n boor nyiok,
a bikinin fanue ki ki la yanbondudukit n ni.

4 N ki piak biit nan leeb nba piak bianjinba na.

N sak a maame ki yet min wei kpikpiruk sonii.

5 N yoo tok a sonue; n ki mi kpat nyii kpiji.

6 Yennu, n meia, kimaan a teenin gatu,
li paak, gbiintir n mabona.

7 Wantin a bakitnauy lomm na ki tinnin.

Li-i tee ki n be a boor, n nyii n datai nuu niwa.

8 Ii guun nan faa saa guur a tiay ninbinn
bianjinba na.

Jiimin ki gurin a boouk ni,

9 ki nitont na daa fit teen siari.

Databiit na kaan lintima.

10 Bi ki tiin ninbaaku, naan piak ki dont bi
moy.

11 Bi naa lintima, mi-i nmant siar kur po, bi
bee,

ki loon yaak bin dat sikinin.

¹² Bi tee nan yanbora nae ki guun;
ki loon bin chat-chatin.

¹³ Yennu, baat, tookit n datai ki nyannib.

Jiin a jukbanjiak ki fatin tondamm nuu ni.

¹⁴ Nyintin binba mək linba kur ki bi loon na
nuu ni.

Datir bi tuba nan biak nba ki a bir guumm na.
A ŋaan ki lii yaba ki baar bi waas nan bi
yaaboona.

¹⁵ Ŋaan n saa la fin Yennu-wa, kimaan n ki tun
biit nan waama;

ki mi-i gɔɔn tan yerik, a benu tuu turin
kpinkpammuk bonchiann.

18

Yaq nba jiin nyannu po

¹ Yennu, n loona bonchiann, fine tee wunba
kɔn n paak.

² Yennu-e tee n guutoɔ, ŋɔɔ tee n digbanpaarir,
ki mi-i be u boor, n be n yamaniŋe.

U guun nan naagbankɔŋir nae,
ki kɔn n paak, ki dian fanu.

³ N tuu yiin Yennu-e ki wun tinnin ki nyinnin n
datai nuu ni.

Pakin Yennu man.

⁴ Kuun daŋ kaane ki lintin,
ki biiru yuuk ki gaar n paak nan nyunpana na.

⁵ Kuun daŋ kaane ki lintin; ki kaaok pii u baruk
ki guun.

⁶ Maa be mabir ni, n yiin Yennu-e.

N yiin Yennu ki loon sommir,
 ki u be u ɲasaakak ni, ɲaan gbat n kunkɔr,
 ki gbiint n mɔɲ nba ki n mɔ ki loon sommir
 na.

⁷ Ɔanne ki tingbouɲ damm ki nik, ki jojaana
 fiaka bekint ki jekir;
 kimaan Yennu wutoor doowa.

⁸ Ki munyuut nyii u manbonii ni,
 ki mupeenu nan musankɔɔna nyii u mɔb
 ni.

⁹ Ɔanne ki u pat sanpagbouɲ ki nyii sik;
 ki sanpagbounbɔɲ be u taa po.

¹⁰ Ki u kar u bonfoa nba mɔk kpinkpant* paak
 ki bi yukir,
 ki wouɲ saa nanɔ.

¹¹ U jii bunbɔɔne ki dɔkin u mɔɲ,
 ki sanpagboun-gbakisir nba gbee nan nyun na
 kaan lint u munn po.

¹² Ki sakaana nan mukpana nyii sanyikintii ni,
 u tɔɔnn po, ki baar tan bɔkit sanpagbouɲ
 na ki gar.

¹³ Ɔanne Yennu tian; ki sɔɔ kur gbat Yabint
 daanɔ Yennu kunkɔr;

¹⁴ ki u yek u peenii ki yat u datai.
 U jii sanyikintiie ki weib, ki bi chiar.

¹⁵ Yennu, yoo nba ki a gaar jat a datai paak,
 ki yakii namm nan wutoor na,
 ɲanne ki mɔkgbeɲir tiɲ po ji dɔɔ yann, ki
 tingbouɲ fiakir nyɔɔnt.

---

* **18:10** 18.10 Bi maan ni, bi yib “cherubim.” Bi nyii Yennu
 boore.

16 Yennu tant nuu ki li nyii sanpaapo ki sik ki
tan soorin,
ki dat nyinnin nyun nba sumii ni.

17 Ki u fatin, ki n nyii n datai nba mək paŋ na
nuu ni,
ki bia fatin ki n nyii binba namin,
ki bia tee binba mək paŋ ki garin na nuu ni.

18 Maa be daamii ni yoo nba, ki bi worin,
ŋaan ki Yennu tinnin.

19 Ki u sommin, ki n nyii ninboŋ ni,
ki tinnin, kimaan u par mei n paak.

20 Yennu pa paatii ki teenin, kimaan n tuun
linba tooke,
u tee piisin n paak, kimaan n ki mək biiti.

21 N mək məsaku nan Yennu sennu na;
N ki yêt n Yomdaano Yennu.

22 N sak wei u sennii na kurawa;
N ki mək møyêtuk nan u sennii na.

23 U mi nan n ki mək biiti,
ki bia mi nan n soor n mɔŋ ki ki tun kpeti.

24 Ki u pa paatii ki teenin,
kimaan n tuun linba tooke, ki u bia mi nan n ki
tun biiti.

25 Yennu, a tuun toonŋanae ki teen damm nba
ŋan na,
a mantik ŋanne ki tur binba ŋan.

26 A mantik want a yeenu ki teen binba yeen,
ŋaan tee tondamm dataak.

27 A tuu tinn damm nba sikin bi mɔŋe,
ŋaan sikint damm nba donn bi mɔŋ.

28 Yennu, fine teenin yentu,

fine boon bunbɔnn nba bo be n boor na.
 29 Fine turin paŋ, ki n fit lek n datai,
 ki bia turin yiikoo ki n fit nyann bi jatuk.

30 Yennu, a toona mantik ŋan halii.
 A mɔbona mantik waa leer.
 A tee nan naagbankɔŋir nae ki tur sɔɔ kur nba
 loon a sommir.

31 Yennu kuukɔɔe tee ti Yomdaano
 Yennu kuukɔɔe tee ti sommtɔɔ.

32 Ŋɔɔe tee Yennu nba teenin paŋ,
 ki ŋamii n sɔnjot ki li yeen.

33 U te ki n tiin fanu nan piarɔ na,
 u guun fanu, jɔjaana paak,

34 ki tumiin ki n teen siir nan tɔb,
 ki te ki n saa fit tɔ tɔrbanpaarir.

35 Yennu, fine guun, ki tinnin,
 a baka nba be n po na paake ki n tee
 nijaann,
 ki a yiikoo na dian, ki n tinn.

36 Fine bɔrin, ki bi ki fit soorin, ki n bia ki baa
 tiŋ ni,

37 ki n tuu wei ber n datai ki soorib,
 ki n ki nyikitib nan maa tuu tan biirib,

38 ki n tuu faa birib tiŋ ni, ki bin gbar fiiru,
 ki n nyannib, ki bi dɔɔ n tɔonn.

39 Fine turin paŋ tɔb ni, ki te ki n nyann n datai
 na;

40 ki a te ki n datai na chiar ki nyikin
 ki n biir binba namin na.

41 Ki bi yikin ki loon sommir, ŋaan sɔɔ kaa ki
 saa fatib;
 ki bi yi Yennu, ŋaan ki u ki teemm gatuu.

42 Ki n biirib, ki bi naan nan tanbiinii nba ki
wouŋ
tuu pebir yaat nann na.

Ki n ŋmaatib nan tant nba tuu dɔɔ sɔŋjot ni na.

43 Ki a fatin ki n nyii moyêtdamm nuu ni,
ki teenin digbana na diarɔɔ;
niib nba ki n tuu ki mib na, ŋamme ji tee n
jiamm.

44 Ki boorganu-i gbat n kunkɔr yoo nba, ki bi
mɔk mɔsaku,
ki gbaant n tɔɔnn,

45 ki bi gbanant baŋit, ki bi nyi bi digbanpaara
ni, ki jekir.

46 Yennu fo; pakin n sommtɔɔ.

A mɔont Yennu nba tinnin na yabint nba tee.

47 U te ki n nyant n datai, u baŋit digbana nba
ki n diab na,

48 ki fiarin, ki n nyi n datai ni.

Yennu, fine te ki n fit nyant n datai,

ki fiarin ki n nyi nikpiirit nuu ni.

49 Li paak, ki n dontir a sann, digbana niib
sinsuuk ni.

N saa yin yaŋ ki dont fine.

50 Yennu-e teen min kpanbar Defid nyann-
jaann,

ki jikit u lomm nba kaa paak na,

ki teen min nba ki u gannin na,

nan n yaaboona, ki saa tuu yoo nba kaa paak.

19

Ki jiin Yennu baakir po

- 1 Sanpaak want Yennu baakir nba tee bianjin-
bae;
ki sanpagbant mɔɔntir u nii nba ɲamm linba.
- 2 Daar kur mɔɔntir ki teen daar nba waae,
nyioɔk n tuu nyioɔk want Yennu bannu nba tee-e.
- 3 Ki mɔmaan ki piak, ki kunkɔsiar bia ki yeen,
- 4 ɲaan ki mɔmaan nyi ki saa durinya kur po,
ki sɔɔ kur gbia tingbouŋ na kur po.
Yennu ɲamm binbeboor sanpagbouŋ ni ki tur
yonnu;
- 5 ki u nyi sanyiɔk ni,
ki naan nan pooyookir sɔrɔ nba mɔk
parpeenn na,
ki bia tee nan nantatinno nba teen siir a wun
tin na,
- 6 ki nyi sanpaapo chian yeŋ po, ki tuu puur ki
saan leer po.
Siar kaa ki saa fit bɔr nyi li yekitu ni.

Ki jiin Yennu sennu na po

- 7 Yennu sennu ɲan, ki teen panpaan.
Yennu wannue tee barmɔnii,
ki teen damm nba pɔt yan na subinii.
- 8 Yennu senniie tee barmɔnii,
ki binba sakir mɔk parpeenn.
Yennu wannu ɲan, ki teen niro bannu.
- 9 Li ɲan ki tin baak Yennu,
ki lii tee nna mɔkmɔk nan mɔkmɔk.
Yennu sennii ɲan ki took yoo kur,
- 10 ki mɔk niɔŋ ki gar salima,
ki man chee siat nba tuu be sagbent ni na.

- 11 Ki min nba tee a daabir na, ki li teenin bannu.
Ki n mək məsaku ki laat nyoot li paak.
- 12 Soo kaa ki saa fit bann u biit.
Yennu, nyikin chab n biit nba ki n ki mi li po.
- 13 Dəkint min a daabir, ki min nyi garuk yanbomm ni.
A daa te ki n yanbomm diinin, ki n sii fit be fanu,
ki nyi yanbontoona ni.
- 14 Yennu, ɲaant ki n mōmaan nan n dudukit-ii man a po.
Fine tee n sindandiiuk nan n tinntoo.

20

Yenmiaru nba jiin nyannu po

- 1 Yennu n gat a miaru, yoo nba ki a be daamii ni.
Ŋoo nba tee Jakob Yennu na-ii guua,
- 2 ki tura sommir, ki lin nyi u ɲasaakak ni,
Sayonn kunkonn na paak.
- 3 Wun gaar a maruɲ kur nan a mujoonu piinii kur,
- 4 ki tura faa loon linba kur,
ki ɲmakit a bont kur, ki fan la nyannu,
- 5 ki ti tan saa yikin nan parpeenn, yoo nba ki a la nyannu na,
ki ti saa donn ti farimii ki dont Yennu.
Yennu n gat a miaru kur.
- 6 Mətana, n ji bann nan Yennu tint u niganntoo,

ki teeno gatu, ki tee ki u niganntoo na laat
nyannu.

⁷ Nisiab teen yada nan bi taantorite,
ki leeb mun teen yada nan bi taanii,
naan timm narin teen yada nan ti Yomdaano
Yennu sanne.

⁸ Li nibooru sii gbiatire, ki baa,
naan ki timm n fiir, ki see kenken.

⁹ Yennu, turin a kpanbar nyannu.
Gbiintir, ki turit gatu yoo nba ki ti yiina.

21

Yenmiaru nba jiin dontir po

¹ Yennu, kpanbar kpanme, kimaan a turo
paɲa.

U kpanme, kimaan a te ki u la nyannuwa,

² A turo u par nba loon linbawa, ki gaar u
miaru.

³ A gaaro, ki turo piisin nba yab,
ki yirin salima fokirik u yur paaka.

⁴ U boi manfoor po, ki a turo manfoor nba kaa
gbennu.

⁵ U baakir yab, kimaan faa turo sommir ki u
nyann na paak.

Ki a turo yugontir nan sann.

⁶ Barmonii, a set turo piisin nba kaa gben-
nuwa,
ki a benu te ki u mok parpeenn.

⁷ Kpanbar jikit u yada ki tee yabint daano
Yennu nige,

kimaan Yennu lomm paak, ki siar kan ban dammo.

⁸ Ki u tuu saa nyann u datai kur,
ki nyann wunba kur ki loon u maan.

⁹ Ki u tan saa lekit bi boor ki dib,
ki boontib nan muyeruk nba saa di siar na.

Yennu saa donn u wutoor bi paak, ki di boontib.

¹⁰ Ki kpanbar na saa kpi bi maaru kur,
ki boontib tingbouŋ na paak.

¹¹ Bi lorin bonbiir u paak, a bin biiro, ŋaan bi kan tɔɔrii.

¹² Kpanbar na saa yekit u peeniie ki bin ŋmat chiar.

¹³ Yennu, ti piak dontira, kimaan a panchioŋ paak.

Ti saa yin yaŋ, ki dont a sann.

22

Tont mɔnii nan dontir yaŋ

¹ Yennu, Yennu, bee ki a nyikimi?

Ki n mɔ fabin ki loon a sommir, ki a ki turin sommiri.

² Yennu, n bui yonnu ni nan nyioŋ kur, ki ki foi, ŋaan ki a ki turin gatu,

³ ŋaan fine kar a naangbouŋ paak ki tee kasii, ki Israel teeb dontira.

⁴ Ti yeejamm din teen fine yada.

Bi din teena yada, ki a tinnib.

⁵ Bi din yi a sann, ki laat tinnu,
ki teena yada ki ki kɔŋit a sommir.

- 6 N ji ki tee nisaarik kaa, n tee nanwubire,
ki niib piak ki butimin, ki bia sarikitin.
- 7 Binba kur laatin, ki bi sarikitin, ki sukiin, ki
laan,
- 8 ki yeen a, “U teen Yennu yadae, ɲaant Yennu
maɲ n tinnɔ;
Yennu maɲ-i loonɔ, bee ki u kan sommo?”
- 9 Fine din te ki n naa marin soona,
ki te ki n teena yada, n sanpantin niɲa.
- 10 N maa a paake daar nba ki n naa marin
nawa,
ki a tee n Yennu nba guun yoo kur.
- 11 A daa fɔkitir nanin;
wahala baara, ki soɔ kaa ki saa sommin.
- 12 Datai bonchiann lintima, ki tee nan naajai
na,
ki naan nan naaja-nyiatii nba nyii Basann
tiɲ ni na.
- 13 Ki bi yaatir bi moi a bin patin,
ki li naan nan yanbɔr nba tuu yaat u mɔb
na.
- 14 N paɲ gbenne, ki tee nan baa tuu kpaar nyun
ki lin yat tiɲ ni na, ki n kpaba tukit ki nyii
dukina ni,
ki n wub tee nan kpan nba tuu nann na,
- 15 ki n kunkɔr koor nan tankoont na,
ki n lamm tab dindak ni, ki a nyikin tant ni
nan n kpoe na.
- 16 Ki nibiit lintin ki tee nan bojote taan ki lintin
na,
ki lont lont n niipant nan taapant.

17 Ki n kpaba kur nyoon, ki n datai goriin ki
kparam;

18 ki bi to naatoot ki biit n liant.

19 Yennu, a daa fok nanin, baat yian ki tan fatin.

20 A fatin ki man nyi kuun ni; a nyinnin boi na
ni.

21 A fatin yanbora na ni.

N paɗ gbenna, ki a nyinnin naaja-nyiatii na ni.

22 Ki n saa wann n niib faa tun ɗamm nba ki
turin,

ki saa dont a sann bi tintaanu ni.

23 Yimm nba tiin Yennu jaɗmaanii, ii dont u
sann.

Binba tee Jakob maaru kur, ii baakit u sann;
yimm nba tee Israel teeb, ii jianto.

24 U ki yêen talas damm nba be mukir ni,
u ki nyor nyikib bi wahala ni;

u ki lekin u numm bi paak, ɗaan gbiintir ki
teemm,
yoo nba ki bi fabin ki turo.

25 Nibur tintaanu niɗe ki n saa pak a sann
linba ki a tun turin na paak,

ki jii n piinii nba ki n senn moosonn na,
ki mann maruɗ niib nba jiantira na toonn.

26 Ki talas damm saa di ki gboo bi yamani,
ki binba baar Yennu boor saa pak u sann.
Bin mokit nan yoo nba kaa gbennu.

27 Digbana kur saa tiar Yennu po.

Durinya munn saa ɗmant u paak, ki booru kur
saa jianto.

- 28 Yennu-e tee kpanbar, ki dia digbana kur.
- 29 Karinbaandamm kur saa gbaan u tɔɔnn;
nisaarii kur tan saa gbaan u tɔɔnn, ki
jiantɔ.
- 30 Maar paanu nba tan saa fir saa jiantɔ,
ki bi tan saa pak tur maar paanu nba saa fir
na
ki jiin Yennu po.
- 31 Bi tan saa yet niib nba ki bi saa marib na a,
“Yennu tinn u niiba.”

23

Yennu-e tee ti gotitɔɔ

- 1 Yennu-e tee n gotitɔɔnɔ, n laat linba kur ki
n loon.
- 2 U te ki n dɔɔ siaminba mɔk jeet, ki ηmakitirin,
ki n saa siaminba nyun be.
- 3 U ηammit teenin paη.
U sanηann paak, ki u ηmakitirin sɔnjouk nba
ηan ni.
- 4 Yennu, mi-i lekii somm baauk nba ki kuun
yinyuη be na ni,
n ki tiin jaηmaanii, kimaan a be nanin
ki dia a dammir ki teenin parcheenn,
- 5 ki sent n jeet, siaminba ki n datai laatin.
A gaarin saauη, ki n nyubitik gbee ki mɔ.
- 6 N mi nan a ηamm nan lomm sii yɔɔ be n boor,
ki n sii be a ηaak ni, n manfoor kur ni.

24

Ki jiin kpanbarjaann na po

¹ Durinya na nan linba kur be li ni tee Yennu yare.

Li tingbouŋ nan wunba kur be li ni tee Yennu yare.

² Ki u nan tingbouŋ ki paan mɔkgbeŋa paak, ki teen li fiakir ki li be nyun tiŋ po.

³ Ŋmee mɔk yaak nba saa fit do Yennu kunkonn paaki?

Ŋmee saa fit kɔɔ u kasii ŋasaakak ni?

⁴ See binba toona ŋan, ki bi tee popeenn damm, ki tee binba ki jiantir yenbis, ki bia ki sent faak mɔsona.

⁵ Yennu saa teen piisin bi paak, ki tinnib.

Yennu saa wann nan bi kaa biiti.

⁶ Li nibooree tee binba jiantir Yennu, wunba ki Jakob mun din jiantir na.

⁷ Lootir gana. Lootir yaayoo ni gana na, ki kpanbarjaann na n kɔɔ.

⁸ Ŋmee tee kpanbarjaann maŋi?

Ŋɔɔe tee Yennu, ki mɔk paŋ ki kɔn ki nyant tobii, ki tee Yabint daano.

⁹ Lootir gana. Lootir yaayoo ni gana na, ki kpanbarjaann na n kɔɔ.

¹⁰ Ŋmee tee kpanbarjaann maŋi?

Ŋɔɔe tee Yabint daano Yennu, ki tee kpanbarjaann maŋ.

25

Yenmiaru nba saa guur niro

1 Yennu, n jikit n par ki meia.

2 A nie ki n teen yada. Fatirin, ki nyinnin fei ni. A daa te ki n datai laat pañ ki gaarimi.

3 Soo ki be ki sii mək dindann a paak ki tan di fei.

Binba tee moyêtuk damm na, ñamme saa di fei.

4 Yennu, wantin a sɔnii, fiitir ki wannin.

5 Wantin ki mii be a barmɔnii sɔnii ni, kimaan fine tee Yennu, ki tee n tinntoo, ki n dindann be a ni daa kur.

6 Yennu, tiat a ninbatinu nan a lonjaann na po, linba ki a din tur yaayoo niwa na.

7 Nyikin chab yanbɔmm nan toonkpeta nba ki n tun naasint niña na,

Yennu, a lomm nan a ñant paak, a tiar n po.

8 Kimaan Yennu nba be fanu, ki u toona ñan na paak,

ki u want yanbɔndamm sɔnjanu nba ki bi saa tokin,

9 ki dia binba sikin bi mɔɲ, ki wantib u sɔnu.

10 Yennu dia u barmɔnii binbeɲ nan lomme, ki ñmakitir damm nba waa u molor ki saak u sennu.

11 Yennu, nyikin chab n yanbɔmm nba yab na, kimaan a ñant paak.

12 Niib nba tiin Yennu, ñamme saa tumii ki bann u sɔnii nba ki bi saa tokin,

13 ki bi saa mokit bi manfoor ni,

ki bi maaru tan saa di bi tij faar.

¹⁴ Yennu yɔɔsnbae tee damm nba mək mɔsaku
nana,
ki u gbeent u molor namm.

¹⁵ N gorii Yennu-e n sommir po yoo kur,
ki u nyintin daɲ ni.

¹⁶ Yennu, ŋmantir n paak ki tinin ninbaauk,
kimaan n tee n kɔɔe ki di biak.

¹⁷ Nyintin parbiir ni,
ki bia sommin ki min nyi daamii ni.

¹⁸ Gotir n ninbaatir nan daamii nba tee,
ki nyik chab n yanbomm.

¹⁹ Gotir n datai nba yab biaɲinba;
gotir baa namin biaɲinba.

²⁰ Ii guun, ki tinnin, ki daa te ki bi nyantini ki n
di fei,
kimaan n baar a boor maa a sommime.

²¹ N toonɲana nan n barmɔnii binbeɲ n tinnin,
kimaan n dindann kur be a paake.

²² Yennu, tint a niib Israel teeb,
ki bin nyi bi daamii kur ni.

26

Ki jiin niɲano Yenmiaru po

¹ Yennu, a bu n buut ki turin mɔnii,
kimaan n tuun linba ŋan, ki teena yada,
ki ki biris nana.

² Yennu, fiitir n par ki bikinin,
katir n binbeɲ nan n dudukit,

³ kimaan a lomm yɔɔ be n tɔɔnn po,
ki a ŋant yɔɔ ŋmakitirin.

⁴ N ki tokii nan niyana,
     koo ki mək lor siar nan kpinkpanonii damm.

⁵ N ki loon toonbiit damm maan,
 n bia ki kaar nan nitont.

⁶ Yennu, n wuur n nii ki li want nan n ki mək
     biiti,

ki somm lintir a binbintir na ki jiantira,

⁷ ki yiin yanii ki dontir a sann,
 ki want a bakitnaug toona kur.

⁸ Yennu, n loon ŋaak nba ki a be na;

ki li tee siaminba ki a baakir be na.

⁹ A daa biirin ki kpab nan yanbɔndammi.

Daa teen nan faa tee nikpiirit bianinba na.

¹⁰ Bi tee niib nba tuun toonbiite yoo kur,
 ki tee damm nba gaan fobit piinii yoo kur.

¹¹ Min ŋarin tuun linba ŋan. Tinin ninbaauk,
     ki tinnin.

¹² N nyii ninbɔŋ kura niwa;

ki Yennu niib tintaanu niŋe ki n saa dont u
     sann.

27

Dontir Yenmiaru

¹ Yennu-e tee n yentu ki bia tee n tinntɔɔ;
 n kan tin sɔɔ jaŋmaanii.

Yennu-e guun ki nyintin bonbiir kur ni;
 n kii mək jaŋmaanii.

² N datai-i pikinin a bin kpin yoo nba
 bi sii gbiatire ki baa tiŋ ni.

³ Li-i lekii tee ki nibur set ki lintin, n yan kii puti.

N datai-i lekii pikinin, n kii tiin jaŋmaanii;
Yennu-e ki n teeno yada.

⁴ N boi Yennu bonyenn koo poe, bonyenn kooe
ki n loon:

N loon mii be Yennu ŋasaakake n manfoor ni
kur,
kii bari Yennu ŋant nba tee, ŋaan boi u sommir
po.

⁵ Ki n wahala yoo ki u tuu saa doŋin n paak.
U tuu saa boŋin fanu, u ŋasaakak ni,
ki donnin jofoouk paak.

⁶ Ki n saa nyann n datai nba lintin na;
ki u ŋasaakak niŋe ki n saa yikin nan
kpinkpammuk,
ki mann maruŋ, ki yin yaŋ ki dont Yennu.

⁷ Yennu, gbiintir ki turin, yoo nba ki n yiina.
Tinimin ninbaauk ki turin gatu.

⁸ Yoo nba ki a yet a, “Baat ki tan jiantin” na,
ki n jiin a, “Yennu, n baate.”

⁹ A daa boŋii a numm nanimi,
a daa dont wutoor nanin, koo ki beer min a
daabiri.

N tinntoo Yennu, fine tun ki tee n sommtoo,
a daa yeenin ki nyikinimi.

¹⁰ N baa nan n naa saa fit ki yeetin,
ŋaan Yennu saa gaarima.

¹¹ Yennu, wantin faa loon man tun linba tura,
ki ŋmakitin ki man toŋin soŋanu,

kimaan n mok datai bonchiann.

¹² A daa ŋaanin ki te ki n datai tuun linba ki bi loon ki teenimi, kimaan faak siara damm fiir ki biirin, ki nyint mabiit.

¹³ N mi nan n sii be n manfoor ni, ki la Yennu bonɲana nba be tiŋ na paak.

¹⁴ Teent Yennu yada, cheen a par, kii wakii. Teent Yennu yada.

28

Yenmiaru nba jiin sommir po

¹ Yennu, fine tee n sommtɔɔ, ki n yia.

A daa nyar a tuba nanimi.

Li-i tee ki a ŋmin ki ki turin gatu, n sii tee nan binba sik kpeentiŋ nae.

² Gbiintir ki turin, yoo nba ki n fabin ki loon sommir, yoo nba ki n donn n nii ki jiin a kasii ŋasaakak po.

³ A daa biirin ki kpab nan nɔɔnbiit damm nba tee toonbiit dammi, binba piak kunkɔmana ki teen leeb, ŋaan mok nɔɔn ŋmiant na.

⁴ Datir bi tuba toonbiit nba ki bi tun, nan yanbontoona nba ki bi tun na paak. Datir bi tuba ki pab biit nba ki bi nii tun paak, ki jiin turib linba kpaab.

⁵ Bi ki diitir ki bant linba ki Yennu tun nan linba ki u nami, li paak ki u saa dat bi tuba, ki boontib, ki bi ji sii kaa.

⁶ Dontir tee Yennu yare,
kimaan u gbat n fabinii ki tinin ninbaauka.

⁷ Yennu-e tee n guutoo ki kon n paak.
N teeno yada, ki u sommitin, ki n mok
parpeenn,
ki saa yin kpinkpammuk yaŋ, ki turo niipoouk.

⁸ Yennu-e guu u niib,
ki kon u niganntoo paak, ki teeno tinnu.

⁹ Yennu, tint a niib, ki teen piisin bi paak,
kii kpaarib nan yoo nba kaa paak.

29

*Ki jiin Yennu kunkor nba nyii wonpaaruk ni
po*

¹ Pakin Yennu man, yendouŋ ni naamii,
pakin Yennu, u baakir nan u paŋ paak.

² Pakin Yennu, u baakir sann paak.
Gbaant man tiŋ ni ki jiant Kasii Daano,
wuu taŋi lekit yoo nba.

³ Yennu kunkor toon mokgbeŋa paak;
ki tee baakir Yennu tintantii.
Yennu tintantii be mokgbeŋa paak.

⁴ Yennu kunkor mok paŋ bonchiann.
Yennu kunkor mok yabint baakir.

⁵ Yennu kunkor yakitir kpekii.
Yennu kunkor yakitir Lebanonn kpekii buri
buri,

⁶ ki te Lebanonn jojaana mobit nan naabis na,
ki bia te Hermonn kunkonn yuk nan naajagann
na.

- 7 Yennu kunkɔr tantir, ki saak nyikintir.
 8 Yennu kunkɔr te ki kunkoouk damm.
 Yennu kunkɔr damm Kades kunkoouk.
 9 Yennu kunkɔr kɔnii naajii,
 ki suur tutuut nba be tiinii maŋ paak,
 ŋaan ki binba be Yennu ŋasaakak ni na yikin a,
 “Baakir tee Yennu yare.”
- 10 Yennu mɔk yiikoo mɔkgbeŋa na paak.
 Yennu-e tee kpanbar mɔkmɔk nan mɔkmɔk.
 11 Yennu jikit paŋ ki teen u niib;
 Yennu tee piisin u niib paak, ki teemm par-
 maasir.

30

Ki jiin niipoturu Yenmiaru po

- 1 Yennu, n piak a sann, kimaan a fatima,
 a ki te ki n datai laami.
 2 Yennu, n yikin ki loon sommir, ki a turin
 laafia.
 3 Yennu, a nyinnin kaauk niwa.
 N bo paa sɔnue ki siik tinpoɔr ni, ki a tinn n
 manfoor.
- 4 Binba kur waa Yennu fanu, yinin yaŋ ki dontɔ,
 Tiat maŋ linba ki Kasii Daano tun na, ki turo
 niipoouk.
 5 U wutoor ki wei nan maaku,
 ŋaan ki u ŋant wei ki saa dian manfoor
 terik.
 Bubuuk sii be nyioɔko, ŋaan ki kpinkpammuk
 be sanyioɔk ni.

⁶ Yoo nba ki n gbanant maak na, ki n yet n moŋ

a,
“N kan ban gbarii.”

⁷ Yennu, a bo ŋan ki turin,
ki bo guun kenken nan jɔtankpaauk na,
ŋaan yoo nba ki a bɔr a numm nanin, ki
jaŋmaanii soorin.

⁸ Yennu, n yiin fine, n barimae ki a sommin.

⁹ “Mi-i kpo, nyɔlante ki a saa la?

N kaauk ni siku nyɔot sii tee bee?

Kpeemm fit piak ki dontir a sann-i?

Bi saa fit mɔɔnt a barmɔnii ŋant nba teewa-a?

¹⁰ Yennu, gbiintir, ki tinin ninbaauk. Yennu,
sommitin.”

¹¹ A lebit n parbiire ki li tee parpeenn sawaak,
ki nyinn n parbiir, ŋaan turin parpeenn,

¹² ki n ji saa yin yaŋe ki pak a sann, n kii ŋmini.

Yennu, fine tee n Yomdaano,

n saa tura niipoouko nan yoo nba kaa paak.

31

Yenmiaru nba jiin yada teenu po

¹ Yennu, n baar a boor ki loon sommire,
a daa te ki soɔ nyantin.

Nyintin, kimaan a tee kasii daanoɛ. N meia,
fatirin.

² Gbatir ki turin. Sommitin motana.

Ii tee n guutoɔ ki fatin, kii leekin ki tinnin.

³ Fine tee n sommtɔɔ nan n tinntɔɔ,
ki a sii dian ki ŋmakitirin, a sanŋann paak.

⁴ A nyinnin baruk nba ki bi pii ki guunin na ni,

kimaan fine tee n sommtoo.

⁵ N jikit n seek ki kubint a nuu ni,
Yennu, barmonii Yennu, a tinnin.

⁶ A ki loon binba jiantir tingbana na.
Fine ki n teena yada.

⁷ N sii mək parpeenn, ki kpamm,
kimaan a mək lomm yoo kur,
ki laat ki bia mi n daamii nba tee.

⁸ A ki te ki n datai nyannimi,
ki te ki n la woruku ki saa fit saan maa loon
siaminba.

⁹ Yennu, tinimin ninbaauk, kimaan n be wahala
nie.

N ninbina bak nan moniiwa, ki n mun bia
choka;

¹⁰ ninbaatir chokima, ki monii jii n manfoor,
ki n daamii kur te ki n bak, ki n kpaba baq.

¹¹ Ki n datai kur, mantik n leeb na, dian
diabiike.

Binba min fanu, ki bi tiinin jaqmaanii,
bi-i lan sonu ni, bin chiar.

¹² Ki soo kur tamm n po, nan n kpoe na;
ki n ji tee nan baa tuu jii bont nba biir ki lu na.

¹³ Ki n gbia ki n datai burin ki biirin lokir kur
po,
ki koontin jaqmaanii, ki lorin lora n paak, a bin
kpin.

¹⁴ Yennu, fine ki n teena yada,
ki yet a, "Fine tee n Yomdaano."

¹⁵ N sii yoo be a nuu ni, ki a fatin n datai boor,
ki bia fatin binba waan a bin biirin na boor.

16 Ŋaant ki a ŋant-ii be min, a toontunno paak.
A jii a lomm nba be yoo kur na ki tinnin.

17 Yennu, a daa te ki n di fei,
kimaan n fabin ki turawa.
Ŋaant ki nɔonbiit damm n di fei,
ki sik dɔɔr soon nna kaauk ni.

18 A te ki bi fai mɔi na n kpakin,
binba tee fai damm nan biir teeb,
ki piak biir niŋamm na kur.

19 A ŋant yab bonchiann ki a jii guun binba
baakita.

Soo kur mi faa ŋan biaŋinba, ki a guu binba
teena yada,

20 ki nyintib bi datai lora ni, ki bɔriib a boor ni,
ki bi nyi bi datai sukit ni.

21 Pakin Yennu, kimaan u tun u lomm nba kaa
paak nae
ki turin, yoo nba ki n datai bo lekin ki n be
bi sinsuuk ni na.

22 Jaŋmaanii bo soorime, ki n yet a,

“Yennu-e berin, ki n fokit nanao.”

Ŋaan ki u gbat n fabinii, yoo nba ki n yiin ki
loon sommir na.

23 Ii loon Yennu man, yimm nba tee u niib na.

Yennu maŋe guu niŋamm,

ŋaan daar karinbaandamm tuba nan laa kpaab
biaŋinba na.

24 Ii wakii man, ki chee i para,
yimm nba mɔk dindann nan Yennu na.

32

Ki jiin yanbɔmm katu nan nyikinhab po

¹ Damm nba ki Yennu nyik chab bi yanbɔmm, ki bia piin bi biit na, parpeenn tee bi yare.

² Daano nba ki Yennu ki pak biiro nan u tun biir,
ki bia ki mok kpinkpanii na, parpeenn tee u yare.

³ Yoo nba ki n bo ki kat n yanbɔmm ki wann na, n gbanant bo baŋ ki choke,
kimaan monii nba ki n mo daa kur na paak.

⁴ Yennu, a daar n tubir yonnu ni nan nyiok kur, ki n paŋ gbenn nan piar yonnu nba tuu koor tiŋ bianaiba na.

⁵ Ki n ji kat n yanbɔmm ki wanna, n ki bor n toonbiiti.
N dukin ki kat n yanbomme ki tur fin Yennu, ki a nyik chabin.

⁶ Li paak, wunba be fanu nana, wun miara, yoo nba ki u be mukir ni; wahala maŋ-i lekii pir nan nyunpana na ŋaan li kan teeno siar.

⁷ Fine tee n gungurboor, ki a saa nyinnin wahala ni.
N saa yin yaŋ nan kunkopaarir, a tinnu na paak,
kimaan fine guun.

⁸ Ki Yennu yet a, “N saa wanna faa sii be bianaiba,

ki sii kpaana ki goriia.

⁹ A daa jatikit nan taamm koo boɗ nba ki mɔk
yan,
ki bi ɗmakitiro nan taanbobit nan taan-
garikawa,
ki u fit saak mɔb na.”

¹⁰ Nɔɔnbiit damm saa di fara,
ɗaan binba teen Yennu yada na,
u sii guub nan u lomm nba be yoo kur na.

¹¹ Yimm nba tee niɗamm na, yii mɔk parpeenn
kii kpamm,
kimaan Yennu nba tun linba ki turi na paak.
Yimm nba saak u mɔb na, ii yikin nan
parpeenn.

33

Ki jiin dontir yaɗ po

¹ Ii yin yaɗ nan parpeenn ki tur Yennu,
yimm nba tee niɗamm na.

Li ɗan ki niɗamm na n jianto.

² Ii faa kɔnn ki tur Yennu niipoouk.

Ii yin yaɗ ki faa biɔk ki turo.

³ Ii yin yanpaan ki turo,
ki faa kɔnn fanu ɗaan yikin nan parpeenn.

⁴ Yennu mɔmaan took ki bia tee barmonii;
ki toona nba kur ki u tuun na be fanu.

⁵ Yennu loon kasii toona nan toonɗana,
ki u lomm nba yoo be na gbee tingbouɗ.

⁶ Yennu yet mɔmaame ki nan sanpaapo,
ki bia yet mɔbonn ki li nan yonnu
nan ɗmaarik nan ɗmaabira,

⁷ ki u taan mɔkgbeɗa kur boɗyenn koo boor,

ki taan mɔkɔbeŋa nba sumii maŋ, ki li dɔɔ
yomm.

⁸ Ŋaant ki tingbouŋ na bont kur n jiant Yennu.
Ŋaant tingbouŋ na niib kur n baakit Yennu.

⁹ U din pake, ki tingbouŋ na nan,
ki u yet mɔmaan, ki bont kur lekit ki set.

¹⁰ Yennu-e ŋmat tingbouŋ na niib dudukit,
ki te niib na ki fit tuun bi lora,

¹¹ ŋaan Yennu lora see-e kenken yoo kur,
ki waa loon biaŋinba tuun yoo n tuu yoo.

¹² Parpeenn be digbann nba ki Yennu tee bi
Yomdaano na paak.

Parpeenn be niib nba ki u gannib ki bi tee u
yab na paak.

¹³ Yennu be yendouŋ ni ki tibin got ki la
nisaarik kur.

¹⁴ U be u naan gbant paak,
ki gorii wunba kur be tingbouŋ na ni.

¹⁵ Ŋɔɔe nan sɔɔ kur yan, ki mi baa tuun linba
kur.

¹⁶ Kpanbar sɔɔ kaa ki saa fit kɔn ki nyann tɔb
kimaan waa mɔk kunkɔnkɔnna bonchiann na
paaki;

koo kunkɔnkɔnno sɔɔ kaa ki saa kɔn nyann
kimaan waa mɔk paŋ na paaki;

¹⁷ Tɔb taamm ki tee dindann ki jiin nyannu po,
u paŋ kan tinni.

¹⁸ Yennu gorii binba saak u mɔbe,
ki bia gorii binba mɔk dindann nan u lomm

nba ki u teen yoo kur na.

19 Ki u nyintib kuun ni,
ki teemm manfoor kon sakir ni.

20 Ti dindann maa Yennu paake,
ɲɔɔe tee ti guutoɔ nan ti sommtɔɔ.

21 U nie ki ti mɔk parpeenn,
kimaan ti teen yada u kasii sann na nie.

22 Yennu, ɲaant ki a lomm nba yoo be na-ii be
nant
nan taa maa ti dindann a paak bianjinba na.

34

Dontir nba jiin Yennu ɲamm po

1 N sii tun teen Yennu niipoouko,
n kan ban nyik u dontiri.

2 N saa pak u sanne, kimaan waa tun linba ki
turin na.

ɲaant ki binba kur ki li diimm na n gbiint kii
mɔk parpeenn.

3 Taantin ki tin pak Yabint Yennu.
ɲaant ki tin lakin dont u sann.

4 N miar Yennu, ki u gat ki turin,
ki fat nyinnin jaɲmaanii kur ni.

5 Ki binba kur ki li diimm na kpaɔ numm ki
goriio,

ki li maɲib; bi kan ban di fei.

6 Ki fara damm fabin ki turo,
ki u turib gatu ki nyinnib bi wahala kur ni.

7 Yennu malaka guu damm nba baakit ɲoo
Yennu,
ki u nyintib ninboɲ ni.

8 Bikint ki la Yennu nba ɲan biaginba.
Piisin be daanɔ nba kur u mɔɲ Yennu boor
paak.

9 Ii baakit Yennu, yimm nba tee u niib,
kimaan binba saak Yennu maan ki kɔɲit siar.

10 Yanbɔra saa fit kɔɲ jeet, ki kon n soorib,
ɲaan binba saak Yennu maan ki kɔɲit bonɲana.

11 Ii saana, n yɔɔsnba, ki tan gbiint,
ki n saa wanni ki yin baak Yennu.

12 I ɲmee loon ki wun la manfoor manu?
I loon manfofoouk nan parpeenn-ii?

13 ɲann ii nyik mabiit paku, ki bia daa fa faak.

14 Nyikin toonbiit, ɲaan kii tuun toonɲana.
Lomin parmaasir nan i yan kur.

15 Yennu ninbina gorii niɲamm nae,
ki u tuba bia gbiin bi fabinii.

16 Yennu kɔn nan binba tuun toonbiit,
ki bi-i kpo, bi sann tuu bote.

17 Niɲamm na tuu fabine ki tur Yennu,
ki wun gbat ki nyintib bi daamii ni.

18 Yennu naak damm nba ki bi para biir,
ki sommit binba ki mɔk dindann nan waama
na.

19 Niɲanɔ mɔk daamii bonchiann,
ɲaan Yennu-e nyintɔ daamii maɲ kur ni.

20 Yennu-e guu u kpaba, ki nan yennkɔɔwa ki
jintiri.

21 Toonbiite saa kpi nɔɔnbiit damm;
ki binba ki loon niɲamm na saa la tubdatu.

22 Yennu saa tinn u niib;
ki binba baat u boor ki gurin na saa la tinnu.

35

Yenmiaru nba jiin sommir po

- 1 Yennu, yêtir damm nba yêenin na,
ki bia kɔn nan damm nba kɔn nanin na.
- 2 Jiin a naagbankɔŋir ki baar fatin.
- 3 Wokitir a kpann nan pajar ki took binba waan
na.
Satir mɔb nan a saa tinnima.
- 4 Ŋaant ki binba koor a bin nyinn n manfoor
na, bin gbar ki di fei.
Ŋaant ki binba lorin n paak bonbiir na, lin
ŋmatib ki bin ŋmat.
- 5 Yennu malaka n wei berib nan fouŋ nba ki
wouŋ tuu pebir na.
- 6 Ŋaant ki bi sɔnu-ii bɔn, kii biaki ŋarii,
ki te ki Yennu malaka n faab ki birib tiŋ ni.
- 7 Bi pii barit ki guuntin, ki li ki mɔk paaki;
ki bia gbiir bootsunsuŋ a bin soorin.
- 8 Bi tan sii bant na ki biiru tunn bi paaka,
ki barit nba ki bi pii na, lin soorib,
ŋaant ki bin baa bootuk na ni, ki lin biirib.
- 9 N par ji sii mei nan Yennu,
ki n sii mɔk parpeenn, waa tinnin na paak,
- 10 ki n saa yet Yennu nan n par kur a,
“Yennu, sɔɔ ki be ki tee nan fin na,
ki a nyint butimm, paŋ damm nuu ni,
ki bia nyint fara damm nan nandamm
binba ŋmaabib na nuu ni.”

11 Toonbiit damm di siara ki biirin,
ki boin buboit nba ki n ki mi li po;

12 ki bi pa biit ki jiintin ɣamm paak,
ki te ki n ki mək dindann.

13 Ɔjaan baa bo yiar yoo nba, n bo lia parbiir
liante

ki sikin n mɔŋ ki lor mɔb,
ki tibin n yur tiŋ ni ɣaan mei Yennu

14 nan maa bo saa miar ki tur n yɔɔk koo n naa
bik bianɣinba na,

ki n lin mɔ fabin nan niɾɔ nba tuu mɔ fabin
u naa paak bianɣinba na.

15 Ɔjaan daamii nba tan baarin yoo nba,
ki bi kur mək parpeenn, ki taan leeb ki
lintin,
ki sarikitin, ki saamm boon, ki faan yoo
kur,

16 ki nyiitir bi nyana nan naŋ
nan niib nba sii sarikit wabik bianɣinba na.

17 Yennu, a saa tamm n po ki lin wei nlee?
Fatir n manfoor ki nyinnin bi biiru na ni.
Fatir n manfoor ki nyinnin yanbɔra na ni.

18 N saa tura niipoouk a nibur tintaanu ni,
bi kura sinsuuk niŋe ki n saa tura dontir.

19 A daa te ki n datai kpamm n biiru paaki.
Bi tee fai damme.

A daa te binba namin ki li kaa paak na laa n
parbiir paaki.

20 Bi ki piak parmaasir maami,

ɲaan piak ki fa fai ki biir binba be soon nna,
tiŋ na ni na,

²¹ ki piak ki biirin nan kunkopaara a,
“Ti la faa tun linbawa.”

²² Yennu, a la linba nawa, li paak, a daa ɲmini.
Yennu, a daa fokitir nanimi.

²³ Yennu, fiit a mɔŋ ki kɔn turin. Yennu, fiit ki
pak turin.

²⁴ Yennu, a be fanu,
li paak, want nan n ki mɔk biiti, ki daa te ki n
datai laami.

²⁵ A daa te ki bi yeen ki teen bi leeb a,
“Ti nyannowa. Taa loon bianɲbae na.”

²⁶ ɲaant ki binba kɲamm n wahala ni na,
bin nyannib ki lin ɲmatib.

ɲaant ki binba want bi mɔŋ na, bin di fei ki kɔŋ
baakir.

²⁷ ɲaant binba loon ki min nyi wahala ni na,
bii yikin nan parpeenn, ki tuu ɲamm yet a,
“Yennu-e yen dontir, ki u par mei nan u daabir
n la nyannu.”

²⁸ N sii mɔontir a kasii binbeŋ po,
kii dontir a sann daar kur ni.

36

Ki jiin nisaarik nɔɔnbiit po

¹ Yanbɔmm piak nan nɔɔnbiit daano u par
niɲewa;

U yêt Yennu, ki ki tiino jaŋmaanii,

² kimaan u dont u mɔŋe,

ki dukii nan Yennu kan bann u yanbɔmm ki
biiro.

3 Ki u mɔmaan tee nɔɔnbiit, ki gbee nan
kpinkpanii,

ki u ki fit tuun siar ki li tee subinii ki bia ɲani.

4 Wuu be u dɔɔnu ni gbaa, u lorin bonbiire.

U ki tuun siar ki li ɲani, u bia ki yêen linba ki
ɲani.

Ki jiin Yennu ɲant po

5 Yennu, a lomm nba be yoo kur na saa tuut
sanpaake,

ki a ɲant yat sanpagbant ni,

6 ki a kasii binbeɲ na fɔk nan jɔjaana na,

ki a barɔnii buut sumii nan mɔkgeɲa na,

ki a dia nisaarii nan bonkobit a nuu ni.

7 Yennu, a lomm nba kaa gbennu na ɲan,
li nigbeɲa nan nibutimii kur gurin a kpinkpant
maasue.

8 Jeet nba ki a turit na, ɲanne ki ti di ti yamani.

Ki a te ki ti nyu a mɔkir nba tee ɲant na ni
nyun.

9 A niɲe ki manfoor kur nyi.

Ki a yentu nie ki ti laat yeenin.

10 A ɲamm kii loon binba mia,
ki bia tun ɲamm ki tur binba be kasii.

11 A daa te ki karinbaandamm lekinimi,
koo ki nɔɔnbiit damm na te ki n tiini.

12 Gotir toonbiit damm nba baa dɔɔ,
ki dɔɔ ki kan fit fiiri.

37

Ki jiin nibiit nan niɲamm joontu po

¹ A daa te ki li daamiia noonbiit damm toona paaki.

A daa te ki li moka funfunn binba tuun toonbiit na paaki.

² Bi tan saa boonte nan moot nba tuu koor na, ki bia kpo nan momaata nba tuu tan koor na.

³ Teent Yennu yada kii tuun linba nan, ki li saa te ki a be tij na paak nan laafia.

⁴ Lomin parpeenn Yennu boor, ki u saa tura a par nba loon linba.

⁵ Jiin a moŋ ki tur Yennu.

Teent Yennu yada, ki u saa somma.

⁶ U saa te ki a kasii binbeŋ na n nyirik nan sanyayondoor na,

ki te ki a barmonii binbeŋ-ii yeen nan yon-supeeŋ ni na.

⁷ Teent sukuru ki guur Yennu ki wun tun.

A daa te ki li daamiia binba tuun toonbiit, ki mokitir na paaki.

⁸ A daa te ki li daamiia ki a dont wutoor ki gbit a kpak,

nanne baat nan toonbiit.

⁹ Yennu saa boon toonbiit damm nawa, nan binba mok dindann ki guu Yennu nae tan saa yent tij na.

¹⁰ Li kan yann kaawa ki noonbiit damm na ji tan sii kaa.

Ki i tan saa lon bi boor nan kan la.

¹¹ Binba sikin bi moŋe tan saa yent tij na.

Ki li mokint nan parmaasir sii tee bi yar.

12 Nɔɔnbiit damm lorin bi lora, a bin biir
niɲamm nae,
ki namm ki ŋman nyana.

13 Yennu laa nɔɔnbiit damm nae,
kimaan u mi nan bi boontu daar per na.

14 Nɔɔnbiit damm saatir bi jukbanjai
ki bia daar bi torbana,
a bin kpi talas damm nan nandamm biak ni,
ki bia kpi binba tuun toonɲana na,

15 ŋaan bi tiɔŋ jukbanjai mane saa kpib,
ki bi torbana n bia kɔnn.

16 Niɲano mɔkint-i waar,
ŋaan li chee nɔɔnbiit damm kur mɔkint nba
yab.

17 Kimaan Yennu saa nyinn nɔɔnbiit damm
paɲa,
ŋaan somm binba tuun toonɲana.

18 Yennu saa guur binba saak u maan,
ki te tiɲ na-ii tee bi yar mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

19 Ki bi kan di fara, biak yoo,
ki kon yoo, bi sii laat jeet ki li jaɲitib.

20 Ŋaan nɔɔnbiit damm na ŋarin saa kpoe,
ki Yennu datai na saa bote nan tipuuk na.
Bi saa yate nan munyuuk na.

21 Nɔɔnbiit daano kpentir, ŋaan ki ki pa jiint,
niɲano ŋarin teen nan u par kure.

22 Damm nba ki Yennu teen piisin bi paak na,
ŋamme saa yent tiɲ na,
ŋaan binba ki u sat mɔtont bi paak na, u saa
ber nyinniba.

23 Li-i tee ki Yennu par peen wunba paak,
u ηmakitiro sɔniie.

24 Ki li-i tee ki u baa, u kan kpakin tiŋ ni,
kimaan Yennu saa sommo ki wun fir.

25 N tee nikpere ki wei bonchiann,
ŋaan n ki ban la niŋano nba Yennu nyiko yann,
koo ki te ki u waas mei jeeti.

26 U tuu piine, ki bia kpentir ki teen u leeb yoo
kur,
ki u waas tee piisin ki turo.

27 Nyikin toonbiit ŋaan kii tuun toonjana,
ki fin nan a waas saa wei tiŋ na ni,

28 kimaan Yennu loon linba ŋan,
li paak, ki u ki nyikin niib nba tuun u loomm
na yanni,
ki guub yoo kur, ŋaan beer noonbiit damm
maaru ki nyintib.

29 Niŋamm nae saa yent tiŋ na,
ki kar li ni mokmok nan mokmok.

30 Mɔbonjana nyi niŋano boor ki tee subinii
maame,
ki u lamm piak linba took,

31 ki u dia Yennu sennu u par ni, ki ki nyikin.

32 Noonbiit daano guu niŋano,
ki koor a wun nyinn u manfoor.

33 ŋaan Yennu kan nyikib bi datai nuu ni,
koo bii saan namm buut ni, bi kan pak biiribi.

34 Guut Yennu yoo, kii dia u sennu,
ki u saa donna ki a yent tiŋ na,

ki a tan saa la noonbiit damm biiru yoo.

³⁵ N ban la noonbiit daano nba ton bonchiann,
ki bia laat yikoo nan kpek nba tuu la sinset-
boor
ki mok yikoo bianinba na.

³⁶ Ki li poor po ki n tan gar ki ji ki la u lenj,
ki n lommɔ, n̄aan ki ki lau.

³⁷ Dukint niḡano po, daano nba be kasii bin-
benj;
parmaasir daano mok yaaboona.

³⁸ Yanbɔndamm kur saa boonta, ki bi maaru
bia saa boonta.

³⁹ Yennu-e tint niḡamm, ki guub yoo nba ki bi
be fara ni.

⁴⁰ Ki u sommitib, ki fiarib; u fiarib noonbiit
damm boor,
ki tint bi manfoa, kimaan bi baat ki gurin u
niḡe.

38

Ki jiin talasdaano Yenmiaru po

¹ Yennu, a daa daar n tubir nan wutoori,

² kimaan a peenii na ḡmuu ki saarima,
ki a nuu faa ki birin.

³ Ki a wutoor paak, ki laafia ji kaa n gbanant
ni,
ki n kpaba ji ki mok paḡ, kimaan n yanbɔmm
paak.

⁴ Ki n biit kpiakin nan jikir nba tuu kpiak nan
jiinu

bianjinba na.

⁵ N jatii paak ki n nara lukir ki pook.

⁶ Bi dinnin ki n faab tij ni, ki mo fabin daa kur.

⁷ Ki n gbanant di muu nan yuyeeuk, ki n ki mok laafia.

⁸ Ki n ban, ki ki mok pan nan waama,
ki n par biir, ki n fabin nan tont.

⁹ Yennu, a mi maa loon linba, ki a gbiin n fabinii.

¹⁰ N parpaak toe, ki n pan gbent;
ki n ninbina jii ki nyirii.

¹¹ Ki n yosnba nan n toknanleeb tiinin,
nan n qaateeba ki nakiin, kimaan n nara na paak.

¹² Binba loon ki bin nyinn n manfoor na pii barite ki guuntin,
ki binba loon bin paanin dan na lorin daa kur a bin biirin.

¹³ N tee nan tuukpaar nae ki ki gbia maan,
ki bia tee nan muuk nba kan fit pak maan na.

¹⁴ Ki n kpant niro nba kan fit pak jiin
kimaan waa ki gbia na paak.

¹⁵ Yennu, n teena yada ki guu a gatu,
fin, n Yomdaano Yennu-e saa turin gatu.

¹⁶ N meia ki yet a, "A daa te ki n datai laan, laa biirin na paaki,

koo ki bi dont bi moŋ maa baa na paaki."

¹⁷ N ji yaa man baee ki be nan tont yoo kur.

- 18 Ki n pak ki kat n yanbomm, ki n biit maŋ daamiin.
- 19 N datai mək laafia ki bia mək panii.
Ki n datai yaba ki namin, ki li ki mək paaki.
- 20 Ki binba jikit biit ki pa n ŋamm paak na piak ki biirin,
kimaan maa koor a man tun linba ŋan na paak.
- 21 Yennu, a daa ŋaanin; Yennu, daa fokitir n boor.
- 22 Yennu, n tinntoo, baat yian ki tan sommin.

39

Ki jiin wunba be wahala ni yanbomm fitu po

- 1 N yet a, “N saa soor n mɔŋ nan toona nba ki n tuune,
ki bia soor n jerinn nan mabiit paku.
N kan yet mɔbonsiar, yoo nba ki noonbiit damm kpiami.”
- 2 Ki n ŋmin soon nna, ki ki yet siari,
ki lek ki pak nan bonŋanna, ŋaan ki n fara na ŋamii pukii.
- 3 Ki n par biir, ki mi-i dukin li po, parbiir n ŋamm pukin.
Ki n ki fit nyik buboiti a,
- 4 “Yennu, n manfoor saa wei nlee? N saa kpo nlee yooe?
Ŋaant ki mii mi n manfoor nba saa wei bi-aŋinba.”
- 5 A te ki n manfoor jiŋa.
N manfoor fokitir ki tee siar a boor,

nisaarik manfoor tee waaminnae.

⁶ Nisaarik tee nan yinyuŋ nae,
waa tuun linba kur tee yanne.

U kpaan məkint, ŋaan ki mi wunba tan saa
yent.

⁷ Yennu, n ji sii loon bee? N mək dindann a ni.

⁸ Sommitin, ki min nyi yanbomm ni;
A daa te ki n tee jatit nilaakiri.

⁹ N ŋmine, n kan yet mɔbonsiari,
kimaan fine te ki n di fara na.

¹⁰ A ji daa daar n tubiri;

N yaa man kpoe nan niikura nba ki a faan na.

¹¹ A tubdatu nba ki a daar nisaarik tubir
u yanbomm paak na tee kpaaniie,

ki a biir linba ki u loon nan dundura na.

Mamɔmm, nisaarik tee nan wamaasin nae.

¹² Yennu, gbiintir n miaru ki bia gbiint n
fabinii;

mi-i mɔ, fan baar ki tan sommin.

N be a boor ki tee nan saamɔ nae,

ki tee nan n yeejamm nba din tuu tee na; n kan
wei.

¹³ Nyikimin ki n sii mək parpeenn nan maa tan
saa yaat

ki ji sii kaa.

40

Dontir yaŋ

¹ Ki n guur Yennu sommir po soon nna,

ki u gbiint ki gbat n mɔnii,

² ki dat nyinnin daŋ bootuk ni, ki bia nyinnin
bakir nba sumii ni,

ki tɔɔnin tanpiiuk paak, ki te ki n set siaminba
ɲan;

³ ki u wannin ki n yin yanpaan, dontir yaq nba
teen ɲɔɔ Yennu.

Niib bonchiann saa la nna ki lii tee kpaanii,
ki bi saa teen Yennu yada.

⁴ Damm nba teen Yennu yada, ki tee binba ki
jiantir pata,
koo ki ki pukin tingbann jiantdamm po na,
parpeenn tee bi yare.

⁵ Ti Yomdaano Yennu, a tun bona bonchiann ki
turit;
soo ki be ki tee nan fin na. A lor lorɲana
bonchiann ki jiin ti po.

N kan fit kan li kur, li yab bonchiann.

⁶ A ki loon maruɲ nan piinii,
a ki boi bonkobit mujoonu maruɲ po,
koo maruɲ nba saa nyinn biit po,
ɲaan a turin tubae a man gbiint a mɔmaan.

⁷ Ki n toon ki yet a, "Mine na. N baara.
A kpaanii nba ki a teenin na be sennu gbouɲ
ni.

⁸ Yennu, n loon man tun a loomm,
ki a sennu be n par ni."

⁹ Yennu, a niib kur tintaanu niɲe,
ki n pak a barɲanii nba jiin faa tinnit na po.
A mi nan n kan fit nyik li paku.

¹⁰ N ki woon a tinnu maan na n par ni.
N tun piak a barmɔnii binbeɲ nan a sommir
poe.

N ki ŋmin nan mōmaan na paku, a niib kur
tintaanu ni,
ki piak a lomm nan barmonii nba tee biaŋinba.

11 Yennu, n mi nan a kan nyik a ninbatinu
nanimi,
ŋaant ki a lomm nan barmonii-ii guun yoo kur.

*Yenmiaru nba jiin sommir po
(Yaq 70)*

12 Fara bonchiann lintima, li yab ki kaa kann.
N yanbōmm kōonin fara niwa, ki n ji ki laat,
li yab ki gar yut nba be n yur paaka,
li te ki n ji ki mōk parcheenn.

13 Yennu, tintin, baat yian ki tan sommin.

14 Ŋaant niib nba kur kpaanin a bin kpin na,
bin di fei ki lin bia ŋmatib;
ŋaant binba mōk parpeenn n baak po na, bin
ŋmat ki di fei.

15 Ŋaant ki binba kur laan na, lin bakitib bi
baak ni.

16 Ŋaant ki binba kur baat a boor-ii mōk
parpeenn kii kpamm.

Ŋaant ki binba kur mōk niipoturu a tinnu paak-
ii tun kii yeen a,
“Yennu tee Yenjaanne.”

17 Yennu, n tee nibutiŋe ki tee tarik, ŋaan a ki
tamm n po.

Fine tee n tinntōō ki tee n Yennu.
Baat yian ki tan sommin.

41

Ki jiin baatɔɔ Yenmiaru po

¹ Wunba baka be fara damm po na, parpeenn tee u yare.

Yennu saa sommo yoo nba ki u be daamuk ni.

² Yennu sii guu-u ki u mok manfoor, u saa te ki u be tij na ni, ki mok parpeenn, u kan qaau yann ki te ki u datai diau.

³ Yennu saa sommo yoo nba ki u be baatdiik ni, ki saa turo laafia.

⁴ N yet a, “Yennu, n tun ki biirawa, qaan tinimin ninbaauk, ki turin laafia.”

⁵ N datai yeen linba ki qane ki teenin. Bi loon man kpoe ki bin tamm n po.

⁶ Binba baat ki foontin na tee fai damme, ki tabintin barbiit, ki tuu nyi nann ki piak soɔ kur.

⁷ Binba ki loon na lokine ki teen leeb, ki biirin ki bikii bonbiir nba saa baarin bi-aqinba.

⁸ Ki bi kur yeen a, “Baatbiik sooroɔwa; u kan ban paaki.”

⁹ N yomɔɔn gbaa, wunba ki n teeno yada, ki min nan qoo tun ki tuun saanman ni na nyii n poora.

¹⁰ Yennu, tinimin ninbaauk ki turin laafia, ki n saa pa jiin n datai.

¹¹ N mi nan a mok parpeenn nanin, ki n datai kan fit nyannimi.

¹² A saa sommima, kimaan n tuun linba qan,

ki a saa te ki mii be a boor yoo kur.

¹³ Pakin ki dont Israel teeb Yomdaano Yennu man.

Pakin ki donto motana nan yoo nba kaa paak.
Mamomm, lii tee nna.

GBOUŊ ŊANLEE

42

(Yanii 42 -- 72)

Ki jiin wunba be digbangann Yenmiaru po

¹ Yennu, n lin kpaana nan n par kur
nan piaro nba tuu lin kpaan nyunmaasin bi-
aŋinba nae.

² Fin Yennu nba fo na, n niana.
Nlee yooe ki n sii be a toonn ki jiantirani?

³ Yonnu ni nan nyiok kur ki n mo ki ninnyuut
tee n jeet.

Ki n datai yoo ki boin a, "A Yennu na be lia?"

⁴ Mi-i tiar linba gar, n yan tuu yêr bonchiann,
ŋanne tee maa tuu lakin saan nan nibur Yennu
ŋasaakak ni na.

Ki n tuu ŋmakitir nibur maŋ, ki bi somm nan
parpeenn,
ki yiin yanii ki dontir Yennu nan kunko-
paara.

⁵ Bee ki n be parbiir ni? Bee ki daamii be n ni?
N saa teen n dindann Yennu nie, ki saa ŋamm
donto,

Ŋooe tee n tinntoo nan n Yennu.

⁶ N be parbiir nie, li paak,

mi-i dukin Joɔdann mɔkir po, n tuu tiar a
 poe,
 mi-i dukin Hermonn kunkonn po, n tuu tiar a
 poe,
 mi-i bia kii dukin Misar kunkonn po, man tiar
 a po.

⁷ Sutik yi sutik nan fuur, ki pir n paak nan
 nyunmonn na,
 ki tee nan nyunpana nba tuu lakitir na, ki pir
 piinin.

⁸ Yennu want u lomm yonnu ni,
 ki n fit yiin yaŋ nyiok ki teeno,
 ki miar ŋoo Yennu nba teenin manfoor na.

⁹ N yet Yennu, wunba tee n guutoo na a,
 “Bee ki a tamm n po? Bee ki n sii lin di fara,
 ki n datai dia ki ŋmagitimi?”

¹⁰ Ki bi choon n kpaba nan sukit, ki boin daa
 kur a,
 “A Yennu na be lia?”

¹¹ Bee ki n be parbiir ni? Bee ki daamii be n
 ni?
 N saa teen n dindann Yennu nie, ki saa ŋamm
 donto,
 ŋooe tee n tinntoo nan n Yennu.

43

Ki jiin wunba be digbangann Yenmiaru po

¹ Yennu, want nan n ki mɔk biiti,
 ki bu nyinnin binba ki jiantira na ni,
 a fatin ki min nyi fai damm nan nibiit na ni.

² Fine tee n sommtoo; bee ki a nyikimi?

Bee ki n sii lin di fara, ki n datai dia ki
ŋmaŋitimi?

³ A tun a yentu nan a barmonii ki lin ŋmakitin,
ki jiin ki jen nanin Sayonn, a kasii kunkonn na
boor,
nan a binbeboor nba ki a be na.

⁴ Yennu, n saa saan a maruŋ binbintir boore,
fine tee n parpeenn nyakir,
ki n saa faa konn ki yin yaŋ ki donta.
Yennu, fine tee n Yennu.

⁵ Bee ki n be parbiir ni? Bee ki daamii be n ni?
N saa teen n dindann Yennu nie, ki saa ŋamm
donto.
Ŋɔɔe tee n tinntɔɔ nan n Yennu.

44

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

¹ Yennu, ti gbat nan ti tubawa,
ti yeejamm betit faa din tun linba ki turib
sianyoo nawa.

² A din ber nyinn binba ki jiantira na bi tiŋ ni,
ki dat bi tuba,
ŋaan kaan a niib leŋ, ki te ki bi mokit.

³ Li din ki tee a niib na jatiat paak kaa
ki bi kɔn ki nyann tiŋ na,
bi din ki nyann nan bi mɔŋ paŋ kaa,
li din tee a yiikoo nan a paŋ nie,
nan a mɔŋ benu paak, ki li wann nan a
loomm.

⁴ Fine tee n kpanbar, ki bia tee n Yennu,
ki teen timm Israel teeb nyannu.

- 5 Fine turit a paŋ ki ti nyann ti datai.
 6 N dindann ki be n tɔrbann ni kaa,
 n jatiat kan fit te ki man nyann,
 7 ŋaan fine te ki ti nyann ti datai,
 ki te binba ki loon ti maan na dii fei.
 8 Ti sii tun dontir a sanne daar kur,
 kii bia kii teena niipoouk nan yoo nba kaa
 paak.
- 9 Ki motana a ji nyikita, ki te ki ti datai nyannit,
 a ji ki somm nan ti kunkonkonna na,
 10 ki te ki ti chiar ŋaan nyik ti datai, ki bi jii ti
 mɔkint.
- 11 Ki a te ki bi kpiit nan pei na,
 ki te ki ti yat koo digbangana.
 12 Ki a koi a niib daabaŋ,
 ki li tee nan bi nyoot ki yab na.
- 13 Ki boorganu la faa teent bjaŋinba,
 ki bi ji sarikitit ki bia laat.
- 14 Ki a te ki ti kpant nilaaka digbana kur ni,
 ki bi sarikitit.
- 15 N tun be fei nie, ki fei piinin murirr.
- 16 Ki n gbia binba namin, nan n datai nba
 yisimin
 ki bia sukiin na.
- 17 Ti lek ki tamm a po,
 ki bia ki biir molor nba ki a lor nant na,
 ŋaan ki linba na kur teenit.
- 18 Ti ki nyik a weiu,
 ti bia ki mɔk moyêtuk nan a sennii,
- 19 ŋaan ki a nyikit yann bonkob-susoot ni,
 ki ŋaat bunboncheenn ni.

20 Li-i bonni tee ki ti nyik ki ki jiantir fin Yennu,
 ŋaan jiantir tingbana,

21 a set bo saa banne, kimaan a mi ti dudukit.

22 Ŋaan a paake ki bi kpit yoo kur,
 ki ti tee nan peeuk nba ki bi tuu tee siir a
 bin kpiu na.

23 Yennu, fiit, bee ki a gɔɔnti?

Kakitir a mɔŋ, ki daa yêent kɔtaa-a.

24 Bee ki a lek a numm nanti?

A daa tammit ti fara nan ti daamii po.

25 Ti baa ki but tiŋ niwa,

ki bi nyannit ki ti dɔɔ tanbiinii ni.

26 Fiit ki tan sommit, ki tinnit,
 kimaan a lomm nba ki gbent na paak.

45

Kpanbar pookɔɔnt yaŋ

1 Mɔbɔŋanae gbee n yur, ki n yin yaŋ na ki
 tur kpanbar,

ki li tee nan sɔbtɔŋano sɔbinii na.

Ki n lamm teen siir nan lin yin.

2 Fine tee jafaŋ ki gar jab kur,

ki Yennu teen piisin a paak,

ki a mɔb farik nan maan paku.

3 Kpanbar jaann, fine mɔk baakir, ki a yur
 goon.

4 Ii be taamm paak kii saa ki saa nyann,

ki guur barmonii nan sikin-n-mɔŋ nan kasii
 binbeŋ.

Ŋaant ki a nuu-ii tuun toonjaana.

⁵ A tɔrbann peenii porin,
ŋaant ki lin yek saar a datai parbiia,
digbana niib n baa a taa po.

⁶ Naangbouŋ nba ki Yennu tura na saa wei
mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

Ki a saa dia a niib nan barmɔnii.

⁷ A loon toonjana, ŋaan ki loon toonbiit,
li paak ki Yennu ganna, ki tura parpeenn,
ki li gar kpanbarlia nba be.

⁸ Ki tulaarii nba tee mir nan alos na be a liant
paak,

ki yan-yinna yiin yanii ŋaak nba ki bi ŋammir
nan loobnyana na ni, ki a mɔk parpeenn.

⁹ Kpanbara bonpoi pukin pooburchimm nba be
a ŋaak ni na po.

Ki pooyookir na see a naangbouŋ diitu po, ki
lia salima liant.

¹⁰ Kpanbar pooyookir, gbiintir maa yaa man
beta linba:

Tammit a niib po nan a baa ŋaaniib po.

¹¹ A fante saa te kpanbar na loona,
turimɔ baakir, kimaan ŋɔɔe tee a chanbaa.

¹² Taya doo ni niib saa baar nan piinii ki tura,
ki mɔkita sii koor a bin maŋ nana.

¹³ Kpanbar pooyookir be ŋaak nie,
ki fan bonchiann ki lia salima liant.

¹⁴ Ki u saa lia baaŋ nba mɔk gungunbooru kur
na,
ki somm saan kpanbar boor,

ki u poochiann sapaan-yoosnba sii be u poor
po ki chianto,
ki bi kur saa baar kpanbar boor.

15 Ki bi saa somm nan parpeenn nan par-
maasir,
ki saa koo kpanbar ɲaak.

16 Ki fin nba tee kpanbar na, a saa mar bonjai
bonchiann,
ki bi saa set a yeejamm seenu ni kii tee
kpanbara,
ki a saa teemm yudamm tij na kur po.

17 N yaɲ saa te ki niib-ii tian a sann yoo kur.
Ki soo kur saa dont a sann yoo nan yoo.

46

Yennu be nant

1 Yennu-e tee ti paɲ daano nan ti guutoo,
ki teen siir nan wun sommit daamii ni, yoo kur.

2 Li-i lekii tee ki tij damm,
ki jojaana baa mɔkgbeɲa nba sumii ni,

3 li-i lekii tee mɔkgbeɲa na damm, ki mɔk fuur,
ki li jek kunkona, ɲaan ti kii tiin jaɲmaanii.

4 Mɔkisiar be ki teen yabint daano Yennu doo
nba tee
u kasii binbeboor na parpeenn.

5 Yennu be doo maɲ ni, ki li kan biiri;
u tuu saa baar ki sommir sanyafaar.

6 Yennu kunkor tant, ki tingbouɲ nann,
ki jaɲmaanii soor niib na, ki digbana baa.

7 Yabint daano Yennu be nant,

wunba tee Jakɔb Yennu na, ɲɔɔe tee ti gungurboor.

⁸ Baat ki tan got Yennu toona.
 Gotir yaarlituk toona nba ki u tun tiɲ na paak.
⁹ U te tɔbii gbent tingbouɲ na kur po,
 ki kɔnii tɔrbana, ki jintir kpana,
 ki bia jokit naagbankɔɲa muu,
¹⁰ ki yet a, “Nyikin kɔnn man,
     ki bann nan mine tee Yennu,
 ki saa la dontir digbana kur ni,
 ki bia saa la dontir tingbouɲ kur po.”

¹¹ Yabint daano Yennu be nant,
 wunba tee Jakɔb Yennu na, ɲɔɔe tee ti gungurboor.

47

Yennu-e tee kpanbarjaann

¹ Digbana niib kur n poi niipoouk nan parpeenn,
 kii bia kii dont Yennu nan kunkɔpaara.
² Ɔjaant ki tin chɔrin yabint daano Yennu nba gar sɔɔ kur na,
 ɲɔɔe tee kpanbar jaann nba dia tingbouɲ munn.
³ U te ki ti nyann niib na, ki te ki ti dia digbana,
⁴ ki gann tiɲ nba ki ti kɔɔ na ki turit,
 ki li tee Israel teeb nba ki u loomm na japaat tiɲ.

⁵ Yennu do u naangbant paak.
 Waa do na ki niib tantir ki peeb naatuna nan parpeenn.

6 Yinin yaq ki dont Yennu, yinin ki dont ti
kpanbar maq,
yinin donta yanii,
7 kimaan ɲoo Yennu-e tee tingbouq na kur
kpanbar,
yinin yaq ki donto.

8 Yennu kar u kasii naangbant paak ki dia
digbana kur.
9 Digbana diateeb kur taan be nan niib nba tee
Abraham Yennu niib na,
kimaan kpanbara nba be tingbouq na paak tee
Yennu yabe.
U ɲan nan dontir.

48

Ki jiin Yennu digbanjaann Sayonn po

1 Yennu tee yabint daanɔe,
ki ɲan tin donto, u doo nba be u kasii kunkonn
paak na ni.
2 Sayonn tee Yennu kunkonne, li fok ki bia ɲan;
kpanbar jaann nba tee Yennu na,
u dooe tee durinya kur parpeenn boor.
3 Yennu be doo maq ni, ki wann nan yamani
benu be u boor.
4 Ki kpanbara taan leeb ki baar
a bin kon nan Sayonn kunkonn doo na.
5 Baa la doo maq, ki li yaar litib, ki jaɲmaanii
soorib, ki bi chiar,
6 ki ji jekir nan poo nba tuu mo matyiaru na,
7 ki lian nan wonpaaruk nba tuu tut ɲaring-
beɲa

ki li lian bianjinba na.

⁸ Ti gbat ki bia la linba ki yabint daano Yennu
tun

doo maŋ niwa.

U sii guu doo maŋ, ki li be li yamani,
nan yoo nba kaa paak.

⁹ Yennu, a ŋasaakak niŋe,

ki ti dukii a lomm nba kaa gbennu na po,

¹⁰ ki niib kur dontir a sann durinya kur po,
ki a dia a doo nan barmonii.

¹¹ Ŋaant ki Sayonn niib-ii mək parpeenn,
ŋaant ki parpeenn-ii be Juda doo ni,
kimaan a buut ŋan.

¹² Yennu niib, ii somm lint Sayonn, ki kan li
difoot.

¹³ Gotir li joona, ki fiitir li maarpaara fanu,
ki tan fit wann maarpaanu nba waa na a,

¹⁴ “Yennu na tee ti Yennu-e mək mək nan
mək mək,
ki sii tee ti ŋmakit-too nan durinya gbennu.”

49

Fi-i teen məkint yada, li tee jatiie

¹ Soo kur n gbat na man,

gbiintir, niib nba kur be tingbouŋ na paak,

² li nijaana nan tarii, li məkita nan nandamm
kur.

³ N dukit be paanu ni, ki n saa pak yanfoon
maan.

⁴ Ki n saa ŋmat got barjokit ni,
ki faa biok ki yin yaŋ ki wann li paak.

- 5 Li-i tee ki n datai lintin ki n be ninboŋ ni,
n ki tiin jaŋmaanii.
- 6 Bi tee binba teen bi məkint yada,
ki bia dont bi moŋ, bi likirii paake.
- 7 Nisaarik kan fit tinn u moŋ,
u kan fit pa Yennu, u daauk nba tee biaŋinba,
ki li tee u manfoor paaki,
- 8 kimaan nisaarik manfoor paak pann yab
bonchiann.
U lekii pa linba, ŋaan li kan jaŋ
- 9 nan u ji daa kpenn ki siik kaauk ni.
- 10 Soɔ kur saa la nan yandamm kpenn,
ki jatit kpenn, ki bonliinii bia kpenn.
Bi kur tuu nyik bi məkinte ki tur siab.
- 11 Bi kaat saa teen bi ŋei nan yoo nba kaa paak,
ki bi sii be leŋ yoo n tuu yoo,
ŋaan bo mək bi yur paak tiniie.
- 12 Nisaarik məkint kan fit nyinnɔ kuun ni,
u bia lek saa kpoe nan bonkobuk nba kpenn
na.
- 13 Gotir linba tuun ki teen damm nba teen bi
moŋ yada,
nan bi leeb nba saak baa piak linba na.
- 14 Bi saa kpoe nan pei nba kpenn na,
ki kuun sii tee bi kpaartɔɔ.
Binba be kasii na saa nyannib,
ki bi gbanant saa bat yian kpeentiŋ,
siaminba fɔk nan bi ŋei.
- 15 ŋaan Yennu saa fatin kuun nuu ni,
ki saa jiin, ki mii be u boor.
- 16 Li-i te ki a la ki niro məkitor,

koo u məkint maŋ yabitiri, a daa te ki li daamiia.

17 U tan kan fit jii ki saan nann yoo nba ki u kpenni,

u məkint na tan kan weiɔ ki saan kaauk ni.

18 Niro numm-i lekii gboo waa mək linba, ki niib kpakitiro, u məkint na paaki,

19 u lek tan saa kpoe ki wei u yeejamm, ki kan ban la yentu.

20 Nisaarik-i mək məkint ŋaan ki mək bannu, u bia lek saa kpoe nan bonkobuk nba kpenna.

50

Ki jiin barmonii Yenjiantu po

1 Yabint daano nba tee Yennu na piak.

U yi tingbouŋ na kur,

laa nyii yondo po ki saa tuu yonbaa po.

2 Yabint Yennu yentu nyi Sayonn doo nba fan na ni.

3 Ti Yennu baate, ŋaan u kan baar soon nna, muu sii die ki be u toonn, ki wonpaaruk da ki lintiro.

4 Ki u saa yiin sanpaak nan tiŋ ki bin di siara, ki la waa saa bu u niib buut biaŋinba.

5 U yet a, "Taant niib nba ŋamm bi moŋ na ki turin,

binba mann maruŋ ki senn mosonn nanin."

6 Sanpagbant moontir nan Yennu-e tee Kasii Daano, ki saa bu buut.

7 "N niib, gbiintir, ki man pak.

N niib Israel teeb, n saa di siara ki biiri.
 Mine tee Yennu, ki tee i Yennu.

⁸ N ki yakii nani i maruŋ paak,
 koo i mujoonu piinii nba be n tɔɔnn po na paak
 kaa.

⁹ N ki loon naajai nba be i naagotit ni,
 koo buunii nba be i buloi ni na,

¹⁰ kimaan bonkobit nba kur be muuk ni na tee
 n yabe,

nan nei nba kur be kunkona tusaa paak na.

¹¹ Nɔɔnii nba kur be tee n yabe,
 ki bonfoa nba kur be muuk ni na tee n yabe.

¹² “Kom-i bonni mokin, n bo kan betini,
 kimaan durinya nan linba kur be li ni tee n
 yare.

¹³ N ŋman naajai nantii? Koo n nyu buunii
 somii?

¹⁴ Ii ŋaan ki i niipoturu-ii tee i maruŋ ki teen
 min Yennu,
 ki bia tuu tur min Yabint Daano linba kur ki i
 senn mɔsonn.

¹⁵ Ii tuu yiin min Yennu yoo nba ki i la daamii,
 ki n saa fati, ki i sii baakitin.”

¹⁶ Yennu yeen nɔɔnbiit damm a:
 “I la yaak lee ki sii piak n sennu po?
 Bee ki i sii piak n molor po?”

¹⁷ I ki sak nan min ŋmakiti, ki yêt n sennu.

¹⁸ Nanyukii nba kur ki i lab, ki i sob yɔɔs,
 ki pukin i mɔŋ bonchonchona ni.

¹⁹ “I teen siir nan mabiit pakue, ki i moi farik
 nan faak,

²⁰ ki teen siir nan yin pak ki biir i tioŋ ninjamm,

ki paab maan.

²¹ I tun linba na kurawa, ŋaan n ki yet siari,
ki i ji dukin nan n mun tee nan yimm nae.
Mɔtana, n saa yakii naniwa, ki kat wannɪ, i
numm ni.

²² “Gbiintir linba na man, yimm nba yêtin na,
nna-i kaa, n saa boontiwa, ki sɔɔ kii be ki saa
tinniini.

²³ Niipoturue tee maruŋ nba baakitin,
ki n set saa tinn binba kur saak n mɔb.”

51

Yenmiaru nba jiiŋ nyikin chab po

¹ Yennu, tinimin ninbaauk,
kimaan a lomm nba yɔɔ be na paak.
A wuur n yanbɔmm nan biit kur,
kimaan a ninbatinchiɔŋ na paak.

² Wuutin fanu, ki man nyi yanbɔmm nan biit
kur ni.

³ N bann nan n be yanbɔmm nan biit nie yoo
kur.

⁴ N tun ki biirawa, n biir fin kuukɔɔɛ,
ki tun linba ki a yaa li tee bonbiir na ki tura.
Li paak, a mɔk mɔniɪ nan fan bu n buut.
N kan nyiira, li-i tee ki a biirin.

⁵ N din tee yanbɔndaanɛ yoo nba ki bi marin
na,
ki bia tee biit daanɔ yoo nba ki bi din soor n
poor nawa.

⁶ A kpaan mamɔmm nan barmoniie nisaarik ni.
Kɔɔnt a bannu n dudukit ni.

⁷ Nyint n yanbɔmm ki mii yeen,

a wuurin ki mii peen nan sakaana na.

⁸ Ŋaant ki man gbat parpeenn nan parmaasir
fuur,
faa lek kɔnn n kpabawa na, ŋaan n bia sii mɔk
parpeenn.

⁹ Bɔrin a numm ki daa laat n yanbɔmmi,
ŋaan wuur n biit kur.

¹⁰ Yennu, ŋammit n par ki lii ŋan,
ki pant n seek nan binbenŋaŋ.

¹¹ A daa beer ki nyintin a boor,
koo ki nyinn a Seyeeŋ na n ni.

¹² A ŋamm turin a tinnu kpinkpammuk na,
ki te ki mii loon a mɔsaku.

¹³ Ki n saa wann yanbɔndamm a sennii,
ki bi saa jen a boor.

¹⁴ Yennu, nyikin n manfoor ki tinnin,
ki n saa jii parpeenn ki mɔont a kasii binbeŋ.

¹⁵ Yennu, lootir n mɔb, ki man pak dont a sann.

¹⁶ A ki loon maruŋ, nna-i kaa, n bo saa jiie ki
tura.

A baka bia kaa mujoonu piinii ni.

¹⁷ Yennu, n maruŋ tee sikin-n-mɔŋ binbeŋe.

Ki a kan yêt daanɔ nba sikin u mɔŋ ki lebit u
pari.

¹⁸ Yennu, tinin Sayɔnn doo ninbaauk ki som-
mir,

ŋammit maa Jerusalem joona.

¹⁹ Ki li saa te ki a mɔk parpeenn nan maruŋ
nba ŋan,
nan mujoonu piinii,

ki bi sii kpi naajai ki mann maruŋ, a binbintir
na paak.

52

Yennu buut nan u ninbatinu

¹ Bee ki a dont a mɔŋ nan toonbiiti, fin nijaann
na?

Yennu lomm be-e mɔkmɔk nan mɔkmɔk.*

² A lorin a fan biir leeb, ki a mɔb di nan
bilepaann na,

ki a fa fai,

³ ki loon bonbiir ki gar bonŋann, ki loon faak
ki gar barmonii,

⁴ ki loon faak nba saa pak ki biir a leeb, faak
daano na.

⁵ Barmonii, Yennu saa biirae fas fas;
u saa soorae ki dat nyinna a ŋaak ni;
u saa nyinna nisaarii tiŋ na ni,

⁶ ki niŋamm saa la linba na ki tin jaŋmaanii,
ki bi saa laa laat ki yet a,

⁷ “Gotir, joo nba nae ki jii u mɔŋ tur Yennu,
ŋaan maa u mɔkint paak, ki dukii nan
noonbiite saa sommo.”

⁸ Min ŋarin tee nan kpan tiik nae, ki see Yennu
ŋasaakak ni.

N yada yoo be u lomm nba be mɔkmɔk nan
mɔkmɔk na nie.

⁹ Yennu, n sii tun ki teena niipoouko,
faa tun linba ki turin na paak,

---

* **52:1** 52.1 Koo “Bee ki a dont a mɔŋ daa kur ki saa di fei
Yennu boori?”

a sann nie ki n mək dindann, kimaan a sann
 ṅan,
 ki n saa dont a sann maṅ, a niib tɔonn.

53

*Ki jiin nisaarii nɔontont po
 (Yaṅ 14)*

- ¹ Jatit dukii bi para ni a, “Yennu kaa.”
 Sɔɔ kur tee niyoonne, ki tun bonbilankanta,
 sɔɔ kaa ki tuun linba tooki.
- ² Yennu be sanpaapo ṅaan gorii nisaarii,
 a wun laan siab be ki sub, ki bia jiantirɔ-ɔ?
³ ṅaan bi kur ṅmante ki tuun toonbiit,
 ki bi sɔɔ kaa ki tuun linba ṅan, nan yenokɔowa
 gbaa.
- ⁴ Yennu boi a, “Bi ki mi-i?
 Toonbiit damm maṅ ki mi siari-i?
 Bi di n niib nan nirɔ nba tuu di jeet nae,
 ki bia ki meimi.”
- ⁵ Jaṅmaanii bia saa ṅamm soorib ki gar baa tuu
 mi bianṅinba.
 Yennu saa kpi u niib datai ki yat bi kpaba.
 Yennu yêṭibe, ki saa te ki Israel teeb na n
 nyannib.
- ⁶ N mei Yennu-e a nyannu n nyi Sayonn
 ki baar u niib Israel teeb paak.
 Yoo nba ki Yennu saa te ki Israel teeb na n
 mokit na,
 bi tan sii mək parpeenn bonchiann.

54

Yenmiaru nba jiin datai gɔɔru po

- ¹ Yennu, jiin a paɲ ki tinnin, jiin a paɲ na ki ɲaan yann.
- ² Yennu, gbatir n miaru, ki gbiint n mɔmaan.
- ³ Karinbaandamm fiir n paaka, ki nitont koor a bin kpin;
ɲamme tee binba baka kaa nan fin Yennu na.
- ⁴ Ɗaan barmonii, Yennu-e tee n sommtɔɔ.
Ti Yomdaance tee n fat-tɔɔ.
- ⁵ Yennu n te ki n datai na toonbiit n ɲmat kii tee bi tubdatu.
U saa boontib, kimaan u kasii binbeɲ na paak.
- ⁶ Yennu, n saa mann parpeenn maruɲo ki tura.
N saa pak ki dont a sann, kimaan a ɲan.
- ⁷ A nyinnin n daamii kura niwa, ki n la ki n datai baa.

55

Jɔɔ nba ki u naasinyɔɔk fukit u paak na Yenmiaru

- ¹ Yennu, gbiintir n miaru;
a daa lekin a numm n fabinii na paaki.
- ² Gbiintir, ki turin gatu; n dudukit bak nan daamiiwa.
- ³ Ki jaɲmaanii mɔkin nan n datai nba jeentin na.
Ki nɔɔnbiit damm goriin ninɲmioɲ,
ki baat nan daamii ki teenin, ki dont wutoor nanin ki namin.
- ⁴ Ki n yan put ki ɲmat, ki n nubir kuun;

- 5 ki jaŋmaanii te ki n jekir nan yanputuk,
 6 ki n ji sunman ki n mək kpinkpant nan ŋmann
     na
     ki bo yukir ki saan banfəkir ki saa foi.
 7 N bo saa yukire ki saan banfəkir,
     ki saa ŋamm n binbeboor muuk ni.
 8 N bo saa kakite ki faa lanbouŋ
     ki nyi wonpaaruk nba baat na ni.

 9 Yennu, ŋmatir nɔɔnbiit damm na pinpakit,
     kimaan n laat kunkɔna nan kpikpiruk doo
     ni.
 10 Ki yonnu nan nyiɔk kur ki bi lin doo na ni,
     ki tuun toonbiit, ki bia sukii niib ki
     daamiib.
 11 Ki biiru be siar kur po doo na ni,
     ki li sɔnii gbee nan fat-teeb nan fai damm.

 12 Li-i bonni tee dataakie sukiin, n bo sii ŋmine,
 li-i bonni tee ki n dataakie want u mɔŋe,
 n bo saa bɔr n mɔŋe ki u kan lami,
 13 ŋaan li tee fine, nisaarik nan min na,
     ki tee n lɔɔ, n yɔnanmɔŋ.
 14 Ki min nan fin tuu lakin mək pinpakit nan
     leeb
     ki lakint ki jiantir Yennu, u ŋasaakak ni.
 15 Ŋaant ki n datai n kpo yian,
 ŋaant ki bin piib foot kaat ni,
     kimaan toonbiit gɔrin ŋaan dɔɔ bi boore.

 16 Ki n yiin n Yomdaano Yennu ki boi sommir
     po,
     ki u saa tinnin.

- 17 Li daajoouk, nan sanyiok, nan yonsuuk ni
kur,
ki n bui fabin ki teeno, ki u gbia n kunkor.
- 18 Maa tookit tob nba na, u saa te man jen nan
laafia,
datai bonchiann nba lek kon nanin na.
- 19 Yennu nba bo tee kpanbar pinpiik niwa na
saa gbat n miaru ki nyannib turin,
kimaan bi yet bin lebit bi binbeja, ki bia ki tiin
Yennu.
- 20 N yokperik lek u yosnba,
ki biir molor nba ki u lor namm na.
- 21 Ki u mob ban ki gar kpan,
naan ki naj gbee u para;
ki u momaan narii ki gar kpan,
naan porii yian nan jukbanjai na.
- 22 Jiin a daamii kur ki tur Yennu, ki u sii guua;
u kan ban te ki binba be fanu na n baa.
- 23 Yennu, fine saa sikin nikpiirit nan fai damm
na bi kaat ni;
a kan te ki bii be ki baar bi manfoor bonjinni.
Min narin, fine ki n teena yada.

56

Yenmiaru nba jiin yada teenu po

- 1 Yennu, tinimin ninbaauk, kimaan niib muk-
isime.
N datai diinime yoo kur.
- 2 Ki n sanbiirteeb mukisin daa kur, ki niib
bonchiann kon nanin.

3 Yabint daano Yennu, mi-i tiin jaŋmaanii yoo
nba,
fine ki n saa teen yada.

4 N teen Yennu-e yada ki ki mok jaŋmaanii,
ki dontir u sann, kimaan u mɔsonn na
paak.

Nisaarik saa fit teenin bee?

5 Daa kur ki n datai labii n maan,
ki yoo dukii baa saa teen biiŋinba ki biirin.

6 Ki bi taant leeb ki bɔriin,
ki gorii n sommir ni, nan baa saa teen
biiŋinba ki kpin.

7 Yennu, bi biit na paak, a dat bi tuba,
ki nyann niib maŋ nan wutoor.

8 A mi n fabinii nba tee biiŋinba,
ki la n ninnyuut kann nba tee biiŋinba,
ki sob teen a gbouŋ ni.

9 Daar nba ki n saa boia sommir po na, n datai
saa baae.

Ŋanne ki n saa bann nan fin Yennu taa n po.

10 Yennu, a mɔsonn paake ki n dontira.

11 Yennu, fine ki n teen yada, n kii tiin jaŋ-
maanii.

Nisaarik saa fit teenin bee?

12 Yennu, n saa tura mɔsonn nba ki n sat nae.
N saa tura niipoouko,

13 kimaan a nyinnin kuun niwa, ki guun, ki n ki
gbiatir,

ki n saa somm nan fin Yennu, kii be a manfoor
yentu ni.

57

Yenmiaru nba jiin sommir po

- 1 Tinimin ninbaauk, Yennu, tinimin ninbaauk,
kimaan a niye ki n seek gur.
A kpinkpant maasue ki n laat fatu,
daamii nba tuu baarin nan laa tuu tan gar.
- 2 N fabin ki tur Yabint Yennu,
Yennu nba teenin linba kur ki n loon.
- 3 U saa toon Yendouj ni ki tinnin, ki nyann n
datai.
Yennu saa turin u lomm nan u barmonii.
- 4 N datai lintima, ki naan nan yanbora nba so
niib na,
ki bi nyana tee nan kpana nan torbann peenii
na,
ki bi jerima di nan jukbanjai na.
- 5 Yennu, want a yabint sanpagbant ni,
ki n̄aan a baakir-ii be tingbouj na kur po.
- 6 N datai lu laaujo a bin soorin, ki n be nan
parbiir,
ki bi gbii bootuk, sonu nba ki n tokii na ni,
n̄aan ki bi moj tan baa li ni.
- 7 Yennu, n be nan parcheenne; n saa yin yaq ki
donta.
- 8 N seek, fiit ki faa konn nan bonmumoot.
N saa fiir sanyafaare ki faa.
- 9 Yennu, n saa pak a sann, digbana kur ni.
N saa yin yaq ki tura, niib kur boor,
- 10 kimaan a lomm yab ki saa tuu sanpaak,

ki a kasiı binbeŋ bia tuu sanpagbant.

¹¹ Yennu, want a yabint, sanpagbant ni,
ki ŋaan a baakir-ii be tingbouŋ na kur po.

58

*Yenmiaru nba saa te Yennu n dat noonbiit
damm tuba*

¹ Yimm nba tee yudamm na, i bu buut fanu-u?
I bu buut nan barmonii ki teen soo kuri-i?

² Aaii, i dukii toonbiit nba ki i saa tun na kooe,
ki tuun ki biir leeb tij na paak.

³ Toonbiit damm fiir bi bisin nigewa,
ki fa fai nan bi manfoor gbennu.

⁴ Ki bi moi gbee nan lobiie, nan waalabirii yar
na,
ki kpaa bi tuba nan waajiant nba kpaa bi
tuba bianinba na,

⁵ ki ji kan gbat daano nba maŋit wai para na
yeriki,
daano maŋ-i lekii sub bianinba.

⁶ Yennu, a faa konn nibiit maŋ nyana.

⁷ Ŋaant ki bin bot nan nyun nba tuu foor na;
bi-i dat bi torbana yoo nba, fan ŋaan ki bi
peenii na n gbitik.

⁸ Bi-i saa, bii tee nan jayeruk nba tuu saa ki
mian na,
kii bia kii tee nan sanpantik nba ki bi tuu maro
kpeent
ki u ki la yentu na.

⁹ Bi tuu tan bant na, ki soo ki bi choob nan moot
nawa;
Yennu saa pebirib ki yaat namm nan u wutoor,

baa lek be bi manfoor ni gbaa.

- 10 Kasii damm sii mək parpeenn,
li-i tee ki bi la yanbōndamm be tubdatu ni,
li yooe ki bi saa somm toonbiit damm sōn
ni.
- 11 Ki niib ji saa yet a, “Barmōniie, kasii damm
gaan bi paatii;
barmōnii, Yennu nba bu tingbouŋ na buut na
set be.”

59

Yenmiaru nba jiiin fat-n-məŋ po

- 1 Yennu, nyintin n datai nuu ni.
Goot datai nba fiir n paak na.
- 2 Nyintin toonbiit damm boor, ki tinnin nikpi-
irit nuu ni.
- 3 Gotir baa dōo ki guu biaŋinba, a bin kpin.
Toonbiit damm tikii a bin biirin.
Li ki tee a n tun yanbōmm koo ki biir siar kaa.
- 4 N ki tun ki biir siari, ŋaan ki bi tee siir a bin
lekin.
Fiit ki sommin. Gotir n ninbaatir.
- 5 Yabint daano Yennu, wunba tee Israel teeb
Yennu,
fiit ki dat binba ki jiantira na tuba;
a daa tiin toonbiit damm ninbaauk.
- 6 Bi tuu tan ŋmat ki jen daajoouk, ki kōo doo
ni,
ki ŋmuut nan bōi nae ki lin.
- 7 Gbiintir sukut nan mabiit nba nyi bi mōi ni.

Ki bi jerima tee nan jukbanjai na ki nyi bi moi
 ni,
 ki bi dukii nan soo ki gbia baa yeen linba
 na.

8 Yennu, fin narin laabe, ki sarikit binba ki
 jiantira maṅ.

9 Yennu, n mok parcheenn a paṅ niṅe; fine tee
 n gungurboor.

10 Yennu loonin ki saa baar n boor,
 ki te ki man nyann n datai.

11 Yennu, a daa kpibi.

Li-i tee ki a kpiib, n niib saa tamm bi tubdatu
 na poe.

A yatib nan a paṅ ki bii lin, ki fan nyannib,
 fin Yennu nba tee ti guutoo.

12 Yanbomm be bi para ni, ki bi momaan kur
 tee biit.

Ṃaant ki bi moindib, kimaan bi sat motont ki
 bia fa fai.

13 A boontib nan a wutoor, ki boontib fas fas,
 ki soo kur n bann tingbouṅ na kur po
 nan fin Yennu-e dia Israel teeb,
 ki a paṅ bia yat be tingbouṅ na kur po.

14 N datai tuu tan jen daajoouk ki koo doo ni,
 ki ṅmuut nan boi nae ki lin

15 nan boi nba tuu lin ki kpaan jeet bianinba
 na,
 ki mo, li-i tee ki bi ki dii jaṅi.

16 N saa yin yaṅ ki jiin a paṅ po,
 sanyiok ni kur, n saa yin yaṅ sanpaapo
 ki jiin a lomm nba kaa gbennu na po,
 kimaan fine tee n gungurboor,

ki tee n bunbor boor yoo nba ki n be daamii ni.
 17 N saa yin yaq ki dont a sann; n paq nyi a boore.
 Yennu-e tee n gungurboor, ki tee Yennu nba loonin.

60

Yenmiaru nba jiin fatu po

1 Yennu, a yêtitá, ki te ki ti baa.
 A donn wutoor ti paaka; motana, jiantir ki tinnit.
 2 A te ki tiq na jeke, ki a lootir yaan.
 Li paak, a teb li fiat, kimaan li bokit dooe jiaak jiaak.
 3 A te ki a niib dii fara bonchiann
 ki te ki ti nmaan gbenit nan ti yib daan na.
 4 Ki binba baakita na, ki a teemm kpaanii,
 a bin tan nyi biiru ni.
 5 A tinnit nan a paq, ki turit gatu,
 ki lin te binba ki a lomm na n la woruku.
 6 Yennu be u kasii boor ki yet a,
 “N saa jii nyannu ki bokit Sekem doo,
 ki biit Sukof baauk ki tur n niib.
 7 Gilead yent tee n yare,
 ki Manase yent bia tee n yar.
 Efraim yent tee n kut fokirike,
 ki Juda yent tee n naan dammir.
 8 N saa jii Moab teebe ki bii tee tatilaauk nba
 ki n sii sokii bona li ni,
 ki sii birin n taasaat Edom yent ni,
 ki li sii tee nyinn nan mine yen yent maq,
 ki hoot man nyann Filistia teeb na paak.”

⁹ Ŋmee saa jiin ki saan nanin digbanpaarir na ni?

Ŋmee saa jiin ki saan nanin Edom yent ni?

¹⁰ Yennu, a set yêтите-e?

A ji kii be nan ti kunkɔnkɔnna na-a?

¹¹ Turint sommir ki tin nyann ti datai,
kimaan nisaarik sommir tee yann na.

¹² Yennu-i be nant, ti saa nyanna;
u saa nyann ti datai ki turita.

61

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

¹ Yennu, gbatir n fabinii, ki bia gbiint n miaru.

² N be parbiir nie, ki bia fɔk nan ŋaak ki yia.

Jiimin ki saan gurin siaminba ŋan ni,

³ kimaan fine tee n sommtɔɔ,
ki tee joonpaarir nba leek n datai.

⁴ Ŋaant ki mii be a kasii boor nan n manfoor
gbennu;

ŋaant ki mii gur a kpinkpant maasu.

⁵ Yennu, a gbat mɔsona nba ki n sat nawa,
ki turin bona nba ki a teen niib nba baakita
na.

⁶ Pukint kpanbar na manfoor bina bonchiann;
ŋaant ki u naan-ii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

⁷ Yennu, ŋaant ki wuu tee kpanbar kii be a
tɔɔnn
nan yoo nba kaa gbennu.

Guuto nan a kasii binberɔ nan a lomm nba kaa
gbennu na.

⁸ Ki n sii tun yiin yanii ki dontir a sann,
 ki bia sii yoo teena piinii nba
 ki n senn masonn li po na daa kur.

62

Yennu-e guut

¹ N tee soonnae ki guu maa Yennu n tinnin,
 u niqe ki n tinnu saa nyi.

² U kuukooe guun, ki bia saa tinnin,
 nqooe tee n sommtoo, ki n kan ban baa.

³ I saa lek joo ki lin wei nlee?
 I kur na saa taan ki nyiauwa-a?
 U kaa paq nan joonkpeeuj nae.

⁴ Yimme loon yin sikin u jirima,
 ki fa fai ki li mani, ki piak nyint piisin moomaan,
 nqaan ki i para ni, ki i sat motont ki teeno.

⁵ N maa Yennu kuukoo paake, u niqe ki n mok
 dindann.

⁶ U kuukooe guun, ki bia saa tinnin,
 nqooe tee n sommitoo, ki n kan ban baa.

⁷ N tinnu nan baakir saa nyi Yennu boore,
 nqooe tee n guutoo nba nqaan, ki tee n gungur-
 boor.

⁸ N niib, teent Yennu yada yoo kur,
 ki beto i daamii kur, kimaan nqooe tee ti
 sindandiik.

⁹ Nisaarik tee nan wamaasin nae,
 li nijaana nan tarii kur kaa nyooti.
 Fi-i jiib ki paan bikir paak, bi ki mok kpiasu,

- ki fukii nan wamaasin na.
 10 A daa tee yada a fatuk ni,
 a bia daa mək japaat nanyuk bona paaki.
 A məkint-i lekii pukin bianjinba, ŋaan a daa
 maa li paaki.
 11 N gbat ki Yennu yet nan taar munḡaa nawa,
 a paḡ tee u yare,
 12 ki u lomm kaa gbennu.
 Barmōnii, u saa pa sɔɔ kura u paauk
 nan u toona nba tee bianjinbae.

63

Ki jiin waa loon Yennu bianjinba po

- 1 Yennu, fine tee n Yennu. N loon fine.
 Nan tinkooḡ nan tinsaatik nba tuu loon nyun
 na,
 nnae ki n gbanant nan n seek kur kpenn a
 paak.
 2 Ŋaant ki mii laata a kasii binbeboor,
 kii bia kii laat a yabint nan baakir nba tee
 bianjinba.
 3 A lomm nba mək nyɔɔt ki gar manfoor na,
 li paak ki n saa dont a sann.
 4 N manfoor ni kur, n saa dont a sanne.
 N saa donn n nii ki miara.
 5 N seek saa di jeḡant ki gboo,
 ki n mɔb saa yin parmaasir yanii ki dont a sann.
 6 Ki mi-i dɔɔ n dɔɔnu paak, n sii tian a po;
 nyɔtunmunn n sii dukii a po,
 7 kimaan a tun tee n sommtɔɔe;
 ki n sii be a kpinkpant maasu ki yin parpeenn
 yaḡ.
 8 N taab nana, ki a nuu dian ki tinnin.

- 9 Binba koor a bin kpin na saa sik kpeentiŋ.
 10 Bi saa kpib tɔbii ni, ki kinkata saa ŋman bi gbanant.
 11 Yennu nba saa tur kpanbar nyannu na, u sii kparamme.
 Binba sent mɔsona Yennu sann ni na saa donto;
 ki binba fa faak na saa pɔbin bi mɔi kii ŋmin.

64

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

- 1 Yennu, gbatir n miaru, n be daamii niŋe.
 Gɔot n datai ki bi daa nyint n manfoor.
 2 Guutin, ki min nyi nɔɔnbiit damm lora ni nan toonbiit damm tintaanu ni.
 3 Bi ŋat bi jerima, ki li di nan jukbanjai nae,
 ki bia nyint bi mɔbonbiit, ki li tɔ nan torbanpeenii na,
 4 ki kakii ki mɔɔntir bi faak maan nba tee fei
 ki dia sanbiiuk ki biir niŋamm,
 5 ki korin leeb nan lorbiit,
 ki bikii baa saa pii bi barit siaminba,
 ŋaan yaa, “Ŋmee saa lati?”
 6 ki lorin lorbiit, ki yaa, “Ti lor ki soor linba ŋane na.”
 Barmɔnii, nisaarik par nan u dudukit tee linba sumiie.
 7 Yennu saa yekib u peenii, ki li saa turib dani
 yama.
 8 Yennu saa biirib, kimaan bi mɔbonbiit na paak,
 ki binba kur saa lab saa pak bi yura,

⁹ ki jaŋmaanii saa soor nisaarik kur,
     ki bi saa moont Yennu toona nba tee,
     ki bia dukin waa tun toona nba.
¹⁰ Ki niŋamm kur sii kpamm
     nan toonŋana nba ki Yennu tun.
 Bi saa la gungurboor u nie,
 ki binba kur para yeen saa dont u sann.

65

Ki jiin dontir nan niipoturu po

¹ Yennu, li ŋan ki tin dont a sann Sayonn doo
     ni.
 Fine ki ti saa jii ti moosona ki tura,
² kimaan fine gat miaru,
 ki niib nba be lokir kur po saa baar a boor.
³ Taa bo be yanbomm ni na, ki a bo nyik chab
     ti biit.
⁴ Damm nba ki a gannib na, parpeenn tee bi
     yare;
     ŋamme tee binba ki a baar namm a bii be
     a kasii boor na,
 ki ti saa gboo nan bonŋana nba be a ŋaak ni
     na,
 ki tee piisin nba be a kasii ŋasaakak ni na.
⁵ Yennu nba tee ti tinntoo, a teent gatu,
     a bakitnaun toonŋana ni,
 Niib nba be durinya kur po,
     nan binba be moŋgbeŋa pootir, banfokira
     na,
     bi kur maa a paake.
⁶ Fine bir jojaana nan a paŋ,
     ki wann a yabint paŋ nba tee bianinba.

⁷ Mōka nyunpana nba fi bianjinba, ŋaan fine te
ki li baŋit,

ki fit so nyunpana fuur;

ki niib-i tɔɔ jat paak, fine fit sikint bi wutoa.

⁸ Durinya niib kur mōk jaŋmaanii,

toongbeŋa nba ki a tun na paak,

ki toona nba ki a tun na te parpeenn fuur be
tingbouŋ na kur po.

⁹ A baka be tiŋ na paak, ki te saak baa,

ki bia te ki li mōk koorin, ki kpai.

Ki a gbeen bi kpennii nyun, ki te ki tiŋ na naan
jeet.

Faa tun bianjinbae na:

¹⁰ a te saak baa yoo kur kpaant ni,

ki nyun borikit tiŋ na;

a te samimmiiuk baa ki maant tiŋ, ki te
bonbuburit kur pia.

¹¹ Ki a te jeet naan binn kur ni,

ki tii saan siaminba kur, ki jeet be li kura po.

¹² Ki bonkobit kpinkpaar boor gbee nan bonko-
bit,

ki kunkona na gbee nan parpeenn,

¹³ ki bonkob-kpaan na gbee nan pei,

ki baat na mun gbee nan jeet;

ki bona kur kpamm ki yiin yanii nan parpeenn.

66

Ki jiin dontir nan niipoturu yaŋ po

¹ Tingbouŋ na niib kur n pak Yennu,

ki yikin nan kpinkpammuk,

² ki yin yaŋ ki baakit u sann,

ki turo dontir nan baakir,

³ ki yet Yennu a, “Toona nba ki a tuun na teen bakitnaun.

A paŋ yab bonchiann,
ki li te ki a datai gbaa a tɔɔnn nan jaŋ-
maanii.

⁴ Soɔ kur nba be tingbouŋ na ni jiantira.
Bi yiin yanii ki dontira. Bi yiin yanii ki dontir a sann.”

⁵ Saana man ki tan got linba ki Yennu tun.
U tuun bakitnaun toona, nisaarik yaa paak.

⁶ U te ki mɔkgbeŋir kpant tinkoon,
ki ti yeejamm somm tiŋ maŋ ni ki poot.
Ŋanne ki ti ji kpamm waa tun nna maŋ.

⁷ Yennu-e dia durinya nan u paŋ,
ki u ninbina gorii digbana kura,
Mɔyêtdamm daa fi ki tookito.

⁸ Digbana niib kur n pak Yennu man;
Ii ŋaan ki niib n gbat i dontir fuur.

⁹ U te ki ti mɔk manfoor, ki guut, ki ti ki baa.

¹⁰ Yennu, fine bikint na;
a bikint nan saauk daano nba tuu pur kut
biaŋinba nae.

¹¹ A te ki ti sik baruk ni, ki bia nyakin jik-kpiasir
ti poor po,

¹² ki te ki ti datai diint,
ki ti somm ki gar muu nan nyunmɔna ni;
mɔtana, a ji baar nant siaminba ki manu bewa.

¹³ N saa baar nan mujoonu piinii a ŋaak ni.
N saa tura linba ki n senn mɔsonn nan n saa
tura na.

¹⁴ Maa bo be daamii ni ki sat mɔb

- nan n saa tura piinii nba na, see ki n tura.
 15 N saa baar nan pei ki lin joo muu a maruŋ
 binbintir na paak.
 N saa baar nan naajai nan buunii ki mann
 maruŋ,
 ki li munyuuk saa do sanpagbouŋ ni.
- 16 Yimm nba kur tiin Yennu jaŋmaanii na,
 baat man ki tan gbiint, ki n saa beti waa
 tun linba ki turin.
- 17 N bui fabin sommir po, ki dontiro nan yanii.
- 18 Li-i bonni tee ki n ki fiit n yanboomm,
 Yennu bo kan gbiint ki turimi.
- 19 Ŋaan barmonii, Yennu gbat ki turima, ki
 gbiint n miaruwa.
- 20 Paku tee Yennu yare, kimaan u ki yêt n
 miaru;
 u bia ki yêt wun turin u lommi.

67

Niipoturu yaŋ

- 1 Yennu, a tinit ninbaauk, ki teen piisin ti paak,
 ki gotit nan burchint,
- 2 ki lin te durinya teeb kur n bann a yanboot,
 ki bia te digbana teeb kur n la a tinnu.
- 3 Yennu, ŋaant niib n donta, ki bia te niib kur
 n paka.
- 4 Ŋaant ki digbana teeb-ii mək parpeenn
 ki yin yanii nan kpinkpammuk,
 kimaan a bu niib buut nan barmonii,

ki bia ηmakitir digbana kur tingbouŋ na paak.

⁵ Yennu, ηaant niib kur n donta, ki bia te niib kur n paka,

⁶ ki li saa te tiŋ na n nan jeet.

Yennu, fin nba tee ti Yennu na, teen piisin ti paaka.

⁷ Yennu saa teen piisin ti paak,
ki tingbouŋ na niib kur saa baako.

68

Dontir nan niipoturu yaŋ

¹ Yennu, fiit ki te ki a datai n yat,
ηaant ki a datai n chiar ki yaat a boor.

² A pebirib ki yatib nan wouŋ nba tuu pebir munyuut

ki yatir biaŋinba na,

ki te biit damm na n bot fin Yennu boor,
nan kpan nba tuu kpian muu ki nann
biaŋinba na.

³ Niŋamm na ηarin-ii mək parpeenn,
kii kpamm Yennu tɔɔnn.

Bii mək parpeenn kii yikin nan kpinkpammuk.

⁴ Yinin yanii ki tur Yennu, yinin ki dont u sann,
yinin ki dont daano nba jaak sanpagbouŋ paak;
ki u sann tee Yennu na. Ii mək parpeenn u
tɔɔnn.

⁵ Yennu nba be u kasii ηasaakak ni na,
u baka be kpeebii nan pakoi po, ki u goriib.

6 U teen binba ki mək kunkoo boor na ŋei, ki
 bi koo,
 ki nyint dansarkoora, ki bi be nan
 parpeenn,
 ŋaan binba tee moyêtdamm na sii koo tij nba
 saat nie.

7 Yennu, yoo nba ki a din ŋmakit a niib
 ki somm gar namm kunkoouk paak na,
 8 tingbouŋ din jeke, ki sanpagbouŋ loot, ki
 saak baa,
 kimaan fin Yennu nba yen Sainai joor na
 din baate,
 fin nba tee Israel teeb Yennu na.

9 Yennu, a din te saak baa bonchiann,
 ki ŋamm pant tij nba bo saat na.

10 Ki a niib jii tij maŋ ki teen bi doo.
 Yennu, a ŋant paak, ki a teen talas damm linba
 ki bi loon.

11 Yennu tur u sennu, ki poob bonchiann moont
 maan maŋ a,

12 “Kpanbara nan bi kunkonkonna chiar yaat.”
 Ki poob nba be ŋei ni na biit məkint nba ki bi
 chiar
 ŋaan nyik na,

13 ki li tee ŋmana ki bi nan ki jii salimpeena ki
 taanir,
 ki jii salimmōna ki teen bi kpinkpant paak
 na.

Bee ki i siab biar be pei sinsuuk ni tɔb daari?

14 Yoo nba ki Yabint Yennu din yat kpanbara
 tij na paak na,
 li din tee nan sakaana nba baa Salmonn
 kunkonn paak nae.

- 15 Basann joot tee jojaanae ki tee porik porik.
- 16 Bee ki jojaana nba porin na fumm nan
kunkonn nba
ki Yennu gann ki sii be leŋ nan yoo nba kaa
paak na?
- 17 Yennu saa jii taantorit tusbamm,
ki nyi Sainai joor paak, ki koo u kasii
binbeboor.
- 18 U saa jii binba ki u nyann ki soorib na,
ki do namm sanpaapo, ki saa gaar piinii
niib boor,
niib nba tee moyêtdamm na gbaa, u saa
gaar bi piiniiwa.
- Yabint Yennu, a sii be leŋe.
- 19 Pakin Yennu, wunba jikin ti jik-kpiata daar n
tuu daar na;
u tee Yennu nba saa tinnite.
- 20 Ti Yennu-e tee Yennu nba saa tinnit,
ŋooe tee Yennu, ki tee ti Yomdaano ki nyintit
kuun ni.
- 21 Barmonii, Yennu saa yeer u datai yura,
ŋamme tee binba yoo be bi yanbomm sonu
ni na.
- 22 Yennu yet a,
“N saa nyinn i datai Basann ki jen namm,
ki bia nyinnib mɔkgbeŋa ni ki jen namm,
- 23 ki te yin somm bi son ni,
ki bia te ki i boi n lenii bi son, baa loon
biaŋinba.”
- 24 Yennu, niib kur la a nyannu sommira.
N la a nichioŋ na somm saa

- fin Yennu nba tee n kpanbar na kasii ŋaak
ni,
- 25 ki yanyinna be tɔɔnn po,
ki binba peeb bonpipebit joont poor,
ki sapaamm nba jeen naayaka foo sinsuuk
ni.
- 26 “Pakin Yennu man, u nibur sinsuuk ni;
pakin Yennu man, yimm nba kur tee Jakob
yaaboona.”
- 27 Benjaminn boorue saa liit, ŋamme ki yab;
ki Juda saakab nan bi booru saa wei bi
poor,
ki Sebulunn nan Naftali saakab saa wei
paan.
- 28 Yennu, want a paŋ nan a yiikoo,
a yiikoo nba ki a tuu dia ki sommitit na,
- 29 A jiantu ŋasaakak nba be Jerusalem na
paak,
ki kpanbara saa baar nan piinii ki tura.
- 30 A yakii nan Ijpt nba naan nan bonkob-
gbeŋir
nba be kinkauk niŋ na,
ki bia yakii nan digbana nba naan nan naajai
nba ŋmat nan naabis na,
ki te ki bi kur n sikin bi mɔŋ ki jii bi likirii ki
tura;
ki yat niib nba mɔk niɔŋ ki loon tobii faanu na.
- 31 Taatara nba see digbanlia taa ni na saa nyi
Ijpt
ki baar Yennu boor,
ki Itiopia teeb saa donn bi nii ki miar
Yennu.
- 32 Yinin yaŋ ki tur Yennu, durinya teeb,

ysin ki dont Yennu maŋ,

³³ ki tur ŋɔɔ nba jaak yaayoo ni sanpag-
bouŋ paak na.

Gbiintir u satian-paarii.

³⁴ Ii mɔɔnt Yennu yiikoo,

wunba yaa yabint paŋ be Israel teeb paak
na,

ki u yiikoo be sanpagbant ni na.

³⁵ Yennu baakir yab, ki u be u kasii binbeboor.

ŋɔɔ Israel teeb Yennu teen u niib paŋ nan
yiikoo.

Pakin Yennu man.

69

Ki jiin fabinii nba loon sommir po

¹ Yennu, a tinnin, kimaan nyun na dian n yiake.

² N fer kp̄ii bakir niŋe, ki n taa ki siit tiŋi.

N baar nyunsunsuŋ niŋa, ki nyunpana yaa lin
piinin.

³ N bake nan maa yikin ki loon sommir,

ki n kunkɔr ji ton, ki n ninbina mɔnn ki n
kpaan fin Yennu.

⁴ Binba namin ki li ki mɔk paak na yab

ki gar n yur paak yuta;

niib bonchiann tee n datai ki namin, ki li ki mɔk
paaki,

ki tee binba loon ki bin biirin,

ki mianin a man jiin maa ki jan linba.

⁵ Yennu, n yanbɔmm ki bɔr a boori,

ki a mi maa jatik bianŋinba.

⁶ N Yomdaano Yabint Yennu, a daa te ki n baat
nan fei

ki teen binba teena yada na.
Israel teeb Yennu, a daa te ki n dint binba
jiantira na fei,

⁷ kimaan a yaa sann paak, ki bi sukiin ki dintin
fei.

⁸ Ki n tee nan saamo na, n ninjamm boor,
ki bia tee nan boorganu na, n qaateeb
boor.

⁹ Maa loon a qaak biajinba na, n par di muue,
ki sukit nba bo sii tee a yar na, ki li baa n
paak.

¹⁰ Ki n sikin n moŋ ki lor mob, ki niib sukiin;

¹¹ ki n lia kuun fabinii liant, ki bi laan.

¹² Ki bi piak n paak soŋjot ni, ki dayibira yinin
yanii.

¹³ N Yomdaano Yennu, min qarın saa miarawa.
A turin gatu yoo nba ki a loon;
gatr ki turin kimaan a lomm paak,
nan faa gbeent a moŋsonn ki tint niib na
paak.

¹⁴ A tinnin ki n daa kp̄ii bakir na ni,
ki tinnin ki min nyi n datai na ni,
ki bia nyinnin nyunsunsuŋ na ni.

¹⁵ A daa te ki nyunpana na piintin,
koo ki te ki n di nyun, sunsuŋ na ni,
koo ki n fer kp̄ii kaauk na ni.

¹⁶ Yennu, jiin a lomm nba ki gbent na ki turin
gatu;

jiin a ninbatinchiŋ na ki ŋmant n paak.

¹⁷ A daa lekin a numm min a toontunno paak;
n be wahalbiuk niŋe, a turin gatu motana.

- 18 Baat n boor ki tan tinnin, ki nyinnin n datai nuu ni.
- 19 A mi baa sukiin biajinba, ki mi maa di fei,
ki bi butimin biajinba; a laat n datai kur.
- 20 Sukit biir n pare, ki te ki n biar yann.
Ki n kpaan wunba saa maan n par, ŋaan n ki la
soo;
ki kpaan wunba saa korimin, ki bia ki la soo.
- 21 Ki kon nba mokin yoo nba, ki bi turin lobii,
ki nyunnyukuru soorin, ki bi turin damiituk.
- 22 A te ki bi diina jaamm n kpant barit,
ki te bi maruŋ jaamm na n baanib.
- 23 A te ki bin joon, ki te bi sai ni-ii tun kii yiar.
- 24 A donn wutoor bi paak, ki te a wutobiiuk na
n boontib,
- 25 ki ŋaan bi kaan na n biar yann,
ki daa te soo koo bi binbeboor na jikii,
- 26 Bi dint binba ki a dat bi tuba nae biak,
ki bia piak niib nba ki a turib danii na
wahala po.
- 27 Sobin bi yanbomm kur ki bir;
a daa te ki bi laat tor a tinnu na ni.
- 28 A piin bi sana manfoor gbouŋ na ni;
a daa te ki bi sana pukii a niib na ni.
- 29 N be nan gbanantont nan ninbaatire;
Yennu, ŋaant ki a tinnu na-ii guun.
- 30 N saa yin yaŋe ki dont Yennu sann,
ki bia moont u yabint ki turo niipoouk.
- 31 Linba na saa man Yennu ki chee mi-i turo
naab
ki li tee piinii,

ki bia chee mi-i jii naajak nan yina ki mann
maruŋ.

³² Talasdamm na-i la nna, bi sii mək
parpeenne;

ki binba jiantir Yennu na mək kpaŋ-n-moŋ.

³³ Yennu-e gbiintir talas damm miaru,
ki ki tammit u niib nba be dansarii ni na
po.

³⁴ Sanpaak nan tingbouŋ nan məkgebəŋa,
nan bonfoa nba kur be li ni, pak Yennu
man,

³⁵ kimaan u saa tinn Jerusalem-a,
ki bia ŋamm maa Juda dolia,
ki u niib saa koo kar leŋ ki yent tiŋ na;

³⁶ ki u toontunna na yaabona saa yent tiŋ na,
ki niib nba loonɔ, ŋamme saa koo leŋ.

70

Yenmiaru nba jiiin sommir po

¹ Yennu, gbiintir ki tinnin;
N Yomdaano, baat yian ki tan sommin.

² A te ki damm nba koor a bin kpin na,
bin baa, ki ŋmat bi moŋ.

Ŋaant damm nba mək parpeenn n biak dinu po
na,
bin ŋmat ki di fei.

³ A te damm nba laan ki sarikitin na,
lin bakitib bi baak ni.

⁴ Ŋaan niib nba kur baat a boor na,
bii mək parpeenn kii kpamm.

Ŋaant ki binba kur mək niipoturu a tinnu paak
na-ii yeen a,

“Yennu-e tee yabint daano.”

⁵ Yennu, n namii ki talas waan, li paak baat n boor yian,
fine tee n tinntoo,
Yennu, baat ki tan sommin; a daa te ki li wei.

71

Nikper Yenmiaru

¹ Yennu, n baar a boor ki loon fatue. A daa te ki n di fei.

² Kimaan faa tee popeendaano na, a sommin ki bia fatin.

Gbiintirin ki tinnin.

³ Ii tee n gungurboor, kii tee siaminba ki n sii yoo be.

Yetir a kunkor ki lin tinnin,
kimaan fine tee n gungurboor nan n gutoo.

⁴ Yennu, a fatin noonbiit damm nuu ni,
ki bia nyinnin nitont nan toonbiit damm paq ni.

⁵ Yabint Yennu, a nie ki n mok dindann,
ki teena yada, laa nyii n bisin niqa.

⁶ Laa nyii n maaru niqa, n maa a paake,
fine nyinnin n naa poor ni.
N sii tun piak a sanne.

⁷ N manfoor tee nyinne ki tur niib bonchiann,
kimaan a guun fanu.

⁸ N sii dontira daa kur, ki moontir a yabint.

⁹ A daa yeenin motana ki yaa n kpeta;
a bia daa nyikinin ki yaa n gbanant baja,

- 10 kimaan n datai loon bin kpime,
bi piak ki lorin a bin biirime,
- 11 ki yeen a, “Yennu nyikowa,
ɲaant ki tin weio ki sooro,
kimaan soo ji kaa ki saa fato.”
- 12 Yennu, a daa fokitir nanimi.
Yennu, baat yian ki tan sommin.
- 13 A te ki n datai n kpakin nan fei;
ki binba loon bin biirin na n di fei ki boont.
- 14 Min ɲarin, n sii tun mɔk dindann nana,
ki piak a sann yoo n tuu yoo.
- 15 N saa pak a popeensin nba tee,
ki bia pak a tinnu po daar kur,
li lek yab gar n bannu nba teewa.
- 16 N saa tokin n Yomdaano Yennu paɲ nie,
ki moont u ɲant, u yar kooe ki n saa moont.
- 17 Yennu, maa din tee bika, ki a tumiin a
momaan,
n bia daa tian ki piak a bakitnaun toona po.
- 18 Yennu, motana n ji kpet, ki n yut penna, a
daa nyikinimi.
- Ii be nanin, ki mii moontir a paɲ nan a yiikoo,
kii teen maaru nba waa kur.
- 19 Yennu, a popeensin saa tuu sanpagbante.
Fine tee daano nba tun toonjaana,
ki soo ki be ki tee nan fin na.
- 20 A lek te daamii nan wahala baa n paak,
ɲaan a saa ɲammin ki te min la laafiawa;
a kan te ki man sik kaauk ni.
- 21 A saa te ki man teen nijaann ki gar maa bo
teewa,

ki a bia saa ḡamm ki maan n para.

- 22 Yennu, n saa faa kōnn ki donta,
kimaan a popeensin paak.
N saa yin yaḡ ki donta nan bonfifaat,
fin nba tee Israel teeb Kasii Daano.
- 23 N saa yikin nan parpeenn,
yoo nba ki n yiin ki dontira na, kimaan a
tinnima.
- 24 N saa pak a popeensin po daa kur,
kimaan niib nba koor a bin turin daḡ na,
n nyannib, ki bi dii feiwa.

72

Yenmiaru nba jiin kpanbar po

- 1 Yennu, a wann kpanbar ki wuu bu nan a
popeensin na;
turimo a tiḡ barmōnii,
2 ki lin te wun fit dia a niib nan barmōnii,
ki bia dia talas damm na nan popeensin.
- 3 A te tiḡ na n tur niib na mōkint,
ki niib na-ii be leḡ kii tee popeendamm.
- 4 Ki kpanbar na sii bu tarii buut nan barmōnii,
kii sommit talas damm,
ḡaan kii sikint binba dint tarii biak na.
- 5 A te a niib na-ii yoo kii jiantira nan yonnu nba
yoo do na,
kii biaki jiantira nan ḡmaarik nba yoo do
na,
ki saa tuu yoo nba kaa ḡbennu.
- 6 A te kpanbar na-ii tee nan saak nba tuu baa
kpaant ni na,

kii biaki tee nan samimmiiuk nba tuu baa
tiḡ paak na.

- 7 A te ki popeensin n yabit u manfoor yoo,
ki bia te məkint-ii yoo kii be
nan ḡmaarik nba yoo be biaḡinba na.
- 8 Ki u tingbouḡ yent saa lat ki nyi məkḡbeḡir
ki saa tuu məkḡbeḡleer;
ki nyi Yufrates məkir ki saa tuu tingbouḡ
kur po.
- 9 Ki niib nba be kunkoouk paak na saa gbaan
u tōonn,
ki u datai saa baa fabin tiḡ ni.
- 10 Ki Speenn kpanbara nan binba koo tini nba
be
məkḡbeḡa sinsuuk ni na saa jiantō;
ki Sieba nan Seba kpanbara saa baar nan
piinii;
- 11 ki kpanbara kur saa gbaan u tōonn,
ki digbana kur saa jiantō.
- 12 Ki u saa somm talas damm nba miarō
nan nandamm nba ki niib yētib na.
- 13 Ki u sii mək ninbatinu nan talas damm,
nan nandamm, ki bia saa tinn tarii manfoa.
- 14 Ki u saa fat damm nba ki bi ḡmaḡib ki bia
diimm,
kimaan bi manfoor mək nyoot ki turo.
- 15 Kpanbar na manfoor n wei;
ki Sieba salima-ii tee u yar;
ki niib-ii mei Yennu u paak yoo kur,
ki Yennu piisim-ii be u paak yoo kur,

- 16 ki jeet-ii be tiŋ na ni, ki kunkona n gbee nan
 bonbuburit,
 ki lon loona nan Lebanonn yar na, ki li doi
 n gbee nan niib,
 ki lii tee nan moot nba tuu pia tiŋ paak na;
 17 ki daa te bi tammit kpanbar na sann po;
 ki te ki u sann n wei nan yonnu na;
 ki digbana kur n boi Yennu ki wun teen piisin
 bi paak
 nan waa teen kpanbar na paak biaginba
 na.
- 18 Dontir-ii be timm Israel teeb Yomdaano
 Yennu na paak,
 ŋɔɔ kɔɔe tuun bakitnaun toona.
 19 Ii dont u baakir sann, nan yoo nba kaa
 gbennu.
 Tingbouŋ na kur n gbee nan u baakir.

Mamɔmm nan mamɔmm.

- 20 Linba nae joont ki tee Jese bija Defid Yenmi-
 aru.

GBOUŋ ŊANTAA

73

(Yanii 73 -- 89)

Yennu barmɔnii gatu

- 1 Yennu set ŋan ki tur Israel teeb,
 u ŋan ki tur binba para yeen na.
 2 Min ŋarin, li bo kaa waan ki n ji bo kii mɔk
 dindann u ni,
 n yada bo baa gbenn na,
 3 kimaan n bo fumm nan dont-n-mɔŋ damm,

yoo nba ki n la nan noonbiit damm mokitir
na.

4 Bi gbanant ki yekitir, ki bi wakii ki mok laafia.

5 Bi ki di fara nan nileeb na,
bi bia ki laat daamii nan nileeb na.

6 Li paak ki bi jii garuk ki tuun ki li tee tuliat,
ki jii kpikpiruk ki pin ki li tee nan chinchenn
na;

7 ki bi para nyint bonbiir,
ki bi yan dukii toonbiit tumu ki ki bakitii.

8 Ki bi laa leeb ki piak mabiit ki teemm,
ki mok karinbaanii, ki lorin a bin biir leeb,

9 ki piak bonbiir ki jiiint Yennu nba be yendouŋ
ni na po,
ki dia garuk ki want tingbouŋ na niib baa
sii tuun bianinba,

10 ki li te Yennu niib ŋmant ki teemm yada
nan linba kur ki bi yeen.

11 Bi yeen a, "Yennu kan banni;
wunba tee Yabint Daano na kan banni."

12 Noonbiit damm nba tee bianinbae na;
bi mok mokint bonchiann ki bia laat ki li
pukiib.

13 Maa soor n moŋ ki ki tuun toonbiit na, li tee
yanne-e?

14 Yennu, a te ki n bakit daa kur,
ki sanyiok ni kur ki a daar n tubir.

15 Li-i bonni tee ki n yet mabooru na,
n bo saa jurin a niibe.

16 Maa yabir ki dukin daamii na po, li paakime
tee-e

17 nan maa tan koo a ŋasaakak na ni,

ki n ji bann linba tan saa baar noonbiit
damm paak.

- 18 A tan saa sennib siaminba nari, ki bin baa
yot.
- 19 Li kpan biiribe ki bi ji siik ki saa woribuk ni.
- 20 Bi tee nan damiit nba tuu bot sanyiok ni nae;
Yennu, fi-i fiir, bi tuu bote.
- 21 Yoo nba ki n par bo biir na, n dudukit bo
daamiimi,
- 22 n bo jatike nan peeuk na, ki ki bant a maan
paaki,
- 23 njan n lek be nanae yoo kur, ki a soor n
niidiitu ki dian.
- 24 Ki a dian nan kpanii, ki li joontik, a tan saa
gaarin nan baakir.
- 25 N ji mok bee yendouŋ ni, li-i kii tee fini kaa?
Ki tingbouŋ na paak, n kii loon siar ki
pukin a po.
- 26 N gbanant nan n yan saa ban,
njan Yennu-e saa turin pan, ɲɔɔ kɔɔe ki n
sii loon.
- 27 Niib nba nyik Yennu na saa kpakin yanne,
u saa biir binba ki be fanu nano nawa.
- 28 Min narin, li njan bonchiann nan maa naak
Yennu na,
n jii Yabint daano Yennu ki u teen n
gungurboor.
- N saa pak wann u toona kur.

74

Yenmiaru nba jiin Israel teeb po

- 1 Yennu, bee ki a nyikit nna?
A wutoor saa do a niib paak mɔkmɔk nan
mɔkmɔk-aa?
- 2 Ii tian niib nba ki a bo gannib sianyoowa na
po,
ki bi tee binba ki a bo nyinnib daabisin ni,
ki teemm a tiɔŋ niib na.
Ii tian Sayonn kunkonn nba ki a bo koo li ni na
po.
- 3 A somm tangbiina nba doo na paak;
ti datai biir linba kur be a ɲasaakak niwa.
- 4 A datai yikin ki kpamm a ɲasaakak ni,
ki chaan bi farimii leŋ, ki li want nyannu
nyinn.
- 5 Ki bi tee nan niib nba tuu dia pai ki choon
tiinii na,
- 6 ki dia pajara ki choon taabii dikpina,
- 7 ki joo a ɲasaakak na muu,
ki biir a niib nba jiantira siaminba na,
- 8 ki yet bi para ni a bi saa biirite fas fas,
ki joo kasii boor kur muu, tingbouŋ na ni.
- 9 Ki ti ki la ti kasii bona, ki a sokiniinba soo ki
biar,
ki ti soo mun ki mi laa sii tee nna ki wei
bianinba.
- 10 Yennu, ti datai saa sarika ki lin wei nlee?
Datai na saa biir a sann mɔkmɔk nan mɔkmɔk-
ee?
- 11 Bee ki a yêt fan sommiti?
Bee ki a lor a nii poor po? Lotir a nii ki biirib
turit.
- 12 Yennu, fine tee ti kpanbar pinpiik niwa,

- ki tinnit nan taar munḡaa nawa tiḡ na ni,
13 ki jii a panchioḡ ki te məkḡbenḡir bəkkit,
ki faa yeer bonsusoot nba be nyun ni na
yura.
- 14 Fine din faa but bonsusoouk nba ki bi yiu
Lefiatann na yura,
ki jii u gbanant ki dinn bonkobit nba be muuk
ni na.
- 15 Fine din loot nyuntona nan məktona,
fine bia din te ki kpengbeḡa foor.
- 16 Fine din nan yonnu nan nyioḡ,
ki senn yonnu nan ḡmaarik, ki bi be bi
binbeboa.
- 17 Fine din bəkkit tiḡ na terii, ki te ki piar nan
siok be.
- 18 Yennu, tiat nan a datai sarikitae,
bi teen jatite ki biir a sann.
- 19 A daa ḡaan a niib ki teen bi databiit na,
a bia daa tammit a niib nba la daamii na
po.
- 20 Tiat molor nba ki a lor nant na po,
kimaan toonbiit yat gbee tingbouḡ na lotii
kur powa.
- 21 A daa te ki niib nba ki bi diimm na di fei,
a te nandamm nan talas damm n dont a
sann.
- 22 Yennu, fiit a tioḡ ki somm a niib,
tiat nibiit nba sarikita bianinba daar kur
na.
- 23 A daa tammit a datai nba donn wutoa ki tian
tintianii na,
nan fuut nba ki a datai fu yoo kur na po.

75

Yennu-e tee buut daano

- 1 Yennu, ti teena niipoouk,
ti teena niipoouk, kimaan a naak nant.
Ti piak a yabint nba tee bianjinba,
    ki bia want a bakitnaun̄ toona nba ki a
    tuun.
- 2 Yennu yet a, “N senn buut yoee,
    ki saa bu nan barm̄onii.
- 3 Tin̄ na, nan li niib kur-i tan̄i jek yoo nba,
    ḡaan mine sii diab, ki bi kan damm.
- 4 N beer n̄oonbiit damm na, maa bin nyik tonu,
    5 ki bia daa dont bi m̄on̄, ki m̄ok yuwannu.”
- 6 Soḡ kaa ki saa nyi yondo po koo yonbaa po
    koo niidiitu po koo niigaḡ po ki fit donn
    nisaariki;
- 7 Yennu k̄oḡe tee buut daano,
u bu ki teen yenḡ kaat, ki bia bu ki teen loḡ
    m̄onii.
- 8 Yennu dia nyubitike,
    ki li gbee nan daamii nba tee u wutoor,
ki u kpaan m̄o, ki tingbouḡ na n̄oonbiit damm
    nyu;
    bi nyuu li kur ki gbenn.
- 9 Min ḡarin kan nyik nan man pak ki dont
    Yennu,
    wunba ki Jakob din jiantir na,
    n bia saa yin yanii ki dontḡ.
- 10 U saa pot n̄oonbiit damm paḡ,
    ḡaan pukin kasii damm yar.

76

Yennu-e tee nyannu daano

- 1 Yennu sann nyɔnt Juda yent ni,
ki u sann la baakir Israel tingbouŋ ni,
2 ki u ŋaak be Jerusalem,
ki u binbeboor tee Sayonn kunkonn paak.
3 Leŋe ki u kɔnn datai na peenii,
ki kɔnn bi naagbankɔŋa nan jukbanjai,
barmɔnii, u bia kɔnn bi jatiat kurawa.
- 4 Yennu, a gbee nan yentue, ki a yabint ŋan,
ki a nyii kunkona tiŋ nba ki a nyann a datai
na ni.
- 5 Ki bi jii kunkɔnkɔnna maŋ nba mɔk linba kur,
ki bi ji biar gɔnt kuun gɔn,
ki bi paŋ nan bi bannu kur teen yann.
- 6 Fin Yennu nba ki Jakob din jiantir na,
yoo nba ki a yakii namm na,
ki bi taanii nan taanjakira baa ki kpo kpo.
- 7 Yennu, fin kuukɔɔe ki ti sii tiina jaŋmaanii;
li-i tee ki a wutoor doo, sɔɔ kan fit set a
tɔnni.
- 8-9 Yennu, a mɔnt a buut yendouŋ niŋa,
yoo nba ki a fiir a fan bu ki somm binba ki bi
diimm
tiŋ na paak na,
ki jaŋmaanii kɔɔ tingbouŋ na, ki u ŋmin
soon.
- 10 Barmɔnii, a wutoor-i baa a datai paak,
niib tuu tura dontire,
ki niib nba nyii tɔb na ni saa tiar ki teen jaamm.

- 11 Turin i Yomdaano Yennu linba ki i senn
 mɔsonn
 a i saa turo na. Ii baar nan i piinii ki turo.
 Digbana nba kur kpiai na n baar nan bi piinii
 ki tur Yennu nba ki nisaarik tiino na.
- 12 U te ki doo diara sikint bi moŋ,
 ki te tingbouŋ na kpanbara tiino jaŋ-
 maanii.

77

Pardɔonn nba be daamii yoo

- 1 N yikin nan kunkɔpaarir ki tur Yennu.
 N yikin nan kunkɔpaarir, ki u gbiint turin.
- 2 N wahala yoo, n mei Yennu,
 ki dont n nii nyɔtunmunn ki meio,
 ŋaan ki ki laat pardɔnni.
- 3 Mi-i dukin Yennu po yoo nba, n tuu kuriie.
 Mi-i dukin Yennu po, n gbanu tuu choke.
- 4 U te ki n ningbouŋ ki mun, ki li daamiin, ki n
 ki fit piak.
- 5 N dukii daa nba gar, ki bia tian bina nba gar
 sianyooowa.
- 6 N tiar yanii nba ki n tuu yiin na nyioɔk,
 ki dukin ki boi n moŋ a,
- 7 “Yennu saa nyikit fas fas, ki ji kii mɔk
 ninbatinu nantii?”
- 8 U lomm nba kaa gbennu na ji bote-e?
 U mɔsonn na saa nyikite yoo kurii?
- 9 Yennu tamm u ninbatinu na poe-e?
 Wutoor yent u ninbatinu na boore-e?”
- 10 Ki n ji yet a, “Linba daamiin bonchiann tee
 nnae:
 Yennu ji ki dia u panchioŋ na ki sommititi.”

- 11 Yennu, n saa tiar a toonjaana na po.
N bia saa tiar a bakitnaun toona nba ki a tun
sianyooowa na.
- 12 N sii tian linba kur ki a din tun,
ki bia dukin a toonjaana na po.
- 13 Yennu, a sonii tee kasii;
yensau ki be, ki yab nan fin Yennu na.
- 14 Fin Yennu fit tuun bakitnaun toona,
ki fiitir a yiikoo ki teen a niib,
- 15 ki tint a niib nba tee Jakob nan Joosef maaru
na
nan a paṅ.
- 16 Yennu, yoo nba ki nyun din la-a na,
jaṅmaanii din soorowa,
ki mɔkgbeṅa nba sumii na, ki li jekir.
- 17 Ki saak nyii sanpagbant ni ki baa,
ki satianii tant, ki sanyikintii yent lokir kur
po.
- 18 Satianii na jek tiṅ, ki sanyikintii na yent
durinya
kur po, ki tingbouṅ jek, ki damm.
- 19 Ki a somm gaar nyunpana ni,
ki tɔkin poot mɔkgbeṅir, ṅaan soo ki laat a
taaboota.
- 20 Ki a ṅmakit a niib nan pekpaarik nba tuu
ṅmakit u pei na,
ki teemm Moses nan Aarɔnn nii ni.

78

Ki jiin Yennu nan u niib po

- ¹ N niib, gbiintir n wannu maṅ,

kii tee soon nna ki gbat maa yaa man beti
linba.

² N saa pakii barjokite,
ki fiit bunbor bona nba bo be sianyoowa
na,

³ linba ki ti gbat ki bia mi, linba ki ti baanba
din betit na.

⁴ Ti kan bor ti waas maan manji,
ti bia saa wann maaru nba waa ki jiin
bakitnauy toona
nba ki Yennu tun, nan u paŋ na po.

⁵ Ki u tur Jakob maaru nba tee Israel teeb na
sennu,
ki bia turib wannu,
ki kpaan ti yeejamm a bin wann bi waas
sennu manj,

⁶ a lin te maaru nba waa n tumii, ki mun wann
bi waas.

⁷ Ki bi-i tun nna, li saa te bin teen Yennu yada,
ki kan tamm toona nba ki u tun na po,
ŋaan sii mɔk mɔsaku nan u sennu.

⁸ Bi kii tee nan bi yeejamm nba din tee
tubkangbata
nan moyêtdamm na kaa;
ŋamm yaa yada din ki gbee nan Yennu,
ki bi bia din ki waa Yennu fanu.

⁹ Efraim jab lek din bar loa nan tɔrbana,
ŋaan bi din tan chiar tɔb daara.

¹⁰ Bi din ki dia bi mɔlor nan Yennu,
ki yêb bin gaar u sennu na.

¹¹ Bi din tamm waa tun linba ki turib nawa,
li bakitnauy toona nba ki u din tun ki bi la
na.

- 12 Bi yeejamm din goriee ki Yennu tun baki-
naun
toona maŋ, Soann paanu nba be Ijpt tij ni
na.
- 13 Yennu din bokit mokgbenir ki te ki bi somm
gar li ni,
ki te nyunpana set nan joona na.
- 14 U din liin sanpagbouŋo, ki li ŋmakitirib
yonnu ni,
ki u bia ŋmakitirib nyiok nan muu yentu.
- 15 U din yee tangbeŋa, kunkoouk na paak,
ki teemm nyun, ki li yab nan moka ni nyun
na.
- 16 U din te ki nyun nyi tanpiiuk ni ki puub nan
mokir na.
- 17 Bi bia lek din tuun yanbomm ki biir Yennu,
ki mok moyêtuk nan Yabint Yennu,
kunkoouk na paak.
- 18 Bi lek din miewa ŋaan bikin Yennu,
ki boi jeet nba ki bi nian po.
- 19 Bi din pak ki biir Yennu ki yet a,
“Yennu saa fit turit jeet kunkoouk na
paaka-a?”
- 20 Li tee moniie nan u faa tanpiiuk, ki nyun nyii
ki puub bonchiann, ŋaan u saa fit turit
jeeta-a?
U saa fit tur u niib nanta-a?”
- 21 Li paak, ki Yennu wutoor ji doo yoo nba ki u
gbat
bi pinpakit maŋ, ki din lekib nan muu.
U wutoor din doo Israel teeb na paak bonchi-
ann,

- 22 kimaan bi din ki teeno yada,
ki bia ki mok yada nan u saa fit tinnibi.
- 23 U lek din pak nan sanpagbouŋ,
ki te ki li takorbona loot,
- 24 ki te jeet nyii sanpagbant ni ki sik,
ki tee mana ki bi dii.
- 25 Yennu din turib linba kur ki bi loon,
ki bi dii malakanba jeet.
- 26 U din te ki wouŋ daa ki nyii yondo po,
ki bia jii u paŋ ki te ki wouŋ nyii niigaŋ po
ki daa,
- 27 ki nyinn pinpara, ki bi yab nan tanbiinii na,
ki tur u niib.
- 28 Pinpara na din baa kaag na sinsuuk ni,
nan lanbont* na kur po.
- 29 Niib na din ŋman ki tan gboo,
kimaan u din turib baa nian linbawa.
- 30 Bi bia lek din ki fit nyinn bi niowŋ,
ŋaan bia daa ŋman,
- 31 li yooe ki Yennu wutoor doo bi paak;
ki u kpil bi nipaarit, binba tee Israel
naasinchinhiba na.
- 32 Linba na kur, ŋaan niib na bia lek din tuun
yanbomm.
- Yennu bakitnauŋ toona nba ki u tuun na kur
lek,
bi din ki teeno yada.
- 33 Li paak ki u din jiŋ bi daa ki li tee nan foon
na,
ki bia jii biak ki jiŋ bi manfoa.
- 34 Yoo nba kur ki u kpil bi siabi,
leeb nba biar na tuu mo koobiae,

---

* **78:28** 78.28 Bi din dia bonkobit gbante ki faa bi lanbont.

- ki lebit bi binbeŋ ki miar ŋoo Yennu nan
nininbinmɔnii.
- 35 Bi tuu tiar nan Yennu-e tee bi guutoo,
ki tee Yabint daano nba baar ki sommitib.
- 36 Ŋaan bi mɔbona kur din tee faie;
bi din ki piak siar ki li tee barmonii.
- 37 Bi para din ki yeen nana,
bi din ki dia bi molor fanu nana.
- 38 Ŋaan Yennu lek bia din mɔk ninbatinu nan
u niib na,
ki nyik chab bi yanbɔmm, ki din ki biiribi.
Yoo n tuu yoo u din tuu goor u wutoore, ki ki
fiint u jati.
- 39 U din mi nan bi tee nisaariie,
ki tee nan wamaasin nba tuu gar ki ji ki
jent na.
- 40 Bi din tuu baar nan kpikpiruko ki biiro yoo
kur
kunkoouk na paak, ki teeno parbiir, muuk
na ni.
- 41 Bi din bikii Yennu-e yoo kur,
ki dont Israel teeb Kasii Daano maŋ wu-
toor.
- 42 Bi din tamm u yabint paŋ
nan daar nba ki u din fatib bi datai boor
nae,
43 ki din tun u bakitnauŋ nan yaarlituk
toona,
Soann paanu nba be Ijipt tiŋ ni na.
- 44 U din te ki moka nyun kpant son,
ki Ijipt teeb koŋ nyun nan nyunu.
- 45 U din te kpajui baa bi ni, ki daamiib,
ki te pɔnta yabit ki biir bi tiŋ.

- 46 U din tun naasuut, ki bi baar ŋman bi
bonbuburit,
ki bia biir bi kpaant kur.
- 47 U din tun sakaana, ki li biir bi tilontii,
ki te sakaana baa bi kinkanii paak, ki li
kpo.
- 48 U din te sakaana nan sanyikintii kp̄ii bi
bonkobit.
- 49 U din kpaar u wutoor ki paan bi paak,
ki li tee kuun malakae baar bi paak,
ki bi be parbiir ni.
- 50 U din ki ḡoor u wutoor koo ki tinn bi manfoa,
ŋaan kpiib nan yiarbiit.
- 51 U din kp̄ii Ij̄ipt niro kur bija sinsinn.
- 52 U din gare ki u niib na waa nan pekpaarik
nba tuu gar
ki u pei waa na, ki ŋmakitirib kunkoouk na
paak.
- 53 U din ŋmakitirib nan laafia, ki bi ki m̄ok
jaŋmaanii,
ŋaan ki u te ki m̄okgbegir mubin bi datai
na paak,
- 54 ki din diab ki baar namm u kasii tiŋ kpaar
boor,
ki li tee kunkona tiŋ nba ki u k̄on ki nyann
na ni.
- 55 U din ber niib nba k̄oo leŋ na ki nyinnib,
yoo nba ki u nigannkab Israel teeb baat na,
ki biit tiŋ na ki tur bi booru kur,
ki k̄oomm niib nba din k̄oo leŋ na ŋei ni.
- 56 Ŋaan Israel teeb na lek din m̄ok m̄oyêtuk

- ki biir Yabint Yennu, ki bia bikiiɔ, ki ki saak
u sennu na.
- 57 Bi din tee moyêtdamme, ki ki mək məkaku,
nan bi baanba nba din ki mək na.
Bi din tee nan torbanɲmarima nae.
- 58 Bi din dont Yennu wutoor nan bi tingbanjiant
boa,
ki gbit u kpak nan bi pata.
- 59 Yennu din donn wutoor nan waa la nna na,
li paak, ki u yêtu u niib fas fas.
- 60 U din yaan u kasii boor nba be Siilo na,
ki li tee u lanbouɲ nba ki u tuu koo nant
na,
- 61 ki din te ki ti datai fat molor lakir nba tee
nyinn
ki want u paɲ nan baakir na.
- 62 U din donn wutoor nan u tiɲɲ niib,
ki te ki bi datai kpiib.
- 63 Bi din kpai naasimm tobii ni,
ki sapaamm koɲ jab nan bin kumm.
- 64 Bi mannteeb din kpo tobii ni,
ki bi datai na ki saak ki pakoi na fabinii.
- 65 Li joontik, ki Yennu fiir ki tee nan u bo goonte
na,
ki tee nan nipaaruk nba tuu nyu daan ki
ɲamm la paɲ na,
- 66 ki ber u datai ki nyinnib, ki bi dii fei nba kaa
paak.
- 67 U din yêtu Joosef maaru; u din ki gann Efraim
booru,
- 68 ɲaan gann Juda booru
nan Sayonn kunkonn nba ki u mantik loon
na.
- 69 Leɲe ki u maa u ɲasaakak,

ki li fɔk nan sanpaak na,
 ki te ki li yoo be nan tingbouŋ nba yoo be
 na.

- 70 U din gann Defid, ki u tee u toontunno,
 ki u nyinno bonkob-look ni,
 71 waa sii kpaar pei na, ki u jiiu ki teeno
 kpanbar,
 ki u sii gorii u niib Israel teeb, binba tee
 ŋoo Yennu faar na.
 72 Ki Defid jii u par kur ki diab nan barmonii,
 ki soorib fanu, ki ŋmakitirib.

79

Yenmiaru nba jiiin Israel teeb po

- 1 Yennu, binba ki waa-a na lek a tiŋa.
 Bi biir a kasii ŋasaakak nawa ki but Jerusalem.
 2 Bi jii a niib gbanant ki tur juut nan muuk ni
 bonkobit,
 a bin di.
 3 Bi kp̄ii a niib ki bi sɔn puub nan nyun na.
 Sɔn puube nan nyun na Jerusalem kur po,
 ki sɔɔ ki be ki saa pii niib na gbanant.
 4 Digbana nba kpiat na sukiite ki bia laat, ki
 sarikitit.
 5 Yennu, a wutoor saa do ti paak ki lin wei nlee?
 A wutoor sii tun ki dite nan muu na-a?
 6 Ŋmantir a wutoor ki paan digbana nba ki
 jiantira na paak,
 niib nba ki meia na.
 7 Bi kp̄ii a niib, ki boont a tingbouŋa.

- 8 A daa daar ti tuba, ti yeejamm yanbomm paaki,
a tint ninbaauk motana, ti ji ki mək dindanni.
- 9 Yennu, a sommit, ki tinnit.
A fatit ki nyik chab ti yanbomm, kimaan a mən sanɲann paak.
- 10 Bee teen ki boorganu na boit a, “I Yennu na be lee?”
Yennu, ɲaant ki tin la nan ti ninbina,
ki a dat binba kpil a niib na tuba.
- 11 Gbiintir dansarkɔɔra na fabinii,
ki jii a paɲ ki fat binba ki bi pak biirib ki loon bin kpil na.
- 12 Yennu, digbanlia nba sukii ki biira na,
jiint pab taar munlore bi biit paak.
- 13 Ki timm nba tee a niib, ki tee a pelook ni pei na
sii teena niipoouk nan yoo nba kaa paak,
ki bia sii dontira yoo kur.

80

Yenmiaru nba jii Israel teeb fiinu po

- 1 Yennu, fin nba din ɲmakitir Israel teeb nan pekpaarik nba tuu ɲmakitir pei biaginba na,
gbiintir ki turit.
Fin nba kar a naangbouɲ paak,
bonninnant banlee nba mək kpinkpant na*
paapo,

---

* **80:1** 80.1 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ɲaan mək kpinkpant.

- 2 fiitir a moŋ ki wann Efraim booru nan Benjamin booru
nan Manase booru, ki jii a paŋ ki baar tinnit.
- 3 Yennu, ŋaant ki tin jen a boor,
a tinit ninbaauk ki tin la tinnu.
- 4 Yabint daano Yennu, a saa donn wutoor
ki lin wei nlee, ki tan fit gbat a niib miaru?
- 5 A te ki ti di ninbaauk,
ki turit ninnyuut nan nyubitgbenjir ki ti nyuu.
- 6 A te ki ti datai kon nant, a bin fat ti tinii ki sukiit.
- 7 Yabint Yennu, a tinit ninbaauk
ki ŋaan ki tin jen a boor ki la tinnu.
- 8 A nyii nan tiik nyakir Ijpt tiŋ nie, ki ber digbanlia,
ki nyinnib, ŋaan bur nyakir maŋ bi tiŋ ni.
- 9 A din poŋ ŋamm yiare leŋ ki burir, ki te ki li kpaat,
ki li jiina mii sik, ki lat ki gbenn tiŋ na kur po.
- 10 Tiik na maasu din bakin kunkona nawa,
ki li yiinii bia piin kpek-kpera na.
- 11 Li yiinii din lat baar Sinsuuk ni moŋgbenjir na boora,
ki bia tant ki saa tuu Yufrates moŋkira.
- 12 Bee ki a yeer joona nba maa ki lintiri?
Motana, wunba kur gaar saa fit jan li loona.

- 13 Mɔdoorii biirire, ki muuk ni bonkobit bia di
ŋanne.
- 14 Yabint Yennu, jenin ti boor.
Tibint yendɔuŋ ni, ki got sikin ti paak;
baat ki tan tinn a niib.
- 15 Baat ki tan tinn tilontik nba ki a burɔ,
ki u tee tipaŋ, ki a te ki u kpaat nan paŋ
na.
- 16 Ti datai chɔɔr ki bir tiŋ ni, ki joor muuwa;
gotirib nan wutoor ki biirib.
- 17 Guut ki tinn niib nba ki a gannib,
ki bi tee digbann nba ki a te ki bi paar na.
- 18 Ki ti ji kan ban lek ti numm nanani.
A te ki tii mɔk manfoor, kii yi a sann kii dontira.
- 19 Yabint daano Yennu, a tinit ninbaauk,
ki ŋaan ki tin jen a boor, ki la tinnu.

81

Yenjiantu jaamm yaŋ

- 1 Yinin yaŋ sanpaapowa nan kpinkpammuk
ki tur ti guutoɔ Yennu.
Yinin dontir yaŋ ki tur ŋɔɔ Yennu nba ki Jakob
din jiantir na.
- 2 Piint bonmumɔot faanu kii ŋakin siiyak,
ki pinn kunkɔmana nba be kɔnn nan biɔk paak
na.
- 3 Pebin jaamm na naatunn, yoo nba ki ŋmaarik
paan,
nan yoo nba ki u tee ŋmaamunn na.
- 4 Linba nae tee Israel teeb sennu,

ki tee wannu nba nyii Yennu nba ki Jakɔb* din
jiantir na boor,

⁵ ki u sennir ki li tee Israel teeb sennu
yoo nba ki u din lek Ijpt tij na.

N din gbat magamm nba ki n ki mi,

⁶ ki li yet a, “N paat jika nba paa i bɔpiat paak
nawa.

N te ki i bir i jika kurawa.

⁷ I yiinin yoo nba ki i be wahala ni, ki n tinni,
ki n be wonpaaruk ni, ɲaan gat ki turi,
ki bikini Meriba nyun boor.

⁸ Gbiintir man, n niib, ki n turi kpaanii.

Israel teeb, n bo sunman yin gbiint ki turime.

⁹ I daa ban jiantir yensau.

¹⁰ Mine tee i Yomdaano Yennu,
mine din nyinni Ijpt tij ni;
yaatir i mɔb man, ki n dinni.

¹¹ “Ŋaan n niib na kan gbiint ki turimi.

Israel teeb na kan sikin bi mɔɲ ki turin.

¹² Li paak ki n te ki bi be tuukpaatuk benu,
ki tuun bi mɔɲ nba loon bii be biaɲinba.

¹³ N niib-i bonni saa gbiint ki turin,
Israel teeb maɲ-i bonni saa wei n wannu,

¹⁴ n bo saa kɔne yian ki nyann bi datai,
ki biir bi datai maɲ kur.

¹⁵ Ki binba ki loonin na, jaɲmaanii saa soorib,
ki bin gbaan n tɔɔnn,
ki bi tubdatu sii be yaayoo nan yaayoo.

¹⁶ Ŋaan n saa dinni jeet nba ɲan,
ki bia gbooni nan siat nba saa nyi tanfiɔk ni.”

---

* **81:4** 81.4 Jakɔb sanleere tee Israel.

82

Yennu-e tee kpanbarjaann

- 1 Yennu kar u naangbouŋ paak,
ki barbuura bonchiann be u tɔɔnn,
ki u bu bi buut ki yaa,
- 2 “I daa nyikin barmɔnii bunu,
I daa bu ki teen tondamm na mɔnii.
- 3 Bumin barmɔnii buut ki somm nandamm nan
kpeebii,
pakin barmɔnii ki somm talas damm nan binba
ki li diimm na.
- 4 Fatirib ki nyinnib biit damm nuu ni.
- 5 “Bi ki mi siari, bi bia ki bant siar paaki,
ki tee ŋmabir damm,
ki barmɔnii paku bot durinya na teeb boor.
- 6 Ki min Yennu yet a, ‘I tee barbuurae, i kur tee
Yennu waase,’
- 7 ŋaan i kur tan saa kpoe nan nilee na,
ki bia kpo nan doo guuteleb na.”
- 8 Yennu, setir ki bu tingbouŋ na buut,
kimaan digbana na kur tee a yare.

83

Yenmiaru ki jiin Israel teeb datai nyannu po

- 1 Yennu, a daa ŋmini, a daa ŋmin ki taantir.
- 2 Gotir, a datai nba yêen ki ki saak a mɔb.
- 3 Bi bɔrii ki lorin lora a bin biir a niib;
bi lorin a bin biir binba ki a guub na,
- 4 ki yeen leeb a, “Ii saana man ki tin boont
digbann na,
ti daa te ki Israel sann ji puuri.”

- 5 Ki bi kur taan dudukyent ki lor a bin biira.
 6 Ki Edom teeb, nan Ismael teeb, nan Moab
    teeb,
    nan Hagar booru ni niib,
 7 nan Gebal teeb, nan Amonn teeb, nan Amalek
    teeb,
    nan Filistia teeb, nan Taya doo ni niib taan
    a bin kon nana.
 8 Ki Asiria teeb mun taan Amonn teeb
    nan Moab teeb nba tee Lot yaaboona na
    po.
- 9 Teentib nan faa din tun bianjinba ki tur
    Midiann teeb,
 nan faa bia din tun bianjinba ki tur Sisera nan
    Jabinn,
    Kisonn mōkir ni na,
 10 binba ki ti din biirib Endor doo ni,
    ki bi gbanant dōo ki tan bat na.
 11 Teent bi nijaana nan faa din tun bianjinba
    ki tur bat Oreb nan bat Seeb na,
 ki nyann bi tōondamm kur nan faa din tun
    bianjinba
    ki tur bat Seba nan bat Salmuna na.
 12 Ŋamme din yet a, “Ŋaant ki tin fat Yennu tin
    na ki yent.”
- 13 Yennu, ŋaant ki bii tee nan tangbiruŋ na,
 kii biaki tee nan fouŋ nba ki wouŋ tuu pebir
    na.
 14-15 Wein ki berib nan wonpaaruk,
    ki da wonpaaruk ki fibitib,
 ki kōomm jaŋmaanii nan muu nba tuu di muuk
    na,
    koo nan muu nba tuu di ki lenn kunkona
    na.

16 Yennu, dintib fei, ki lin te niib kur n lon a boor.

17 A te ki bii di fei yoo kur, kii tiin jaŋmaanii. Ŋaant bin kpo nan fei.

18 Ŋaant ki bin bann nan fine tee Yennu, ki tee yabint daano, tingbouŋ na kur po.

84

Parpeenn nba be Yenjiantu ni

1 Yabint daano Yennu, a ŋasaakak mantik ŋan bonchiann.

2 N mantik loon ki mii be leŋ, n seek kur loon ki mii be Yennu ŋasaakak nie, kii yiin parmaasir yanii nan n par kur kii teen Yennu nba fo na.

3 Yabint daano nba tee n kpanbar nan n Yennu, jablankpiitii gbaa, ŋaan bi moƙ bi ŋei, ki tabilantianii mun bia luu bi tiat ki kaatir bi waas li ni, ki li kpia a maruŋ binbintir.

4 Parpeenn be binba koƙ a ŋaak ni na paak, bi sii tun yiin yaniie ki dontira.

5 Binba ki bi paŋ nyi a boor na, parpeenn tee bi yare,

ki tee binba jii bi para ki teen siir nan bin saan Sayonn kunkonn boor na.

6 Baa somm ki gar Baka baakoouŋ na ni na, ki bi te leŋ teen nyuntona.

Siok-i baar, ki saak baa, nyunboa tuu doore,

7 ki bi saa ki ŋammit laat paŋ tee-e nan baa tan saa baar Yennu boor, Sayonn kunkonn na paak.

- 8 Yabint daano Yennu, gbatir n miaru,
 Fin nba ki Jakob din jiantir na, gbiintirin.
- 9 Yennu, kpanbar nba ki a ganno na, teent
 piisin u paak.
- 10 Mi-i door daar yennkoo a nasaakak ni,
 li chee nan man door siar po daa tusir.
 Mi-i see Yennu nasaakak boor ki guu tammob,
 li chee nan man koo nibiiuk paak.
- 11 Kimaan Yennu-e tee ti guutoo nan ti kpan-
 bar,
 ki tee piisin ti paak, ki ti laat burchint nan
 baakir,
 ki binba tuun linba nan, u ki miimm bonnana.
- 12 Yabint Yennu, parpeenn be damm nba teena
 yada paak.

85

Yenmiaru nba saa somm Israel teeb

- 1 Yennu, a mok ninbatinu nan a tij.
 A te ki Israel teeb bia namm mokita.
- 2 A nyikchab a niib bi yanbomma,
 ki bia piin bi biit kurawa.
- 3 A nyik ki ji ki dont wutoor nammi,
 ki soor a parbeenn na.
- 4 Yennu, fine tee ti tinntoo,
 jenin nant, ki nyik, ki daa dont wutoor nanti.
- 5 A saa donn wutoor ti paak ki li ki mok yoo-o?
 A kan ban nyik a wutoor manji-i?
- 6 A nammitt, ki tii paar,
 ki timm nba tee a niib na n dont a sann.
- 7 Yennu, want a lomm nba be yoo kur na,

ki bia sommit, ki tinnit.

- 8 N saa gbiint linba ki ti Yomdaano Yennu yete;
li-i tee ki ti ki ŋmat ti jat binbeŋ ni,
u senn moʂonn a u saa tur timm u niib
parmaasira.
- 9 Barmɔnii, u teen siir nan wun tinn binba
baakitɔ,
ki u baakir saa kpakin ti tiŋ ni.
- 10 Lomm nan barmɔnpakue che leeb,
ki kasii binbeŋ nan parmaasir barin leeb.
- 11 Binbenŋaŋ saa nyi tingbouŋ na nie,
ki popeensin n nyi yendouŋ ni.
- 12 Yennu saa turit linba ŋan,
ki te ki ti tiŋ n kpiak ki nan jeet.
- 13 Popeensime tuu lii Yennu toʂonn, ki ŋammit
sonu ki teenɔ.

86

Yenmiaru nba jiin sommir po

- 1 Yennu, gbiintir ki turin gatu,
kimaan n tee tatimɔɔe, ki namii.
- 2 Ii guu n manfoor, kimaan n jii n moŋ ki
turawa.
Fine tee n Yennu, ki a tinn a daabir nba teena
yada na.
- 3 Yennu, a tinin ninbaauk, kimaan n meia yoo
kur.
- 4 Yennu, a te ki a daabir-ii mɔk parpeenn,
kimaan n jikit n miaru ki teen fine.
- 5 Yennu, a mɔk nyikinchab, ki ŋan turit,
ki a lomm gbee nan wunba kur miara.

- 6 Yennu, gbiintir n miaru,
ki gbiint n fabinii nba loon sommir.
- 7 N wahala yooe ki n saa yiina, kimaan a saa
turin gatuwa.
- 8 Yennu, yensau kaa ki tee nan fin na,
soo daa ki ban tun siar ki li tee nan a yar na.
- 9 Yennu, digbana nba kur ki a nan na tan saa
baar
ki gbaan a toonn, ki jianta; bi tan saa tur a
sann baakir.
- 10 A tee yabintdaano, ki tuun bakitnaug
toona, fin kooe tee Yennu.
- 11 Yennu, a wannin a sonii, ki n saa somm nan
barmonii.
A wannin ki n jianta nan n par kur, kii tiin a
sann janmaanii.
- 12 N Yomdaano Yennu, n saa jianta nan n par
kure.
N sii baakit a sann nan yoo nba kaa gbennu.
- 13 A mok lomm bonchiann nanin, ki tinnin,
ki n ki sik kaauk ni.
- 14 Yennu, karinbaandamm fiir a bin biirin,
ki tee nikpiirit nba taan leeb a bin kpin;
bi tee niib nba baka kaa a poe.
- 15 Ijaan fin n Yomdaano, fine tee ninbatinu nan
lomm Yennu,
ki mok sukuru nan barmonii nan burchint.
- 16 Jiantir n paak, ki tinin ninbaauk, a chekinin,
ki tinin,
kimaan n jiantira nan n naa nba din jiantira
biajinba nae.
- 17 Yennu, turimin a namm siara, ki n datai n la,
ki di fei,

kimaan fin Yennu-e sommin ki maan n par.

87

Dontir nba jiin Jerusalem po

- 1 Yennu maa u doo Jerusalem kasii kunkona paak.
- 2 U loon Jerusalem maɗ ki gar Israel teeb nba koo siaminba kur.
- 3 Yennu doo, gbiintir bonɗana nba ki bi piak ki jiint a po na.
- 4 “Yoo nba ki n tan saa sob digbana nba saak n moɓ na,
n tan saa pukin Ijipt nan Babilonn.
Mi-i taɗi sob Jerusalem teeb sana, n saa pukin
Filistia
nan Taya nan Itiopia teeb sana.”
- 5 Ki bi tan saa pak Sayonn po ki yet nan digbana kur nyii u nie,
ki Yabint Daano saa te ki u moɓ paɗ.
- 6 Yennu tan saa sob niib sana ki pukin Jerusalem teeb po.
- 7 Ki bi waa waak ki yiin yanii a, “Ti piisin kur nyi Jerusalem-e.”

88

Yenmiaru nba jiin sommir po

- 1 N Yomdaano Yennu, fine tee n tinntoo,
n mo fabin ki teena yonnu nan nyiok kur.
- 2 Gbatir n miaru, gbiintir n fabinii ki sommin.

3 Parbiir bonchiann baarima, ki n ji naak nan kuun.

4 N ji tee nan nilee b nba tuu yaa bin kpo nae, ki n paŋ kur gbenn.

5 Ki n nyint kpeemm boor, ki ji tee nan binba ki bi tuu kpib ki bi dɔɔ kaat ni, ki tee binba ki a ji ki tian bi po na, binba ki a ji kan sommibi.

6 Ki a jiin ki lun kasunsuŋ ni, ki li tee siaminba tee bunbɔncheenn ki bia sumii chib.

7 A wutoor paa n paak ki kpai, ki n dɔɔ nyunpana lɔŋ ni.

8 A te ki n yɔnanmɔnii nyikin, ki te ki n nubir bi boor, ki n be diloor, ki ji kan fit chiar.

9 N ninbina diŋ nan wahalawa. Yennu, n yia daa kur, ki dont n nii ki meia.

10 A tuun bakitnauŋ toona ki teen kpeemmi-i? Kpeemm fit fi ki dontirani-i?

11 A lomm nba kaa gbennu na, bi piak li po kaat ni-i? koo ki piak a binbenŋaŋ, biiru boori-i?

12 Bi laat a yaarlituk toona bunbɔnn niŋi-i? koo ki laat a toonŋana tiŋ nba ni ki bi tamm a po na ni-i?

13 Yennu, n yi fine, maa a sommin; n meia sanyiɔk kur.

14 Yennu, bee ki a yêtimi? Bee ki a lek a numm nanimi?

- 15 Maa fiir ki tee bika, n di wahala ki per man
kpowa;
a tubdatu jikir na chokima,
16 ki a wutobiiuk na butima,
ki a jaŋmaansooruk leku na biirin.
17 Daar n tuu daar, li tuu lintime nan nyunmɔnn
na,
ki set loonin lokir kur po.
18 A te ki n yɔnanmɔnii nyikin,
ki bunbɔncheenn kɔɔe ji tee n yɔnanmɔŋ.

89

Israel teeb daamii yoo yaŋ

- 1 Yennu, n sii tun yiin yaniie
ki jiin a lomm nba kaa gbennu na po.
N saa jii mɔbe ki mɔɔnt a barmɔnii binbeŋ po,
maaru n tuu maaru kur ni.
2 N saa wann nan a lomm see-e kenken yoo
kur,
ki bia wann nan a barmɔnii binbeŋ be-e fanu
nan sanpagbouŋ na.
3 A din yet a, "N senn n mɔlor nan nirɔ nba ki
n ganne.
N senn mɔsonn nan n toontunno Defid-e a,
4 'A maaru ni nirɔe sii tun tee kpanbar.
N saa te ki a naangbouŋ-ii mɔk paŋ, maaru n
tuu maaru kur ni.' "
- 5 Yennu, sanpagbant yiin yanii ki dont a baki-
nauŋ toona,
ki kasii damm yiin a barmɔnii binbeŋ po.
6 Yennu, sɔɔ ki be yendɔuŋ ni ki tee nan fin na;
malakanba nba be yendɔuŋ ni, bi sɔɔ ki tee
a lɔɔ.

- 7 Kasii damm sinsuuk nie ki yentinu be bonchi-
ann,
a mək baakir ki gar binba linta na kur.
- 8 N Yomdaano Yennu, soɔ ki be ki tee nan fin
na.
Yennu, fine tee yabint daano, ki mək barmōnii
binbeɲ bona kur ni.
- 9 Ki a ŋmakitir məkɣbeɲa,
ki yoo nba ki li nyunpana fiiri, ki a tuu te
lin diɲ.
- 10 A din faa but bonsusoouk Rahab ki kpīiu;
ki jii a panchioɲ ki nyann a datai.
- 11 Sanpaak nan tingbouɲ na kur tee a yare.
Fine nan durinya nan linba kur be li ni.
- 12 Fine nan li niidiitu nan niigaɲ po kur.
Tabor kunkonn nan Hermonn kunkonn kur yiin
parpeenn yanii
ki dontir fine.
- 13 A kpinkpouɲ be nan yiikooe, ki a nuu mək
paɲ,
ki a diitu nuu be sanpaapo.
- 14 Kasii nan barmōnii binbeɲe tee a naangbouɲ
fiakir,
ki lomm nan barmōnii binbeɲ be a tɔonn po.
- 15 Yennu, niib nba tumii ki sii jiantira nan yanii,
parpeenn tee bi yare; ŋamme tee binba somm
a yentu ni na.
- 16 Bi kpamm a sann nie daa kur, ki dontira, a
toonɲana paak,
- 17 ki ti baakir nan paɲ nyi a boor, ki a lomm
niɲe te ki ti nyann.
- 18 Yennu-e gann ti guutoɔ,

fin nba tee timm Israel teeb kasii Yennu na,
fine turit ti kpanbar.

Yennu molor nan Defid

- 19 Sianyoo ki a din pak yirintu ni ki tur a
barmonii toontunno,
ki yet a, “N somm kunkonkonnɔ nan paɗa,
n jii naangbouɗ ki tur daano nba ki n ganno
niib na niɗa.
- 20 Mine jii n toontunno Defid
ki moon kasii kpan u yur paak ki teeno
kpanbar.
- 21 N paɗ sii yoo be nana; barmonii, n yiikoo saa
te ki u wakii.
- 22 U datai kan ban nyanno; nitonsoo kan ban
nyanno.
- 23 N saa faa but u datai, ki bia kpi wunba kur
namo.
- 24 N sii loono ki be fanu nana, ki te ki u laat
nyannu yoo kur.
- 25 N saa yarik u naangbouɗ,
laa nyii Sinsuuk ni Mɔkgbenjir ki saan tuu
Yufrates mɔkir.
- 26 Ki u saa betin a, ‘Fine tee n baa nan n Yennu,
ki bia tee n guutoo nan tintoo.’
- 27 Ki n saa jiiu ki teeno n bijakper,
ki u sii tee wunba gar kpanbar kur;
- 28 ki n sii tun dia n masonn nana,
ki n molor sii yoo be nana nan yoo nba kaa
gbennu.
- 29 N saa ɗamm senn u naan ki lii be mɔkmɔk
nan mɔkmɔk,
ki u yaabonne sii tun tee kpanbar.

- 30 “Ŋaan li-i tee ki u yaaboona na ki mək
 mōsaku nan n sennu,
 ki bia ki waa n wannu na,
 31 li-i tee ki bi ki saak n kpaanii, ki bia ki dia n
 sennu na,
 32 ŋann n saa dat bi tubae, kimaan bi yanbomm
 paak.
 N saa te ki bin di fara bi biit paak,
 33 ŋaan n kan nyik n lomm nan Defid-i,
 koo ki kan dia n molor nanɔ.
 34 N kan biir n molor nanɔ,
 koo ki nyinn molor nba ki n lor nanɔ na ni
 siari.

- 35 “N por nan n kasii sann nae ki kat,
 nan n kan ban faar faak ki tur Defid-i.
 36 U sii tun mək yaaboonaē,
 ki mine sii gorii u naangbouŋ nan yoo nba kaa
 gbennu,
 37 ki li sii yoo be nan ŋmaarik nba yoo be
 sanpagbouŋ ni
 bianinba na.”

Fabinii ki jiin baa nyann kpanbar na po

- 38 Mōtana, a donn wutoor nan a kpanbar
 ganntɔɔ nawa,
 ki yêto, ki ji tabito taar.
 39 A biir molor nba ki a lor nan a toontunno
 nawa,
 ki lu u naan fokirik jakint ni,
 40 ki yeer u doo joona, ki biir u ŋapaara ki li
 teen yann.
 41 Ki binba kur gar leŋ jaan u bona, ki u leeb ji
 laau.

- 42 Ki a te ki u datai nyanno, ki te bi kur mok parpeenn.
 43 A te ki u kunkontiat teen yann, ki te ki bi nyanno tob ni.
 44 A tiit u naan dammira, ki faa yeer u naan kok ki bir tij ni,
 45 ki te ki u kpet yian, n̄aan ki u yoo daa ki baari,
 ki te ki u dii fei.

Yenmiaru nba jiin fatu po

- 46 Yennu, a saa b̄or a m̄oje ki saa tuu yoo nba kaa gbennu-u?
 A wutoor saa di nan muu na ki lin wei nlee?
 47 A tiar n manfoor nba j̄in bian̄inba.
 A tiar nan fine nant, ki ti tee nisaarii.
 48 Ŋmee sii ȳoo be u manfoor ni, ki kan ban kpo?
 Nisaarik saa teen nlee, ki kan sik kaauk ni?
- 49 N Yomdaano, a lomm nba din be na, li siara be lia?
 M̄osonn nba ki a din lor nan Defid na be lia?
 50 A daa tammit baa sukii min, a toontunno bian̄inba,
 nan maa bia gaar tingboūn na m̄otont kur bian̄inba.
 51 Yennu, a dataie sukii a kpanbar gannt̄oo na.
 Siaminba kur ki u saa, ki bi waa sukiīo.
- 52 Pakin Yennu man ki saa tuu yoo nba kaa gbennu.

Lii tee nna.

GBOŪN ŊANNA

90

(Yanii 90 -- 106)

Ki jiin Yennu nan nisaarik po

- 1 N Yomdaano, fine tun tee ti binbeboor.
- 2 Faa daa din ki nan kunkona nan durinya na,
 ñaan soo ki a poŋ din tee Yennu nba kaa
 gbennue,
 ki bia sii tun tee Yennu yaayoo siiyoo.
- 3 A te ki nisaarik ŋmat waa bo be sian,
 ki lebitiro ki u kpantir tant.
- 4 Bina tusir tee nan daar yennkoo nae a boor,
 li tee nan wonn nba tuu gar nae, koo ki jin nan
 nyiok na.
- 5 A jikitit ki yaatir nant nan nyunmonn nba tuu
 pubir nae.
 Ti manfoor jin nan damiit nae,
 ki tee nan sanyiok ni momaatuk na.
- 6 Li lek tuu fiir sanyiok ni ki paane, ki yit puuk,
 ñaan daajoouk po lin koor ki suur.
- 7 A wutoor di ki boontirite, ki a parbiir na jek
 ti gbanu.
- 8 A bir ti yanbomm a tɔonn po,
 ki bir ti bunbor yanbomm yeenin ni, siaminba
 ki a sii laatir.
- 9 A wutoor choo jin ti manfoawa,
 ki ti bina tuu bot yiama nan kukura na.
- 10 Ti manfoor tee bina piinlore-e,
 koo li-i tee ki ti mok paŋ, tin baar bina
 piinniin,
 ñaan li kur na teent bakint nan ninbaatire;
 ti manfoor tuu gbenne yian, ki ti ji ki be.

- 11 Ɔmee mi a wutoor paŋ nba tee?
Ɔmee mi a wutoor nba saa baar nan jaŋmaan-
sooruk nba?
- 12 A wannit ti manfoor nba tenn ki jin biaŋinba,
ki tin la yan kii sub.
- 13 A wutoor saa do ki wei nlee?
Yennu, tinin timm a daaba ninbaauk.
- 14 Kɔɔntit a lomm nba kaa gbennu na ni
sanyiɔk kur,
ki li saa te ki ti mɔk parpeenn kii yiin yanii nan
ti manfoor terik.
- 15 Ɔaant ki tii mɔk parpeenn ki lin wei
nan faa bo turit parbiir ki li wei biaŋinba
na.
- 16 Ɔaant timm a daaba na n la a toonjaana,
ki ti yaaboona n la a baakir yabint.
- 17 Ti Yomdaano Yennu, Ɔaant ki a piisim-ii be
nant,
ki te ki tin nyann linba kur ki ti tuun ni.

91

Yennu-e tee ti guutoo

- 1 Wunba baar Yennu boor ki loon fatu;
wunba biar Yabint Yennu maasu,
- 2 Ɔooe saa fit yet a, “Yennu, fine tee n guutoo
nan n fat-too.
Fine te n Yennu; ki n teena yada.”
- 3 U saa nyinna woonin ni ninboŋ nan yiarkan-
bant kur ni.
- 4 U saa jii u kpinkpante ki bakina, ki sii guua
ki a be fanu,
ki u barmonii saa guura ki bia kon tura.

- ⁵ A daa tiin nyioƙ ninboŋi, koo binba saa pikina
yonna ni,
⁶ koo yiarkanbant nba baat nyioƙ, koo yiarbiit
nba kpi yonna ni.
- ⁷ Tusir saa kpo ki doo linta,
ki tusaa piik n kpo ki linta, ŋaan a kan la
daŋi.
- ⁸ A ninbinn saa la biit damm nba laat tubdatu
biaŋinba.
- ⁹ A jii Yennu-e ki teeno wunba kon a paak,
ŋooe tee Yabint daano, ki tee a guutoo;
¹⁰ li paak, ninmonn kan baara,
ninmonn kan nakin a ŋaaki.
- ¹¹ Yennu saa jii u malakanba ki bin guua,
kii goriia siaminba kur ki a saa.
- ¹² Bi sii dia-a nan bi niie, ki a taar kan gbiat
tann gbaa.
- ¹³ A saa ŋmaat yanbora nan wai, yanbortont
nan waalabirii.
- ¹⁴ Yennu yet a, “N saa tinn binba mok lomm
nanin na,
ki guur binba min ki n tee bi Yennu na.
- ¹⁵ Bi-i yiinin, n saa turib gatu; bi-i koo daamii
ni,
n sii be namm, ki nyinnib, ki te bin la
baakir.
- ¹⁶ N saa turib manfofoouk, ki tinnib.”

92

Dontir yaq

- 1 Yennu, li ŋan ki tin tura niipoouk bonchiann.
 Yabint Yennu, li ŋan ki tin yin yaŋ ki tura
     baakir,
 2 ki moont a lomm nba kaa gbennu na, sanyiok
     kur;
     nan a mamomm na, nyiok kur,
 3 ki jii bonmumoot nan naagbai ki yin yanii ki
     donta.
 4 Yennu, a paŋ toona teenin parpeenne;
 faa tun linba nae te ki n yiin kpinkpammuk
     yanii.
- 5 Yennu, a toona tee toonjaanae.
     A dudukit sumii bonchiann.
- 6 Jatuk kan fit bann linba na,
 yankaarin daano kan fit bann linba na paaki.
- 7 Biit damm lek sii kpaatir nan moot nae;
 binba tuun toonbiit na lek sii mokitire,
 ŋaan fin Yennu tan saa biiribe fas,
- 8 kimaan fin Yennu-e tee yiikoo daano yaayoo
     siyoo.
- 9 Ti mi nan a datai kur saa kpowa,
     ki a saa nyann biit damm na kura.
- 10 A te ki n mok paŋ nan monaab nae,
 a tee parpeenn piisime n paak.
- 11 N la ki a nyann n dataiwa,
     n gbat biit damm moniiwa.
- 12 Niŋamm saa yit nan kaatii nae,
     bi sii kpaatir nan Lebanonn kpekii nae.
- 13 Bi tee nan tiinii nba ki bi burib Yennu
     ŋasaakak ni nae,
     ki bi kpaatir ki yit Yenjiantu ŋasaakak ni,

- 14 ki tuu kpeta, ɲaan bia loon loona,
ki bi faat mei yoo kur, ki bi mək paɲ.
15 Ɔanne want nan Yennu ɲan,
n guutoɔ maɲ ki mək siara biit u ni.

93

Yennu-e tee kpanbar

- 1 Yennu-e tee kpanbar, u gbee nan yabinte nan
paɲ,
u senn tingbouɲ na fanue, ki li kan ban nyat.
2 Yennu, a naan binbintir na maa fanue pinpiik
niwa,
a din be ki sɔɔ durinya daa kaa.
3 Yennu, məkunsunt dont bi kunkɔrae san-
paapo;
bi dont bi kunkɔrae ki tantir.
4 Yennu-e tee kpanbar sanpaapo,
ki mək yiikoo ki gar məkɣbeɲa jat,
ki mək paɲ ki gar məkɣbeɲa nyunpana.
5 Yennu, a sennii yɔɔ be-e;
ki a jiantu ɲasaakak na tee barmɔnii kasii boor
yaayoo siiyoo.

94

Yennu-e tee sɔɔ kur barbuuro

- 1 N Yomdaano, fine tee Yennu nba daar niib
tuba,
fiitir a wutoor ki wann.
2 Fine tee nisaarii kur barbuuro,
fiit ki tur biit damm na, baa jaɲ nan linba.
3 Biit damm na parmaasir saa wei nlee?
Yennu, li saa wei nlee?

- 4 Biit damm na parbifaanu saa wei nlee?
ki bi faa parbia ki jiint bi toonbiit po.
- 5 Yennu, bi dint a niib biake;
bi mukis binba tee a yab nae.
- 6 Bi kpi pakɔi nan kpeebiie,
ki kpi saamm nba kɔɔ ti tiŋ ni na.
- 7 Bi yeen a, “Yennu ki laatit;
Israel teeb Yennu maŋ ki mi linba ki ti tuun
na.”
- 8 N niib na, bee ki i mantik tee bonliinii nna?
I tan saa subir nlee yooe?
- 9 Yennu-e nan ti tuba, u ki gbia-a?
Ŋɔɔe nan ti ninbina, u ki laati-i?
- 10 Digbana kur be u nuu nie, u kan dat bi tuba-
a?
Ŋɔɔe tee nisaarik kur wantɔɔ, u koŋit bannu-
u?
- 11 Yennu mi baa dukii linba kur;
u mi bi yankaarin dudukit nba tee.
- 12 Yennu, parpeenn be daano nba ki a tumiio
na paak,
wunba ki a wantɔ a sennu na.
- 13 A tuu turo foome ki nyinno biak ni,
halii nan daar nba ki bi saa gbiir bootuk
ki biit damm n baa li ni na.
- 14 Yennu kan nyik u niibi;
u kan nyik damm nba tee u yab na.
- 15 Barmonii saa ŋamm kii be buut damm boor,
ki binba tee kasii na kur saa gaarir.
- 16 Ŋmee set n poor ki took biit damm na?

- Ŋmee gaar n paak ki took toonbiit damm na?
¹⁷ Li-i bonni kii tee ki Yennu sommin,
 n bo saa saan kpeentiŋe yiama.
¹⁸ Ki n yet a, “N yaa man baae na,”
 ŋaan ki fin Yennu lonchiŋ na fiinin ki
 sennin.
¹⁹ Yoo nba ki n gbee nan dudukit ki li daamiin,
 a tuu chee n pare, ki turin parmaasir.
²⁰ A ki loon barbuura nba di fobit piinii na
 maami,
 binba tuun linba ki sennu yaa bi daa tuun,
²¹ binba lorin lorbiit niŋamm paak,
 ki te ki bi kpi binba kaa biit na.
²² Ŋaan Yennu-e kɔn n paak, ŋɔɔe guun.
²³ U saa dat bi tuba bi biit paak,
 ki biirib bi yanbɔmm paak.
 Ti Yomdaano Yennu saa biiriba.

95

Dontir yaŋ

- ¹ Baat man ki tin yin dont Yennu.
 Ŋaant tin yin parmaasir yaŋ ki tur Yennu, ŋɔɔe
 guut.
² Ŋaant ti baar u boor nan niipoturu,
 ki yin kpinkpammuk nan dontir yanii,
³ kimaan ti Yomdaano tee Yabint Yennu-e,
 yabint kpanbar nba gar yenbis kur.
⁴ Ŋɔɔe dia tingbouŋ na kur ki ŋmakitir,
 laa nyii tinpɔɔr ni ki saa tuu jɔfɔkit yura
 paak.
⁵ Mɔkgbeŋa nan tingbouŋ na tee u yare,
 ki u diar, kimaan ŋɔɔe nann.

- 6 Baat man ki tin gbaan ki jiantɔ;
 ɲaant ki ti gbaan Yennu nba turit manfoor
 na tɔɔnn,
 7 kimaan ɲɔɔe tee ti Yennu, ki ti tee niib nba ki
 u goriit,
 niib nba ki u teent linba ki ti loon.

Dinna nba na, ii gbiint waa piak linba a:

- 8 "I daa nyar i tuba nan i yeejamm nba din nyar
 bi tuba,
 Meriba nyuntonn boor,
 daar nba ki bi din be Masa* nyuntonn boor,
 kunkoouk paak na.
 9 Leɲe ki bi din bikin min Yennu,
 ɲaan bi lek din la maa tun linba ki turiba.
 10 N wutoor din doo bi paak bina piinna,
 ki n yet a, 'Niib na mantik teen tubkangbata
 damma,
 bi yêt bin sak n sennue.'
 11 N wutoor din dooe, ki n por mɔporjaann a,
 'I kan ban koo tiɲ nba ki n bo yaa man turi
 foon na ni.' "

96

Yennu-e tee kpanbarjaann (1 Barkperii 16.23-33)

- 1 Yinin yanpaanii ki tur Yennu.
 Durinya munn n yin ki tur Yennu.
 2 Yinin ki tur Yennu ki dontɔ.
 Daar kur, ii mɔontir waa tinnit na barganiie.
 3 Ii mɔontir u baakir kii teen digbana kur,

---

* **95:8** 95.8 Masa tee Meriba nyuntonn maɲ sanleere.

kii montir u yabint toona kii teen nisaarii kur.

4 Yennu tee Yenjaanne ki ŋan nan tii dontiro bonchiann,
ki turo baakir, ki lin gar kpanbar kur.

5 Digbanlia yenbis na kur tee yanne,
ŋaan Yabint Yennu-e nan sanpaak.

6 Dontir nan yabinte lintɔ,
paŋ nan fante gbee u jiantu ŋasaakak na ni.

7 Tingbouŋ na niib kur n dont Yennu,
bin dont u baakir nan u yabint na.

8 Ii dont Yennu sann nba tee baakir sann na,
ki baar nan piinii u jiantu ŋasaakak ni.

9 Yoo nba ki kasii daano Yennu dokit,
yin baa gbaan u tɔonn;
tingbouŋ na munn n jekir u tɔonn.

10 Pakin ki tur digbana kur a, “Yennu-e tee kpanbar.

Tingbouŋ na see-e kenken ki kan ban nyat;
u saa jii mamomme ki bu niib buut.”

11 Tiŋ nan sanpaak, ii mɔk parpeenn man.
Mɔkgbenjir nan linba be li niŋ kura, ii kparam man.

12 Tinii nan linba be leŋ kura, ii mɔk parpeenn man.

Fɔɔr ni tiinii kur-ii kparam man,

13 yoo nba ki Yennu saa baar a wun dia tingbouŋ na.

U saa dia durinya na niib nan mamomm nan ŋante.

97

Yennu-e tee kpanbarjaann

- 1 Yennu-e tee kpanbar.
Tingbouŋ, ii mək parpeenn.
Yimm tinii nba foo məkgebeŋa ni na, ii kpamm
man.
- 2 Sanpagbant nan bunbonne linto;
u dia niib nan binbenŋaŋe nan mamɔmm.
- 3 Muu gaar u tɔonne ki di u datai nba ŋaa linto
na.
- 4 U sanyikintii tuu yent durinya nae,
ki tingbouŋ na n la ki jekir.
- 5 Jɔfokit tuu nanne nan kpan na,
Yennu nba tee tingbouŋ na kur Yomdaano
na tɔonn.
- 6 Sanpaak mɔontir Yennu ŋante,
ki nisaarii kur laat waa mək yiikoo bi-
aŋinba.
- 7 Patmanntɔɔ kur tuu di feie;
yenbis kur n gbaan ki jiant Yennu.
- 8 Yennu, Sayonn niib mək parpeenne,
ki Juda teeb kpamm, kimaan a buut paak.
- 9 Yabint Yennu, fine tee tingbouŋ na kur diatɔɔ;
a tee Yenjaanne ki gar yenbis kur.
- 10 Yennu loon niib nba ki tuun biit nae;
ŋɔɔe guu u niib manfoor;
ŋɔɔe nyintib biit damm paŋ ni.
- 11 Yentu tuu yent kasii damm paake;
ki parmaasir baat niŋamm paak.
- 12 Yimm niŋamm kur-ii mək parpeenn man,
kimaan linba Yennu tun na paak.

Tiat linba ki kasii daano Yennu tun na, ki turo
niipook.

98

Yennu-e dia durinya na kur

- ¹ Yinin yanpaanii ki tur Yennu,
kimaan u tun bakitnaug toonawa.
U jii u tiog yiikoo nan kasii page ki nyann
nyannu na.
- ² Yennu-e moont waa nyann biajinba,
ngoe fiit u tinnu yiikoo na ki wann niib.
- ³ U dia u moonn nba ki u din senn ki tur Israel
teeb na,
nan u mamomm nan u lonchiog nba ki u
turib.
Nisaarii nba be siar kur po la Yennu nyannu
nawa.
- ⁴ Tingbouŋ na kur n yin nan parpeenn ki tur
Yennu;
jiin yanii nan kpinkpammuk hootii ki donto.
- ⁵ Yinin dontir yanii ki tur Yennu.
Faan konn ki yin yaŋ ki turo.
- ⁶ Pebin naatuna nan yina,
ki hoot nan kpinkpammuk ki tur Yennu;
ngoe tee ti kpanbar.
- ⁷ Mɔkgbenir nan linba be leŋ kur, ii fu man;
tingbouŋ nan linba be leŋ kur, ii yiin man.
- ⁸ Mɔka, ii poi niipoot man;
yimm kunkona, ii taan kii yiin parmaasir yanii,
Yennu toonn;
- ⁹ kimaan u baate a wun bu niib buut.
U saa dia durinya na nan mamomm nan ngante.

99

Yennu-e tee kpanbarjaann

- ¹ Yennu-e tee kpanbar; ñaant nisaarii gbanant
n jek.
U kar bonninnant paak, ñaant tingbouy na n
damm.
- ² Yennu-e tee Yabint daano, Sayonn kunkonn
paak;
ñooe tee digbana kur kpanbarjaann.
- ³ Soo kur saa dont u sanjaann na.
U tee kasii daano.
- ⁴ Kpanbar-saakar, a loon linba tee mamomme;
a baar nan mamomme Israel teeb boor;
a baar nan kasiie nan ñant.
- ⁵ Ii dont ti Yomdaano Yennu man;
ii jianto, u naangbouy boor.
U tee kasii daano.
- ⁶ Moses nan Aaronn din tee u mannteebe,
Samuel-e din miaro,
bi din fabin tur Yennu, ki u turib gatu.
- ⁷ U din be sanpagbouy niyewa ñaan piak
namm;
ki bi sak u wannu nan u sennii nba ki u turib
na.
- ⁸ Ti Yomdaano Yennu, a tur a niib gatu,
ki wannib nan a tee Yennu nba nyikin-
abit niibe
nan faa lek daar bi tuba bi yanbomm paak
nawa.
- ⁹ Ii dont ti Yomdaano Yennu man, ki jianto, u
kasii kunkonn na paak,
kimaan ti Yomdaano Yennu tee kasiie.

100

Dontir yaŋ

- ¹ Durinya niib kur n yin yaŋ ki tur Yennu.
² Ii jiant Yennu nan kpinkpammuk man,
 kii yiin parpeenn yanii ki baar u boor.
- ³ Ii bann nan Yennu-e tee barmonii Yennu.
 Ŋooe nant, ki ti tee u niib.
 Ti tee u niibe, u tiɔŋ niib.
- ⁴ Kooŋ Yennu ŋasaakak ni nan niipoturu,
 ki koo li dindonjouk ni nan dontir.
 Turimo niipoouk kii dontiro.
- ⁵ Yennu ŋan, ki u lomm kaa gbennu,
 ki u barmonii binbeŋ be yaayoo nan
 yaayoo.

101

Kpanbar mɔsonn

- ¹ Yennu, n yaŋ jiin a lomm nan a barmonii
 binbeŋ poe,
 ki n yiin ki teena.
- ² Biit kaa n toona ni. A saa baar n boor nlee
 yooe?
- N sii be kasii binbeŋe, n ŋaak ni,
³ n kan sak kii be binbenbiiki.
 N ki loon binba ki saak Yennu mɔb na benu;
 n ki mɔk siara kpiir nammi.
- ⁴ N kan teen faak daano,
 ki bia kan lor lorsiar nan toonbiit tunna.
- ⁵ Wunba bɔr ki pak biir u loo,
 daano maje ki n saa biiro,

wunba kur got u loo ninḡmianḡ ki mək garuk,
n kii be nan li daano.

⁶ N saa gann binba saak Yennu mɔb nae,
ki te ki bii koo n ḡaak ni.
Niḡamm na kooe ki n saa sak bii tuunin.

⁷ Kpinkpannii damm kan koo n ḡaak ni;
daano nba fa faak kan set n boor.

⁸ Daar n tuu daar,
n saa biir biit damm nba be tiḡ na nie;
n saa nyinn biit damm kur Yennu doo na niwa.

102

Naasimo fabinii ki jiin u daamii po

¹ Yennu, gbiintir n fabinii,
ki gbat n monii nba jiin sommir po.

² Mi-i be daamii ni, a daa lekin a numm ḡaan
nyikitimi.

Gbiintir, ki turin gatu yiama, yoo nba ki n yiina.

³ N manfoor yate yian yian nan munyuut na,
ki n gbanant di nan muu na.

⁴ Bi faa birin nan mokoont nae, ki n ji ki loon
jeet.

⁵ Maa kurii sanpaapowa na, ki n ji waab,
ki tee gbouḡ nan kpaba.

⁶ N tee nan kunkoouk paak fiuk nae,
ki bia tee nan langbent ni fiuk na.

⁷ N doo ki ki gcoonti;
n tee nan noon-yemmir nae, ki lin jak mopina
paak.

⁸ N datai sukiime daar kur,

ki binba laan na dia n sann ki poor mɔporbiit.

9-10 A wutoor nan a parbeenn paak,
 ki n mɔɔ tanpent ki li tee n jeet,
 ki n ninnyuut tuu ŋmat nan n bonnyukar;
 ki a tɔkirin ki lun.

11 N manfoor tee nan daajoouk yinyuŋ nae;
 ki n tee nan mɔkoont na.

12 Ŋaan fin Yennu-e yoo tee kpanbar,
 ki maarpaanu kur sii yoo tian a po.

13 A saa fiir ki tin Sayonn doo ninbaauk,
 kimaan yoo baar nan fan tinir ninbaauka;
 yoo nba nae jaŋ.

14 Laa lek biir na, ŋaan timm a toontunna
 loonir,
 laa lek tee langbent na, ŋaan ti tiinir ninbaauk.

15 Nisaarii saa tin Yennu,
 tingbouŋ na kpanbara kur saa tin u paŋ na
 jaŋmaanii.

16 Yoo nba ki Yennu saa ŋamm maa Sayonn na
 u saa fiit u yabint ki wann.

17 U saa gbat u niib nba ki u yêtib na, ki gbiint
 bi fabinii.

18 Sobin linba ki Yennu tun na,
 ki guun maarpaanu nba waa na,
 ki niib nba ki bi daa ki marib na n tan dontɔ.

19 Yennu be u kasii boor sanpaapoewa ŋaan
 got sikin,
 u be sanpaapoe ŋaan diit tingbouŋ na.

20 U gbat dansarkɔɔra kukura,

ki nyinn binba ki bi bu biirib ki yaa bin kpib
na yann.

21 Ki li paak bi saa dont u sann, Sayonn
kunkonn na paak,

ki u saa la dontir Jerusalem,

22 yoo nba ki digbana niib nan yent nba ni
niib

saa taan leeb ki jianto na.

23 Yennu-e teenin nichokun
yoo nba ki n daa tee nipaang na;
u jii n manfoore.

24 Li paak ki n yet a, “Yennu, a daa jikitin
ki saa nanin motana, maa daa ki kpet na.”

Yennu, a yoo be-e.

25 Sian yooewa ki a din nan tingboung na,
ki jii a tiog nii ki nan sanpaak.

26 Bi tan saa bota, ngan fin sii yoo be-e;
bi tan saa kpiar nan kparchant nae.

A saa lub nan kparchant nae ki bin bot.

27 Ngan fin ngarin tee yomme yoo kur, ki a
manfoor kaa gbennu.

28 Ti waas sii be bi yamanie,
ki a fatu nie ki ti yaaboona sii be fanu.

103

Ki jii Yennu lomm po

1 N seek, pakin Yennu.

N gbanu kur, pakin Yennu kasii sann.

2 N seek, pakin Yennu, ki daa tammit u ngamm
po.

- 3 U tuu nyik chab n biit kure ki te n yiarii kur n gbenn.
- 4 Ɔɔɔe nyintin kuun ni, ki mɔk lomm nan ninbatinu n paak.
- 5 U gbeen n binbeɲ nan bonɲanae,
li paak ki n tee nipaɲ ki bia mɔk paɲ
nan baakir nba mɔk paɲ biaɲinba na.
- 6 Yennu-e bu ki sommit binba be mukir ni na,
ki teemm mɔnii.
- 7 U din fiit u loraɛ ki tur Moses,
ki te ki Israel teeb la u paɲ toona.
- 8 Yennu mɔk ninbatinu nan lomm,
u wutoor ki do yian, ki u bia gbee nan lonchiɔɲ.
- 9 U ki yakii nan niib yoo kuri,
u bia ki yɔɔ be nan wutoori.
- 10 U ki daar ti tuba ki li baat laa jaɲit biaɲinba
koo ki pa ti biit nan ti yanbɔmm paatii nba
tee biaɲinba na.
- 11 Sanpaak nan tiɲ nba fɔk nan leer biaɲinba
na,
nnae ki u lomm mun yab ki tur binba
baakito na.
- 12 Yondo po nan yonbaa po nba fɔk nan leer
biaɲinba na,
nnae mun Yennu tuu jii ti biit ki fɔkit nann
ti boor.
- 13 Baa nba mɔk ninbatinu ki tur u waas bi-
aɲinba na,
nnae mun ki Yennu mɔk ninbatinu ki tur
damm nba baakito.
- 14 U mi waa jii linba ki nant, u mi nan ti tee
tante.

- 15 Timm ɲarin, ti manfoor tee nan moot nba
 tuu pia nae,
 ti tuu kpaat ki yite, ki tee nan tipuuk na,
 16 ɲaan wouɲu da yoo nba, lin pebirir, ki
 soɔ ji kan lari.
- 17 ɲaan binba teen Yennu baakir na,
 Yennu lomm yoo be namme;
 ki u lomm be maarpaanu nba baat yoo kur
 paak,
- 18 binba dia u molor, ki bia saak u sennu fanu
 na.
- 19 Yennu bir u naangbouɲ yendouɲ nie;
 ɲooe tee niib kura kpanbar.
- 20 Yimm malakanba nba mək paɲ nan yabint
 na,
 ii dont Yennu man,
 yimm nba saak u sennii ki bia gbiin u maan
 na.
- 21 Yimm sanpaapo pandamm kura n dont
 Yennu,
 yimm u toontunna nba tuun u loomm na.
- 22 Yimm nba tee u naamii kur, ki be u naan ni
 kur,
 ii dont Yennu man.
 N seek, pakin Yennu.

104

Ki jiin naamii daano dontir po

- 1 N seek, pakin Yennu.
 N Yomdaano Yennu, a yab bonchiann.
- 2 A gbee nan yabinte nan baakir,
 ki gbab yentu, ki li linta nan chinchenn na.
 A tant sanpagbouɲ nan nyungbouɲ nae,

- ³ ki senn a doo, nyun nba be sanpaapo na
 paak.
 A jii sanpagbante ki teen a taantorit,
 ki jak wouŋ kpinkpant paak.
- ⁴ A jii wouŋo ki teen a toomiinba,
 ki tuu yent sanyikintii, ki li tee a toon-
 tunna.
- ⁵ Fine senn tingbouŋ na li fiakir paak,
 ki li set fanu ki kan ban chat,
- ⁶ ki jii mɔkɔbeŋa ki bakin li paak nan liant na,
 ki nyun dɔkin jojaana na.
- ⁷ Yoo nba ki a yakii nan nyun na, ki li chiar;
 laa gbat a satianii fuur yoo nba, ki li chiar yaat,
- ⁸ ki pubir gar jojaana yura paak ki sik baat ni,
 ki saan faa ŋamm sian ki turir na.
- ⁹ Ki a kɔr kɔru nba ki li kan ban yakir,
 a lin guurir, ki li ji daa piint tingbouŋ na.
- ¹⁰ Fine te ki nyun nyi nyuntona ni ki puub siik
 baat ni,
 ki mɔka puub ki gaar kunkona sinsuuk ni.
- ¹¹ ŋanne teen muuk ni bonkobit kur nyun,
 leŋe ki bɔnii kpeent bi nyunnyukuru.
- ¹² Nɔɔnii tia bi tiat leŋ tiinii na paake ki mɔ.
- ¹³ Fine te saak nyi sanpaapo ki baa ki maant
 kunkona,
 ki tingbouŋ na gbee nan a piisin.
- ¹⁴ Fine te mɔɔt pia, ki bonkobit ŋman,
 ki jeet naan, ki nisaarii di, ki buur bi bonbubu-
 rit,
- ¹⁵ ki ŋaa tilɔna daan, ki li teemm parpeenn,
 ki tee kpan, ki li teemm parcheenn,

nan jeet, ki li teemm paṅ.

- 16 Lebanonn kpekii na laat saak bonchiann;
tiinii maṅ tee Yennu tiṅṅ tiinii nba ki u bure.
- 17 Leṅe ki nṅonii tia bi tiat, ki janbṅonlot tia
tiinii maṅ paak;
- 18 ki piarii be jṅjaana na paak, ki sina kṅṅ
tanfiat na ni.
- 19 Fine nan ṅmaarik a wuu dakin ṅmaarii kann,
ki yonnu mi u binbaayoo.
- 20 Fine nan nyiṅk,
ki li-i bonn, muuk ni bonfoa n nyi ki somm.
- 21 Yanbṅorpaanii na tuu kpaan bi jeet ṅaan gaan
jate,
ki kpaan jeet nba ki Yennu saa turib.
- 22 Yonnu-i taṅi do yoo nba, bin ṅmat bi dṅonii
ni.
- 23 Li yoo na ki nisaarii n nyi ki tun bi toona
ki saa tuu daajoouk.
- 24 Yennu, a nan bona bonchiann.
A nan li kur nan subinchiṅṅ;
tingbouṅ na gbee nan a naamiie.
- 25 A nan mṅkgbeṅir, ki li yarin ki bia fok,
ki bonfoa nba be leṅ kaa kann,
bongbeṅa nan bonbis kur be leṅ.
- 26 Ki ṅarint somm li paak,
ki nyun ni bonfogbeṅir nba ki a nan na lin leṅ.
- 27 Bi kura gaa a paake, a fan turib jeet yoo nba
ki bi loon.
- 28 Ki a teemm jeet ki bi di, ki teemm jeṅant ki
bi di gboot.

29 Li-i tee ki a lek a numm, jaŋmaanii tuu
sooribe,
ki fi-i jii be foon,
bi tuu kpoe ki ŋmat sik tant nba ki bi bo
nyii na ni.

30 Ŋaan fi-i turib foon, bi tuu teen bonfoae;
a teen tiŋ na bonfoa manfoor.

31 Yennu yiikochioŋ-ii yoo kii be.
Yennu-ii yoo kii mək parpeenn linba kur ki u
nan na paak.

32 Wuu got tingbouŋ, li jekire, wuu sii jojaana
ki li nyi munyuut.

33 N sii yiin ki teen Yennu-e, n manfoor kur ni;
n manfoor fokint ni kur, n sii yiin dontir yaniie
ki teen Yennu.

34 U par-ii mei n yaŋ maŋ paak,
kimaan n parpeenn nyi u boore.

35 Wun boon toonbiit damm na tingbouŋ na ni,
ki daa te nibiit na ji be.

N seek, pakin Yennu.
Pakin Yennu.

105

Yennu nan u niib (1 Barkperii 16.8-22)

¹ Turin Yennu niipoouk, ki moont u yabint po;
ki pak nisaarii waa tun linba.

² Yinin dontir yaŋ ki tur Yennu,
ki pak wann waa tun bakitnauŋ toona nba.

3 Ii mək parpeenn, kimaan taa tee u niib na
paak,

ɲaant ki wunba kur jiantirɔ-ii kpamm.

4 Saant Yennu boor ki boi sommir po, kii
jiantirɔ yoo kur.

5-6 Yimm nba tee u toontunno Abraham yaa-
boona na,
yimm nba tee Jakɔb nba ki u din ganno na
yaaboona na,

ii tian jaarlituk toona nba ki Yennu tun na,
nan buut nba ki u bu na.

7 Ti Yomdaanɔe tee Yennu,
u sennu na tee tingbouŋ na kur yare.

8 U sii yoo dia u mɔlor nae, ki u mɔsonn na sii
yoo be,
ki tur maarpaanu nba kur saa baar.

9 U sii dia mɔlor nba ki u din lor nan Abraham
na,
nan mɔsonn nba ki u din senn ki tur Aisak
na.

10 Yennu din lor mɔlore ki tur Jakɔb,
ki li tee mɔlor nba sii yoo be.

11 U din yet a, “N saa tura Keenann tiŋ. Li sii
tee a tiŋ faare.”

12 Yennu niib din ki yabi, ki tee saamm
Keenann tiŋ ni.

13 Bi din yeeke ki loon digbana, ki nyi yent ni
ki saan leer ni.

14 Ɔjaan Yennu din ki saak soɔ dintib biaki,
waa loon ki wuu guub na, ki u yakii nan
kpanbara na a,

- 15 “I daa paa n nigannkab na danj, i daa siit n sokiniinba na.”
- 16 Yennu-e din te ki kon baa tij na paak, ki biir bi jeet kur,
- 17 ŋaan u din tun soɔe ki u gar bi tɔɔnn, ŋɔɔe tee Joosef, wunba ki bi din kooɔo ki bi teeno daabir na.
- 18 Bi din jii jaruko ki baan u taa, ki jii kut ki lor u turu ni,
- 19 nan yoo nba ki u buntir na tan teen monii. Yennu mɔmaame din pak kat nan u mɔk monii.
- 20 Li yoo na ki Ijpt kpanbar na ji ŋaau, ki doo diatoo maŋ nyiko,
- 21 ki jiiu ki te ki u tee u toontunna saakoo, ki teeno tij na kur ŋmakit-oo,
- 22 ki te ki u mɔk yiikoo nba gar kpanbar na ŋaasaakab kur, nan yaak nba ki u saa fit kpaan kpanbar na toondamm.
- 23 Ŋanne ki Jakob saan Ijpt ki saa kar doo maŋ ni.
- 24 Yennu din jii matik bonchiann ki tur u nigannkab, ki te ki bi mɔk paŋ ki gar bi datai,
- 25 ki te ki Ijpt teeb na ki loon u niib na, ki diab nan mɔleemii.
- 26 Ŋanne ki u tun u toontunna Moses nan Aaronn ki bi tee binba ki u gannib.
- 27 Ki bi tun Yennu maŋ toonjaana nan bakit-nauŋ toona

Ijpt tiŋ ni.

- 28 Yennu din te ki bunbɔnn baar Ijpt tiŋ ni,
 ɲaan Ijpt teeb na din ki sak Yennu mɔbi.
- 29 U din te ki bi nyun kpant sɔn, ki bi janii kur
 kpo.
- 30 Bi doo din gbee nan pɔntae,
 bi kpanbar ɲaak gbaa, pɔnta din gbee leɲa.
- 31 Yennu din te ki kpajui nan naayinyoorii baar
 ki gbee digbann na kur po.
- 32 U din nyik saake, ɲaan tun sakaana nan
 sanyikintii, tiŋ maŋ ni,
 33 ki biir bi daan tiinii nan bi sinsabii, ki
 daa tiinii maŋ kur.
- 34 U din te ki naasuut baar, ki ki mɔk kann,
- 35 ki ɲman bonbuburit nba kur be tiŋ na paak,
 ki bia ɲman bi jeet kur.
- 36 U din kpai Ijpt teeb ɲaak kur ni, bonjak nba
 tee bikperik.
- 37 Li poor po ki u nyinn Israel teeb na,
 ki bi jii salimpeena nan salimmona,
 bi kura din mɔk paŋ nan laafia.
- 38 Ijpt teeb na din tiimm jaŋmaaniie;
 baa ji din tan nyii na, ki Ijpt teeb para ji maŋ
 bonchiann.
- 39 Yennu din te sanpagbouŋo jɔɔn u niib na yur
 paak,
 ki teemm muu nyiɔk, ki wantib sɔnu.
- 40 Bi din boie, ki u turib pinpara,
 u din turib jeet nba nyii yendouŋ nie, ki
 gboomm.
- 41 U din loot tanne, ki nyun nyii leŋ,
 ki pubir kunkoouk na paak nan mɔkir na.

- 42 U din tiar u kasii mɔsonn nba ki u din senn
ki tur u toontunnɔ Abraham na,
43 ki nyinn u nigannkab maŋ,
ki bi yiin yanii ki hoot nan parpeenn.
- 44 U din jii nisiab tiniie ki turib,
ki te ki bi gaar bi sarwaat,
45 a lin te ki u niib n sak u sennii,
ki bia dia u wannu na kur.

Pakin Yennu man.

106

Yennu ŋamm ki jiin u niib po

- 1 Pakin Yennu man.
Ii tur Yennu niipoouk, kimaan u ŋan,
ki u lomm kaa gbennu.
- 2 Ŋmee saa fit wann toonjaana nba kur ki u
tumi?
Ŋmee saa fit dontɔ ki lin jaŋi? Soɔ kaa.
- 3 Parmaasir be daansiab nba saak u mɔb,
binba yoo tuun linba ŋan na paak.
- 4 Yennu, tiat n po yoo nba ki a sommit a niib
na;
fi-i yaa a tinnib yoo nba, fan pukinin leŋ.
- 5 Ŋaant ki man la ki a niib mokitir, ki biit namm
bi parpeenn,
ki bia biit nan a niib maŋ parpeenn kpinkpam-
muk.
- 6 Ti tun ki biir, nan ti yeejamm nba din tun biir
nawa,
ti tee biit nan yanbondamme.
- 7 Ti yeejamm nba din be Ijipt na

- din ki bann Yennu bakitnaug toona paak;
 bi din tamm bona bonchiann nba ki u tun
 ki wannib u lomm nawa,
 ki yêt Yabint Yennu mɔb, Mɔkmuŋ na boor,
 8 ŋaan u din tinnibe nan waa senn mɔsonn na,
 a lin wann u panchioŋ.
 9 U din yet Mɔkmuŋ na, ki li foor;
 ki u poon u niib tinkooŋ paak.
 10 U din nyinnib binba ki loomm na nuu nie,
 ki fatib bi datai maŋ nuu ni.
 11 Ki nyun dii bi datai na, nan bi yenɔkɔɔwa din
 ki biari.
 12 Ŋanne ki u niib teen u mɔsonn na yada,
 ki yin yanii ki dontɔ.

 13 Li poorpo ki bi tamm waa tun linba na yiama,
 ki ki guur u kpaanii ŋaan tuun bi toona.
 14 Bi din gbee nan nianbiiuko kunkoouk na
 paak
 ki bikin ŋɔɔ Yennu.
 15 Li paak ki u turib baa loon linba maŋ,
 ŋaan bia te ki yiarbiiuk baa bi paak.

 16 Bi din fumm nan Moses nan Aarɔnn
 nba tee Yennu kasii toontunna nae,
 kunkoouk na paak.
 17 Ŋanne ki tingbouŋ bokit ki nak Datann nan
 Abiram
 nan bi ŋaateeb;
 18 ki muu nyii sanpaapo ki baa bi poorpojoomu
 paak,
 ki dii biit damm maŋ.

 19 Bi din maa salima naabike, Sainai joor paak,

- ki li tee tingbann ki bi jiantir.
- 20 Bi din nyik yabint Yennu jiantue
 ñaan jiantir bonkobuk nba ñman moot
 ninnauñ.
- 21 Bi din tamm Yennu nba din jii u panchioñ
 toona
 ki nyinnib Ijpt na poe.
- 22 U tun bakitnauñ toona bonchiann leñ,
 ki bia tun yaarlituk toona bonchiann Məkmun
 na boor.
- 23 Yennu nba yet a u saa biir u niib na,
 ki u niganntəw Moses fiir set tokinə,
 ki gəw u wutoor na, ki li ji ki biirib.
- 24 Li poorpo, ki bi yət tinñan na,
 kimaan bi ki teen Yennu məsonn na yada.
- 25 Ki bi be bi lanbont ni ki burin,
 ki yət bin gbiint Yennu maan.
- 26 Ñanne ki u turib ninmənn kpayakit
 nan u saa te ki bi kur n kpo kunkoouk na
 paak,
 27 ki yat bi yaaboona ki kəomm binba ki mi
 Yennu na doi ni,
 ki bin kpo digbangana ni.
- 28 Ki Yennu niib na taan Peor teeb,
 ki bi jiantir tingbann nba ki bi yi Baal na, Peor
 doo ni,
 ki dii jeet nba ki bi mann maruñ ki tur tingbann
 nba kaa manfoor mañ.
- 29 Bi toonbiit din donn Yennu wutoore,
 ki u te ki yiarbiiuk baa bi paak.
- 30 Ki Finehas set leñ ki dat biitdamm na tuba,
 ki yiarbiiuk na ji gbenn.

- 31 Ki bi yoo tian linba na po u sann ni,
ki bia sii yoo tian li po, yoo nba baat kur.
- 32 Niib na din donn Yennu wutoor, Meriba
nyuntona boor nie,
ki Moses koo daamii ni bi paak.
- 33 Bi din te ki Moses wutoor dooe ki saa gar,
ki u pak mɔbonkaat.
- 34 Bi din ki kp̄ii binba ki waa Yennu na
nan ŋoo Yennu nba wannib a bin kp̄ib na.
- 35 Bi din kooŋt niib maŋ waase
ki gaar bi patmannu marima.
- 36 Yennu niib na din jiant yenbise, ki li baar nan
bi biiru.
- 37 Bi din jikit bi bonjai nan bi bonpoie ki mann
maruŋ
ki teen Keenann tingbana.
- 38 Bi din kp̄ii waas nba kaa biit,
ki bi tiŋ na biir, kimaan waas na kp̄inu
paak.
- 39 Bi ji din ki waa Yennu,
bi toonbiit na din te ki bi ji ki be kasii.
- 40 Li paak ki Yennu wutoor doo u niib na paak,
ki u yan yêtib.
- 41 Ki u nyik ki chabib nan binba ki jiantir
Yennu,
ki bi datai maŋ ji diab.
- 42 Bi datai din dintib biak, ki bi jiantirib.
- 43 Yennu din yoo nyint u niib daamii nie,
ŋaan bi din gann moyêtuko ki sik kp̄ii biit
ni.
- 44 Baa bia fabin yoo nba,

- ki Yennu gbat bi fabinii na ki gbiint bi daamii maṅ.
- 45 Bi paake ki u tiar u molor na po, ki lebit u dudukit,
kimaan u lonchiṅ na paak.
- 46 U din te binba dintib biak na mo koo nan baa dinnib biak na paak.
- 47 Ti Yomdaano Yennu, tintit, ki nyinnit digbana na ni,
ki tii mok niipoturu ki dont a kasii sann.
- 48 Ii dont Yennu, wunba tee Israel teeb Yomdaano na;
ii donto motana nan yoo nba waa kur.
Ḥaant soo kur n yet a, "Lii tee nna."

Pakin Yennu man.

GBOUḤ ḤANIḤMU

107

(Yanii 107 -- 150)

Dontir nba jiin Yennu ḥamm po

- 1 "Turin Yennu niipoouk,
kimaan u ḥan, ki u lomm kaa gbennu."
- 2 Ii yeen mabona na kii lei kii dont Yennu man,
yimm nba kur ki u tinni, ki nyinni i datai nuu ni,
- 3 ki nyinni tingaṅ ni, li yondo po nan yonbaa po,
niigaṅ po nan niidiitu po, ki jen nani na.
- 4 Siab din yirib kunkoouk na paake, ki sonu kaa,

ki bi ki mi baa saa tōkin siaminba ki baar doo
ki koo.

⁵ Kon nan nyunnyukuru din soorib,
ki bi poŋ ji ki mək dindanni.

⁶ Bi daamii maŋ nie ki bi yiin Yennu,
ki u nyinnib bi fara maŋ ni.

⁷ U din tōkin namm sōnsunsonne,
ki saan namm doo nba ni ki bi sii be.

⁸ Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiŋ
nan u yaarlituk toona nba ki u tun ki turib
na paak.

⁹ ŋooe gboont binba ki nyunnyukuru məkib na,
ki bia gboont komma nan jeŋant.

¹⁰ Siab din be bunbōnn nba sumii nie,
ki tee dansarii, ki bant baab ki bi di fara,

¹¹ kimaan bi din yēt Yabint Yennu sennue,
ki bia ki gaar u kpaanii.

¹² Bi din tun toonpaarae ki tan baŋ,
ki tuu baa tiŋ ni, ŋaan soo kaa ki saa
sommib.

¹³ Bi daamii maŋ nie ki bi yiin Yennu,
ki u nyinnib bi fara ni.

¹⁴ ŋooe nyinnib bunbōnchiŋ na ni,
ki cheer bi bant na ki yōniir.

¹⁵ Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiŋ
nan u yaarlituk toona nba ki u tun ki turib
na paak.

¹⁶ ŋooe jintir kutmōnt gana, ki bia jintir kut-
laana.

¹⁷ Siab din tee bonliiniie ki di fara
bi biit nan bi yanbōmm paak.

- 18 Bi din ki mək jeet niɔŋu, ki poŋ ji kər kuun tammɔb.
- 19 Bi daamii maŋ nie ki bi yiin Yennu, ki u nyinnib bi fara ni,
 20 ki jii u mɔbona ki turib laafia, ki nyinnib kuun ni.
- 21 Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiɔŋ nan u yaarlituk toona nba ki u tun ki turib na paak.
- 22 Bin jii maruŋ ki turo niipoouk nan yanii nba tee parpeenn yanii, ki lin wann waa tun linba kur.
- 23 Siab din somm məkɣbeŋa paake nan ŋarint, ki kpaan bi daar diitir məkɣbeŋa na ni.
- 24 Bi din la Yennu toona, u bakitnauŋ toona, nyun na paak.
- 25 U din pak maame, ki wonpaaruk piin ki da ki fiin nyunpana na,
- 26 ki nyunpana na wokitir ŋaruŋ na, ki dont ki bia sikint.
- Ninmɔnboorik na ni, niib na din ki mək dindann nan waama.
- 27 Bi din ŋat baantire, ki ŋmaan nɔrii nan dayibira na; bi bannu na kur ji din ki mək nyooŋti.
- 28 Bi daamii maŋ nie ki bi yiin Yennu, ki u nyinnib bi fara ni.
- 29 U din te ki wonpaaruk na maak, ki nyunpana na doɔr.
- 30 Li din turib parpeenn, kimaan wonpaaruk na nba maak na, ki u jiib ki donnib gbingbann nba ki bi loon paak.

- 31 Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiɔŋ
nan u jaarlituk toona nba ki u tun ki turib
na paak.
- 32 Bin mɔɔnt nibur ni ki wann u yabint nba tee,
ki dont u sann, tɔɔndamm boor.
- 33 Yennu-e din te ki mɔka fɔɔr,
ki nyuntona jit, ki nyun ji ki nyi.
- 34 Ki u te ki koorin tiŋ kpant tinkokirik,
kimaan binba kɔɔ leŋ na toonbiit paak.
- 35 U din te ki kunkoot kpant nyundɔɔna,
ki tinkooŋ kpant jinjabii.
- 36 Ki u te komma kɔɔ leŋ, ki teenir doo ki be li
ni,
- 37 ki buur bonbuburit nan tilontii, tiŋ na ni,
ki tuu tan jaan jeet bonchiann.
- 38 U din teen piisin u niib paak, ki bi mar waas
bonchiann;
u din ki te ki bi bonkobit waabiti.
- 39 Yoo nba ki siab din nyann ŋɔɔ Yennu niib
ki diab nan tonu ki dintib fara, ki teemm
butimm na,
- 40 u din sarik binba dintib fara na,
ki te ki bi yirik kunkoouk nba ki sɔnu kaa
na paak,
- 41 ŋaan nyinn talas damm na bi daamii na ni,
ki te ki bi pɔt nan bonkobit na.
- 42 Niŋamm laat na, ki mɔk parpeenn,
ŋaan ki biit damm na kur muu bi moi.
- 43 Binba mɔk subinii kur n dukin linba na po;
bin dukin Yennu lonchiɔŋ nba kaa gbennu na
po.

108

*Yenmiaru nba loon sommir ki jiiin datai biiru
po*

(Yaq 57.7-11; 60.5-12)

¹ Yennu, n mək dindann nba yab.

N saa yin yaŋ ki donta.

² N seek, fiit. N kɔnn nan n yerik, fiit man.

N saa fiir sanyafaare.

³ Yennu, n saa tura niipoouk digbana sinsuuk
ni.

N saa dont a sann nisaarii sinsuuk ni.

⁴ A lomm nba kaa gbennu na do ki baat
sanpaak;

ki a mamɔmm na siit sanpagbant.

⁵ Yennu, want a yabint sanpagbant niŋ
nan a paŋ tingbouŋ na kur po.

⁶ Jiiin a paŋ na ki tinnit, ki gat n miaru na,
ki niib nba ki a loomm na n nyi bi daamii ni.

⁷ Yennu be u kasii boor ŋaan yet a, “N saa jii
yiikooe

ki bɔkit Sekem doo, ki bia chent Sukof
baauk ki tur n niib.

⁸ Gilead yent tee n yare, ki kpab nan Manase
yent,

Efraim yent tee n kut fokirike,

ki Juda yent mun tee n naan dammir.

⁹ Ŋaan n saa jii Moab yente ki teen n nyunnitŋ-
maŋ,

ki Edom yent sii tee n taasaat binbir boor,

ki lii tee nyinn ki want nan n yenir.

N saa hoot nan nyannu kunkɔre, Filistia teeb
paak.”

- 10 Yennu, ηmee saa jiin ki saan nanin digban-paarir na ni?
 ηmee saa gar tɔɔnn ki saan nanin Edom-i?
 11 A set kpan yêtime-e?
     A kan tɔk nan ti kunkɔnkɔnna na-a?
 12 Sommitit, ki nyinnit ti datai nuu ni;
 nisaarik sommir ki mɔk siara nyɔɔti.
 13 Yennu-i taa ti po, ti saa nyanna;
     ηɔɔe saa nyann ti datai.

109

Daanɔ nba be daamii ni fabinii

- 1 Yennu, n dontira; a daa ηmini.
 2 Biit damm nan fai damm lekima. Bi fa faake ki paan,
 3 ki piak bonbiir ki jiint n po, ki lekinin ki li kaa gbinni.
 4 Bi biirime, ηaan ki n lek loomm, ki miar fin Yennu bi paak.
 5 Bi jikit biite ki pa n ηamm paak, ki jikit nan ki pan lomm paak.
 6 Gant barbuuro nba tee tondaanɔ ki wun bu n dataak buut,
     ki ηaan ki u datai na yenɔ n biiro.
 7 Bin bu u buut ki turo kaat, ki u Yenmiaru sii tee biit.
 8 ηaant ki u manfoor n gbenn yiama,
     ki sɔɔ n gaar u toonn yiar na.
 9 ηaant ki u waas n teen kpeebii,
     ki u ηaapoo n teen pakɔɔk.
 10 ηaant ki u waas n teen miata nba ki mɔk ηaaki,

ki bi-i koo langbent nba ni, nisiab n berib
ki nyinnib.

11 Ŋaant ki u pandamm n jii u faar kur ki yaat,
ki saamm n jii mokin nba kur ki u tun la,

12 ki daa te soo man nanɔ,
koo ki tin kpeebii nba ki u nyikib na ninbaauku.

13 Ŋaant ki u yaaboona kur n kpo,
ki u sann n bot maarpaanu nba baat na ni.

14 Yennu n tiar u yeejamm biit,
ki daa nyikin chabit u naa biiti.

15 Yennu-ii yoo kii tian bi biit po,
ɲaan ki niib daa tian bi po tiɲ na paak.

16 Joo maɲ ki ban dukin wun tun ɲanti.
U kpil tarii nan nandamm nan talas damm.

17 U porintir niib moɪ;
ɲaant u mɔpor n ɲmat u paak.

U ki tee piisin niib paaki;
soo mun daa tee piisin u paak.

18 U poor mɔpora ki li tee nan liant nae;
ɲaant ki u mɔpora na n ɲmat koo saat
u gbanant ni nan nyun na,

ki mann koo u kpaba ni nan kpan na.

19 Ŋaant ki lin pinɔ nan chinchenn na,
ki biaki tun kii boobo nan gbann na.

20 Yennu, datir n datai tuba biaɲinba na,
binba piak mabiit ki teenin na.

21 Ŋaan fin Yabint Yennu,
a sommin nan faa senn mɔsonn biaɲinba
na,

ki fatin, kimaan a lomm nba ɲan na paak.

- 22 N tee talas nan nandaanɔe, ki n par la dan
ki li gbatin,
- 23 N saa bot nan yinyuŋ nba tuu bot daajook
nae;
wouŋ saa pebirin nan naayinyoorik nae.
- 24 Kon te ki n duna baŋe,
ki n ji ki tee siar see gbouŋ nan kpaba kɔɔ.
- 25 Niib-i lan yoo nba, bi laame,
ki pakin bi yura, ki sarikitin.
- 26 N Yomdaanɔ Yennu, sommitin;
a tinnin, kimaan a lomm nba kaa gbennu na
paak.
- 27 A te ki n datai n bann nan fine tee wunba
tintin.
- 28 Bi-i porintin mɔi, ŋaan a saa teen piisime n
paak.
- Ŋaant ki man nyann binba biirin na,
ki min nba tee a daabir na n la parpeenn.
- 29 Ŋaant ki n datai n di fei, ki lia bi fei maŋ nan
liatir na.
- 30 N saa tur Yennu niiposaakauko, ki dontɔ
niburchioŋ boor,
- 31 kimaan ŋɔɔe see tarik siak po,
ki nyinto binba yaa bin kpiu na nuu ni.

110

Ki jiin Yennu nan u kpanbargaŋir po

- 1 Yennu din yet n Yomdaanɔ a,
“Karin n niidiitu po mɔkmɔk nan maa tan saa
jii a datai
ki teemm a taakpakita.”
- 2 Yennu sii be Sayonn nie ki tant a naangbouŋ.

U yeen a, “Ii dia a datai.”

³ Daar nba ki a saa kɔn nan a datai na, a niib
saa somma.

A naasimm saa nyi ki baar a boor, kasii
kunkona na paak
nan marin nba tuu baa sanyiok ni na.

⁴ Yennu senn mɔsonjaanne, ki kan ban yakir
mɔsonn maŋ paak.

U yet a, “A sii yoo tee manntɔɔe, Melkisedek
paabu ni.”

⁵ Yennu see a diitu po;
u wutoor-i doo yoo nba, u saa nyann kpanbara.

⁶ U saa bu digbana buut, ki te ki nikpeena lar
tɔb ni;

u saa nyann kpanbara tingbouŋ na kur po.

⁷ Kpanbar na saa nyu kpenu nba be sɔnjokpiŋ
na ni,
ki la paŋ ki set ki nyann u datai.

111

Yaq nba jii Yennu dontir po

¹ Pakin Yennu man.

N saa jii n par kure ki tur Yennu niipoouk,
nibur boor.

² Yennu toona mɔk bakitnauŋ bonchiann.

Binba kur para mei nan u toona maŋ loon bin
bann li paake.

³ U toona kur gbee nan baakir nan yiikooe;
ki u ŋamm kaa gbennu.

⁴ Yennu ki te ki ti tammit u yaarlituk toona po;
u mɔk burchint nan ninbatinu.

- 5 Ɔɔɔe teen binba baakitɔ na jeet; u ki tammit
u mɔlor na po.
- 6 U jii boorganu tiŋe ki tur u niib
a lin wann u niib maŋ u yiikoo nba yab
biaŋinba.
- 7 U ŋane toona nba kur ki u tuun ni, ki dia
mamɔmm,
ki u sennii tee senn chinchiba.
- 8 U sennii yɔɔ be-e,
kimaan u din tur sennii maŋ mamɔmm nan
kasii niŋe.
- 9 Ɔɔɔe fat u niib ki ŋaab yann,
ki lor namm mɔlor nba sii be yaayoo siiyoo.
U tee kasii nan yabint daanoɛ.
- 10 Yentinue tee yanfoon pinpiik,
ki binba kur waa u sennii na mɔk bannu.
Dontir-ii tee u yar yoo kur.

112

Ki jiin niŋano parpeenn po

- 1 Pakin Yennu man.
Parpeenn be daano nba baakit Yennu paak,
wunba kpamm nan Yennu sennii dianu.
- 2 Niŋano waas sii mɔk yiikooe tiŋ na ni;
ki piisin be u yaaboona paak.
- 3 U ŋaateeb sii tee gordamme ki mɔk mɔkint,
ki mɔkitir yoo kur.
- 4 Yentu tuu yent bunbɔnn nie ki tur niŋamm,
nan binba tee ninbatinna, nan burchimm,
nan popeendamm na.
- 5 Parpeenn be daano nba nuu yaa
ki u kpentir bona ki teen niib,

- ki bia dia barmōnii ki tuun u toona na paak.
 6 Niḡaṅo kan ban baa, bi sii yoo tian u poe.
 7 U ki tiin jaḡmaanii nan lababiiuk gbatu;
 u yada mək paḡ, ki u dindann be Yennu boor.
 8 U ki be parbiir ni koo ki mək jaḡmaanii;
 ki li joontu, u mi nan u saa nyann u dataiwa.
 9 U nuu yaa, ki u piin tarii piinii;
 ki u burchint na kan ban gbenn,
 ki u mək yiikoo ki laat choruḡ.
 10 Nibiit na tuu la nnae ki bi wutoor n do;
 ki bi liatir nan naḡ ki saa kpo;
 ki bi dindann kur n bot tarr.

113

Dontir nba jiin Yennu ḡant po

- 1 Pakin Yennu man.
 Yimm nba tee Yennu toontunna kur n pak dont
 u sann man.
 2 Ti pak dont u sann mōtana nan yoo nba kur
 waa.
 3 Laa nyii yonput po ki saan tuu yonbaa po,
 ii pak dont Yennu sann man.
 4 Yennu-e dia digbana kur, u baakir doo gar
 sanpaaka.
 5 Soḡ kaa ki tee nan ti Yomdaano Yennu na,
 u be Yendouḡ niewa,
 6 ḡaan tuu tibin ki la sanpaak nan tiḡ.
 7 U tuu fiin talas damm tanbiinii nie,
 ki nyinn nandamm na bi ninbaatir ni,
 8 ki te ḡamm nan yudamm lakin be,
 binba tee u niib yudamm na.

⁹ U te ki pookanmatir mar waase,
ki be u ŋaak ni ki mək parpeenn.

Pakin Yennu man.

114

Yukitgar tiaru yan*

¹ Israel teeb nba din nyii Ijpt yoo nba,
ŋamm Jakob yaaboona nba din nyii tingaŋ maŋ
niŋ yoo nba na,

² ŋamm Juda yaaboona din teen Yennu kasii
niibe;
Israel teeb maŋ din teen Yennu tioŋ niibe.

³ Ki Məkmun na jiant got ŋaan gbab,
ki Joədann məkir jit, ki ji ki puub.

⁴ Ki jojaana məbit nan buunii na,
ki kunkona yuuk nan pebis na.

⁵ Məkgbenjir, bee teen ki a gbabi?
Ki fin Joədann məkir muni, bee teen ki a jit ki
ji ki puubi?

⁶ Yimm jojaana na, bee teen ki i məbit nan
buunii na?
Ki yimm kunkona mun, bee teen ki i yuuk nan
pebis na?

⁷ Tingbouŋ, ii jekir nan jaŋmaanii,
kimaan Yennu baaru paak,
ŋoo Yennu nba ki Jakob din jiantir na.

⁸ ŋooe kpintir tanpiit ki tee nyunbua,

---

* **114:** 114.1 Yennu malaka din kpai Ijpt teeb bijakpera,
ŋaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

ki kpintir jøkunkona ki tee nyuntona.

115

Ki jiin Yen-yemmir nba tee barmōnii Yennu na po

¹ Yennu, fin kuukooe, ki baakir saa baar a boor,
 ɲaan li kan baar ti boor kaa,
 kimaan a lomm nba kaa gbennu nan a bar-
 mōnii na paak.

² Bee ki digbana sii boit a, “I Yennu na be lee?”

³ Ti Yennu be yendouɲ ni; u tuun linba kur ki u
 loone.

⁴ Digbana na yenbis na ɲarin,
 bi jii salimmōna nan salimpeenae ki
 namm,
 niibe jii bi nii ki namm.

⁵ Bi yenbis maɲ mək mɔi, ɲaan kan fit pak,
 ki bia mək ninbina, ɲaan ki laati.

⁶ Bi mək tuba, ɲaan kan fit gbat,
 ki mək miana, ɲaan kan fit gbat nubiru.

⁷ Bi mək nii, ɲaan kan fit soor siar,
 ki bia mək taa, ɲaan kan fit sommi,
 bi ki mək manfoori.

⁸ Binba maa yenbis maɲ nan binba teen yenbis
 maɲ yada,
 bi mɔɲ sii tee nan yenbis maɲ nae.

⁹ Yimm Israel teeb, ii teen Yennu yada,
 ɲooe sommiti ki guui.

¹⁰ Yimm Yennu mannteeb, ii teen Yennu yada,
 ɲooe sommiti ki guui.

¹¹ Yimm nba kur jiantir Yennu na, ii teenɔ yada
 man,

ηϞϞε sommiti ki guui.

- 12 Yennu tian ti po ki saa teen piisin ti paak;
u saa teen piisin Israel teeb kur,
nan ηϞϞ Yennu mannteeb kur paak.
- 13 U saa teen piisin binba kur baakitϞ na paak,
li paarib nan tarii kur paak yomm.
- 14 Yennu n turi waas, yimm nan i yaaboona.
- 15 Yennu nba nan sanpaak nan tij na n teen
piisin i paak.
- 16 Sanpaak tee Yennu kuukϞϞ yare,
ηaan u jii tingbouηo ki tur nisaarik.
- 17 Kpeemm kan fit pak dont Yennu;
wunba sik kpeentij kan fit pak dont Yennu,
- 18 ηaan timm nba fo nae saa tur Yennu ni-
ipoouk
motana nan yoo nba kur waa.

Pakin Yennu man.

116

Wunba ki Yennu nyinnϞ kuun ni na Yenpaku

- 1 N loon Yennu, kimaan u gbia n fabinii,
u gbiintir n miaru.
- 2 Yoo kur mi-i yiin, u tuu gbiint ki turime.
- 3 Kuun bo lintime, ki kaauk ni tonu baarin,
ki jaηmaanii nan dudukit kϞϞn.
- 4 ηanne ki n yiin Yennu ki yet a,
“Yennu, n barimae ki a tinnin.”
- 5 Yennu tee ninbatinnϞε ki bia ηan.

- Ti Yennu tee ninkpabaŋ Yennu-e.
- 6 Yennu-e guu binba kaa guuteeb na;
maa bo be daŋ ni, u tinnime.
- 7 N par, ii ji kii foi, kimaan Yennu ŋan turin.
- 8 Yennu nyinnin kuun ni,
ki fiar n ninnyuut, ki bia te ki bi ki
nyannimi.
- 9 Li paak ki n somm Yennu tɔɔnn, footib boor
ni.
- 10 N mɔk yadae yoo kur, halii yoo nba ki n lek
yet a,
“N poŋ kpo gbenna.”
- 11 Halii yoo nba ki jaŋmaanii soorin ki n yet a,
“Sɔɔ kaa ki jaŋ nan bin teenɔ yada.”
- 12 N saa tur Yennu bee
u ŋamm nba kur ki u tun ki turin na paaki?
- 13 N saa baar nan daame ki tan pi Yennu piinii,
ki turo niipoouk, waa tinnin na paak.
- 14 U niburchiɔŋ na sinsuuk nie ki n saa turo
maa senn mɔsonn nan n saa turo linba na.
- 15 Yennu niro yenɔkɔɔ-i kpo, li tuu yiar Yennu
bonchiann.
- 16 Yennu, n tee a toontunnɔe;
n tuun a toonn nan n naa nba din tuun
biaŋinba nae.
- Fine nyinnin kuun ni.
- 17 N saa tura niipoouk maruŋo ki jii n miaru ki
tura.
- 18-19 A niib sinsuuk ni, a kasii ŋasaakak ni,
Jerusalem-e,
ki n saa tura linba ki n senn mɔsonn nan n
saa tura na.

Pakin Yennu man.

117

Ki jiin Yennu dontir po

¹ Digbana kur n pak dont Yennu.

Nisaarii kur n pak dont Yennu.

² U lomm yab bonchiann ti paak,
ki u popeensin kaa gbennu.

Pakin Yennu man.

118

Ki jiin datai nyannu niipoturu po

¹ Turin Yennu niipoouk, kimaan u ŋan,
ki u lomm kaa gbennu.

² Ŋaant ki Israel teeb n yet a, “U lomm kaa
gbennu.”

³ Ŋaant ki Yennu mannteeb n yet a, “U lomm
kaa gbennu.”

⁴ Ŋaant ki binba jiantirɔ kur n yet a, “U lomm
kaa gbennu.”

⁵ N daamii nie ki n yiin Yennu,
ki u turin gatu, ki nyinnin daamii maŋ ni.

⁶ Yennu be nanin, n ki jee siar; niro saa fit
teenin bee?

⁷ Yennu-e sommitin, ki n nyant n datai.

⁸ Li ŋan fin teen Yennu yada, ki chee fii maa
nisaarik paak.

⁹ Li ŋan fin teen Yennu yada, ki chee fii maa
toondamm paak.

¹⁰ Datai bonchianne ki lintin,

- ɲaan ki n jii Yennu paɲ ki biirib.
 11 Bi daan ɲaa lintime li munn po;
 ɲaan ki n jii Yennu paɲ ki biir bi kur.
 12 Bi daan waame gbangban nan sai na,
 ɲaan ki n jii Yennu paɲ ki kpiib,
 ki bi boont nan muu nba tuu di naamɔɔr
 na.
 13 Bi daan worin nan ninmɔnne a bin nyannin,
 ɲaan ki Yennu sommin.
 14 Yennu turin yiikoo nan paɲ; ɲɔɔe tinnin.

 15 Gbiintir parpeenn hootii nba nyi Yennu niib
 binbeboor
 ki jiin nyannu po na a: “Yennu yabint
 yiikooe te ki li tun.
 16 U yiikooe turit nyannu, u jii u panchiɔŋo ki
 kɔn tɔb ni.”

 17 N kan kpo, n sii foe ki mɔɔntir linba Yennu
 tun.
 18 U dat n tubir bonchiann, ɲaan u ki te ki n
 kpo.

 19 Lootir Yenjiantu ɲasaakak tammɔi na ki
 turin,
 n saa kɔɔ li ni ki tur Yennu niipoouk.

 20 Yennu tammɔbe na, kasii damm kɔɔe saa kɔɔ
 leɲ.

 21 Yennu, n saa pak donta, kimaan a gbia n
 fabinii,
 kimaan a turin nyannuwa.
 22 Tann nba ki tanmaara yêtir na,

- ɲanne tan tee lotik ni tanɲann.
- 23 Yennu-e teen nna, ki li teent bakitnaunɟ.
- 24 Daar nba nae tee Yennu daar.
 ɲaant ki tii mɔk parpeenn kii kpamm man.
- 25 A tinnit, Yennu, a tinnit. Yennu, turint
 nyannu.
- 26 Piisin be wunba baat Yennu sann ni na paak.
 Ti be Yennu ɲasaakak nie ki tee piisin i paak.
- 27 Yennu-e tee ti Yomdaano, u tun ɲane ki turit.
 Ii dia faat i nii ni, ki piin jaamm na,
 kii somm kii lintir maruɲ binbintir na.
- 28 Fine tee n Yennu, ki n teena niipoouk.
 Fine tee n Yennu, ki n saa moont a yabint.
- 29 Turin Yennu niipoouk, kimaan u ɲan,
 ki u lomm kaa gbennu.

119

Ki jiin Yennu sennu po

- 1 Parpeenn tee daansiab nba kaa biit na yare,
 binba dia Yennu sennu na.
- 2 Parpeenn be binba waa u sennu na paak,
 binba saak u mɔb nan bi para kur.
- 3 Bi ki tuun biiti, bi waa Yennu mɔbe yoo kur.
- 4 Yennu, fine turit a sennii,
 ki bia wannit nan ti sakir nan barmɔnii.
- 5 N sunman ki n bo dia a sennu maje ki waar
 fanu.
- 6 Mi-i jii n yan ki koon a sennii na kur ni, n kan
 di fei.
- 7 Maa bant a kasii sennu na, n saa jianta nan
 par nba yeene.

8 N saa sak wei a sennii nawa; a daa nyikitimi.

Ki jiin Yennu sennu na saku po

9 Naasimo saa teen nlee ki u binbeŋ-ii yeeni?

See ki u sak gaar a sennii.

10 N loon man weia nan n par kurewa,
ii guun ki n daa mək mɔyêtuk nan a sennii.

11 N dia a sennu nae n par ni
a lin te ki n daa tuun biit ki teena ni.

12 Yennu, n dontira, wantin a sennii.

13 N saa pak a sennii nba ki a turit na nan
kunkosaakar.

14 N par mei a sennii weiu paak ki gar məkinta.

15 N tumii a senniie ki fitir a wannu na.

16 N par man a sennii na paak, n kan tamm li
po.

Parpeenn nba be Yennu sennu ni

17 Ii ŋan ki tur min nba tee a toontunno na
ki mii mək manfoor ki sak a wannu.

18 Lootir n ninbina ki man fit la bakitnaun
wannu
nba be a sennu na ni.

19 N tee saamœ tingbouŋ na ni, a daa boriin a
sennii.

20 N par nian mii mi a senniie yoo kur.

21 A sikint binba dont bi mɔŋ nae,
ki mɔpora be daansiab nba ki dia a sennii
na paak.

22 Nyintin bi sukut nan bi sariku ni,
kimaan n dia a sennii na.

23 Doo diara tuu chet ki lor lorbiite ki jiin n po,
ŋaan min sii tumii a senniie.

24 A wannue teenin parpeenn, ki teenin
kpaanii.

Ki jiin Yennu sennu na dianu po

- 25 Bi nyannime ki n dɔɔ tant ni,
fiintin nan faa senn mɔsonn biaginba na.
- 26 N pak fiit n toona kure ki wanna, ki a turin
gatu,
wantin a sɔnii.
- 27 Sommitin ki man bann a sennii na paak,
ki n sii dukii a bakitnaug wannu na po.
- 28 Parbiir gbee ki yentima,
kɔɔntin paŋ, nan faa senn mɔsonn bi-
aginba na.
- 29 Ii guun ki n daa tuun biiti,
ki jii a ŋant ki wannin a sennu.
- 30 N loon mii tee mɔsakdaanɔe, n gaar a
tumiiuwa.
- 31 Yennu, n wei a senniiwa, a daa te ki n kɔɔ
fei ni.
- 32 N saa sak a sennii nan n par kur,
kimaan a saa turin bannu bonchiann.

Yenmiaru ki jiin bannu po

- 33 Yennu, wantin a sennii na paak,
ki mii dia a sennii maŋ yoo saaka.
- 34 Wantin a sennu maŋ paak ki man diar,
n saa diar nan n par kure.
- 35 A te ki mii mɔk mɔsaku nan a sennii na,
kimaan bi niŋe ki n laat parpeenn.
- 36 Turimin niɔŋ nba ki n saa sak a sennii ki gar
mɔkint.
- 37 Ii guun ki n daa fiin linba kaa nyɔɔt po,
ii ŋan ki turin nan faa senn mɔsonn bi-
aginba na.
- 38 Ii dia mɔsonn nba ki a senn ki tur min a
daabir na,

mɔsonn nba ki a senn tur binba saak a mob
na.

39 Nyintin sukut nba ki n tiin na ni,
a wannue tee wannu nba ŋan.

40 N loon man sak a senniie,
turimin manfopaann, kimaan a tee kasii
daanɔe.

Ki jiin Yennu sennu na yada teenu po

41 Yennu, wantin faa loonin biaŋinba,
ki tinnin nan a mɔsonn nba tee biaŋinba
na,

42 ki man fit pak jiin daansiab nba sukiin na,
kimaan n teen yada nan a mɔmaama.

43 Sommitin ki mii piak barmɔnii yoo kur,
kimaan n dindann be a sennii nie.

44 N sii yoo saak a sennue yaayoo siiyoo.

45 N sii be n yamanie, kimaan n yiab ki dia a
wannu.

46 N saa mɔont a sennii ki tur kpanbara, ki kan
tin fei.

47 N parpeenn nyi a sennii dianu nie,
kimaan n loon a sennii maŋ.

48 N lomm be a sennii ni, ki n teen a sennii maŋ
baakir.

N sii dukii a sennii maŋ poe yoo kur.

Parcheenn nba be Yennu sennu na ni

49 Tiat a mɔsonn nba ki a senn ki tur min a
daabir na;
li turin dindanne.

50 N daamii ni lek, ŋaan n laa parcheenna,
kimaan a mɔsonn nae turin manfoor.

51 Karinbaandamm na laame,
ŋaan n ki chat nyik a sennu na.

52 Yennu, n tian a sennii nba bo be yaayoo niwa
na,

ki li teenin parcheenn.

- 53 Mi-i la biitdamm na ki dia a sennu yoo nba,
li tuu donn n wutoore.
- 54 Manfojinjin nba ki n mək tingbouŋ na ni na,
n yiin yaniie ki jiin a sennii na po.
- 55 Yennu, n tian a poe nyioƙ, ki dukii a sennu
na po.
- 56 Mi-i dia a senniie, ki n par tuu peen.

Ki jiin Yennu sennu dianu po

- 57 Yennu, fine tee linba kur ki n loon,
n senn mɔsonn nan n saa dia a senniiwa.
- 58 N meia nan n par kur, a fii mək ninbatinu n
paak
nan a mɔsonn nba tee bianinba na.
- 59 N fiit n binbeŋewa ki senn mɔsonn
nan n saa dia a wannu.
- 60 N kakite yian maa n sak a sennii.
- 61 Biit damm na pii baruko a n sik leŋ,
ŋaan n kan tamm a sennu po.
- 62 Tansuuniie ki n tuu fir ki dontira,
kimaan a kasii sennii na paak.
- 63 N yɔɔsnbae tee binba kur jiantira na,
binba kur saak a sennii.
- 64 Yennu, tingbouŋ na kur gbee nan a lomm
nba kaa gbennue; wantin a sennii.

Yennu sennu mək nyɔɔt

- 65 Yennu, a dia a mɔsonn nawa,
ki ŋan ki tur min a daabir.
- 66 Turimin yan nan bannu,
kimaan n teen yada nan a senniiwa.
- 67 N tuu tuun ki kpete, ki a daar n tubir,
ŋaan mɔtana n saak a mɔb.

- 68 A ɲan bonchiann, ki mək burchint, wantin a sennii.
 69 Biitdamm na fa faake ki paantin,
     ɲaan n saak a wannue nan n par kur.
 70 Niib maɲ ki mək bannu,
     ɲaan a sennue teenin parpeenn.
 71 N tubdatu na ɲammime,
     kimaan li te ki n tumii a senniie.
 72 Sennu nba ki a tur na mək nyoot ki turin
     ki gar tingbouɲ na ni likirii kura.

Barmonii nba be Yennu sennu na ni

- 73 Fine namin, ki bia dian fanu,
     turimin bannu ki man fit tumii a sennu.
 74 Binba baakita na-i lan, bi sii mək parpeenne,
     kimaan n dindann be a mɔsonn nie.
 75 Yennu, n mi nan a sennii tee kasiie,
     ki a mək mɔonii nan faa dat n tubir na.
 76 ɲaant ki a lomm nba kaa gbennu na n turin
     pardɔonn
     nan faa senn mɔsonn ki tur min nba tee a
     daabir na.
 77 Tinimin ninbaauk ki mii mək manfoor,
     kimaan n par mei a sennu na paak.
 78 ɲaant ki karinbaandamm na n di fei
     nan baa fa faak ki biirin na,
     min ɲarin sii dukii a wannu na poe yoo kur.
 79 ɲaant ki binba baakita na n baar n boor,
     binba kur mi a sennii na.
 80 ɲaant ki n sak a sennii fanu ki daa di fei.

Yenmiaru nba jiin fat-n-mɔɲ po

- 81 Yennu, li paakima, ki n ji guu fine maa a
     tinnin,
     n teen n dindann a maan niɲe.
 82 N guur a mɔsonn na po ki tan bake;

ki n boi a, “Nlee yooe ki a tan saa som-
mimi?”

83 N ki mək nyoot nan dalenchiok nae,
ɲaan n lek ki tamm a sennii na po.

84 N saa guura ki lin wei nlee?

Nlee yooe ki a saa dat binba biirin na tuba?

85 Karinbaandamm nba ki dia a sennu na gbiir
bootite
ki loon man baa leɲ.

86 A sennii kur ɲane;
niib dia faake ki biirin, sommitin.

87 Bi poɲ ɲman kpiima, ɲaan n ki yêt a sennii.

88 Tint n manfoor, kimaan a lomm nba kaa
gbennu na paak,
ki man fit sak a sennu na.

Ki jiin Yennu sennu na yada teenu po

89 Yennu, a mɔmaan sii yoo be-e, li yoo be-e
yendouɲ ni.

90 A binbenɲaɲ yoo be-e maaru kur ni,
fine senn tingbouɲ na li seenu ni.

91 A sennu na paake te ki bona kur biar be,
kimaan bi kur tee a daabae.

92 N parpeenn-i bonni kii nyi a sennu ni,
fara nba ki n di nae bo saa kpin.

93 N kan ban yêt a sennii,
kimaan a te ɲanne teenin manfoor.

94 N tee a yooe, tintin; n koore maa mii saak a
sennii.

95 Biitdamm na guue a bin kpin;
ɲaan min sii dukii a sennii na poe yoo kur.

96 N bann nan bont kur mək joontue,
ɲaan a sennii na ɲarin yoo be-e.

Ki jiin waa loon Yennu sennu na po

- 97 N loon a sennu bonchiann. N dukii li poe
daar kur.
- 98 A sennii be n boore yoo kur ki te ki n sub ki
gar n datai.
- 99 N mək bannu ki gar n wantteeb kur,
kimaan maa dukii a sennii maŋ po yoo kur
na paak.
- 100 N sub ki gar nikpera, kimaan maa saak a
sennii na.
- 101 N yêt toonbiit kure, kimaan maa loon man
sak a maan na.
- 102 N ki yêt a sennii, kimaan a mɔŋe tee n
wanntɔɔ.
- 103 A mɔmaan man bonchiann, li man ki gar
siata.
- 104 A senniie teenin subinii, li paak ki n yêt
toonbiit tumu.

Ki jiin yentu nba be Yennu sennu na ni po

- 105 A maan tee fitire ki wantin sonu, ki bia tee
yentu, n sonu ni.
- 106 N saa dia n mɔsonjaann nba ki n senn
nan n saa dia a kasii sennu na.
- 107 Yennu, n biak paakima,
turimin manfoor nan faa senn mɔsonn
biaŋinba na.
- 108 Yennu, gaat n niipoturu miaru na,
ŋaan wannin a sennii.
- 109 N teen siir nan min chibin n saanmaŋ yoo
kur;
n ki tamm a sennu na po.
- 110 Biit damm na pii baruko ki guunin,
ŋaan n ki yêt a kpaanii.
- 111 A sennii tee n məkint nba yoo be-e,
ŋanne teenin parpeenn.

112 N lor man dia a senniie
ki saa tuu daar nba ki n saa kpo.

Yennu sennue guut

- 113 N ki loon binba ki waa-a fanu na,
min ɲarin loon a sennu.
- 114 Fine tee n guutoo nan n fat-too;
n jii n dindann ki maa a moosonn paake.
- 115 Yimm biit damm na, seetir n boor ni;
n saa sak Yennu senniie.
- 116 Yennu, turimin paɲ nan faa senn moosonn
biaɲinba na,
ki mii mək manfoor, ki daa te ki n di fei, n
dindann ni.
- 117 Ii dian ki mii be n yamani; ki n sii yoo gbiin
a sennii na.
- 118 A yêen binba kur ki saak a sennii nae,
bi kpinkpannii lora na ki mək nyooti.
- 119 A dia biit damm na gbaka gbaka nan
kparchant nae,
li paak, n loon a sennii.
- 120 A paake ki n tiin jaɲmaanii,
n gbee nan yanputuko kimaan a sennii na
paak.

Ki jiiin Yennu sennu na saku po

- 121 N tun linba took ki bia ɲana,
a daa nyikitin nan n datai.
- 122 Sent moosonn nan a saa somm min a
daabira;
a daa te ki biitdamm dintin biaki.
- 123 N guur bak a tinnu sommir na powa,
tinnu nba ki a senn moosonn li po na.
- 124 Ii dian nan a lomm nba kaa gbennu na
ki wannin a sennii.

- 125 N tee a daabire; turimin bannu, ki man
bann a wannu.
126 Yennu, yoo baar nan fan tun siara,
kimaan niib yêen a sennu nae.
127 N loon a sennii ki gar salima,
n loon a sennii ki gar salinjana.
128 Li paak ki n waa a wannu kur fanu,
n ki loon toonbiit tumu.

Ki jiin sennu dianu po

- 129 A wannu tee bakitnaugo. N gaarir nan n
par kure.
130 Niib-i bann a maan paak, li tuu turib
yentue,
ki teen binba ki mi siar na yan.
131 N ñakitir a sennii na paake.
132 Ñmantir n paak ki tinin ninbaauk
nan faa mək ninbatinu ki teen binba loona
na.
133 Ii dian ki n daa baa nan faa senn mɔsonn
na;
a daa te ki biit yentirimi.
134 Nyintin binba dintin biak na nuu ni, ki man
fit sak a mɔb.
135 Ñaan ki a benu-ii tee piisin n paak, ki
wannin a sennii.
136 N ninnyuut puub nan məkir nae,
kimaan niib nba ki dia a sennu na paak.

Barmɔnii nba be Yennu sennu na ni

- 137 Yennu, a tee kasii daanɔe, ki a sennii ñan.
138 Faa tur sennii nba kur ñane, ki bia took
fanu.
139 N par di muue nan wutoor,
kimaan n datai ki yiin a sennii na ki li tee siari.
140 A mɔsonn tee barmɔniie,

- n loon a mɔsonn bonchiann.
 141 N ki tee siari, ki bi yisimin, ŋaan n ki yêen
 a sennii.
 142 A popeensin sii yoo be-e, ki a sennu na tee
 barmɔnii yoo kur.
 143 N gbee nan daamiie nan parbiir,
 ŋaan a senniie teenin parpeenn.
 144 A sennii tee mamomme yoo kur;
 turimin bannu ki mii yoo kii mɔk manfoor.

Yenmiaru nba jiiin fat-n-mɔŋ po

- 145 Yennu, n jii n par kur ki yia,
 turimin gatu, ki n saa sak a sennii.
 146 N yia; tintin, ki n saa dia a sennii.
 147 Yonnu tuu tan do na ki soɔ ki n yiinawa,
 ki loon sommir; n teen n dindann a mɔsonn
 nie.
 148 N ki gɔont nyiɔk a man fit kii dukii a sennii
 po yoo kur.
 149 Yennu, gbiintirin, kimaan a lomm nba kaa
 gbennu
 na paak, want a ninbatinu ki tinn n man-
 foor.
 150 Nɔɔntont damm nba biirin na ki fok nanimi,
 ŋamme tee damm nba ki dia a sennu na.
 151 Yennu, a ki fok nanimi
 ki a sennii kur tee linba yoo tee barmɔnii.
 152 Yaayoo niewa ki n din tumii,
 ki bann nan a sennii maŋ yoo be-e.

Fabinii nba jiiin sommir po

- 153 Gotir n daamii na ki fatin, kimaan n ki tamm
 a sennu.
 154 Taantin ki nyinnin barii ni;
 fatirin nan faa senn mɔsonn biaŋinba na.

- 155 Biitdamm na kan la tinnu,
kimaan bi ki sak a sennii na.
- 156 Yennu, a ninkpabaun yab bonchiann,
want a ninbatinu ki tinnin.
- 157 N datai nan binba mukisin yab bonchiann;
ŋaan n ki yêt a sennii saku.
- 158 Mi-i got biitdamm na, n tuu yaa man put
nan wutoore,
kimaan bi ki dia a sennii na.
- 159 Yennu, gotir maa loon a wannu bianinba.
A lomm kaa lebitu, li paak, tintin.
- 160 A maan kur tee mamomme,
ki a kasii sennii na kur yoo be.

Ki jiiin Yennu sennu weiu fanu po

- 161 Pandamm tuu lekime kaat,
ŋaan min teen a sennu nae baakir.
- 162 A mɔsona na turin parpeenn bonchiann,
ki li manin nan niro nba tuu la mɔkint
ki li manɔ bianinba na.
- 163 Faak tone n boor, ki n ki loon li maan,
ŋaan mɔk lomm nan a sennu.
- 164 Daar nɔok ni, n teena niipoouk taar
munlore-e,
kimaan a kasii sennii na paak.
- 165 Binba loon a sennu na be bi yamanie,
ki siar kaa ki saa te bin baa.
- 166 Yennu, n guu fine a fan tinnin, ki waa a
sennu.
- 167 N saak a wannu, n loon a wannu maj nan
n par kure.
- 168 N saak a sennii nan a wannu,
ki a laat linba kur ki n tuun.

Yenmiaru nba jiiin sommir po

- 169 Yennu, ŋaant ki n mɔnii na n baar a boor.

- Turimin bannu nan faa senn mɔsonn bi-
aŋinba na.
- 170 Gbiintir n miaru, ki tinnin nan a mɔsonn
nba tee na.
- 171 N saa yin yaɓe ki donta, kimaan a wannin
a sennuwa.
- 172 N saa yin yaɓe ki jiin a sennu po,
kimaan a sennu tee mamɔmme.
- 173 A teen siir yoo kur kii sommitin, kimaan n
dia a sennii.
- 174 Yennu, n nian a tinnu sommir nae.
N parpeenn nyi a sennu nie.
- 175 Turimin manfoor ki man donta,
ŋaant ki a sennii na n sommin.
- 176 N lin yeeke nan pebotikauk na,
li paak, baat ki tan lon min nba tee a daabir
na,
kimaan n ki yêt a sennii na weiu.

120

Yenmiaru nba jiin sommir po

- 1 Maa be daamii ni yoo nba, n yiin Yennu-e, ki
u turin gatu.
- 2 Yennu, nyintin faak damm nan kpinkpanii
damm nuu ni.
- 3 Faak damm na, Yennu saa teeni nlee?
U saa dat i tuba nlee?
- 4 U saa jii kunkonkonna peenporimii nan mu-
sankɔnae
ki dat i tuba.
- 5 Maa be i boor na, li ton nan maa sii be Mesek
tij ni nae,

- koo nan Kedar* teeb boor ni benu nae.
 6 N koo nan niib nba ki loon parmaasir ki li wei
 bonchiann.
 7 Mi-i piak parmaasir binbeŋ po, ɣamm tuu
 piak tob poe.

121

Yennu-e tee ti guutoo

- 1 N got jojaana paak; n sommir saa nyi lee ki
 baari?
 2 N sommir saa nyi Yennu nba nan sanpaak
 nan tij na boore ki baar.
 3 U kan te fan baa; a guutoo yoo nyoie, ki ki
 tijit.
 4 Israel teeb guutoo ki tijit koo ki goonti.
 5 Yennu sii goriia; u be a boor ki sii guua.
 6 Yonpeeun kan paana daŋ yonnu ni,
 ki ɣmaarik mun kan paana daŋ nyioku.
 7 Yennu saa nyinna ninboŋ kura ni;
 u saa dia-a nan laafia.
 8 U saa guura, a nyinu nan a koonu kur ni,
 motana nan yoo nba kur waa.

122

Dontir nba jiin Jerusalem po

- 1 Li bo maŋime yoo nba ki bi yetin a,
 “Ŋaant ki tin saan Yenjiantu ɣasaakak ni.”
 2 Ki motana ti ji be nna na,

---

* **120:5** 120.5 Bi mi nan Mesek teeb nan Kedar teeb tee
 nitonte.

ki see Jerusalem tammɔi nook ni na.

- ³ Jerusalem tee doo nba ki bi ɲammir nan fant nan binbenɲaje.
- ⁴ Leɲe tee siaminba ki nibooru na baar,
booru nba tee Israel teeb na,
a bin tur Yennu niipoouk nan u sennu nba
tee bianɲinba na.
- ⁵ Leɲe ki Israel kpanbara kar a bin bu bi niib
buut.
- ⁶ Ii mei Yennu wun tur Jerusalem parmaasir a,
“Ŋaant ki binba loona na-ii mokitir.
- ⁷ Ŋaant ki gbananmaasu-ii be a doo ni,
ki manu-ii be a naan ɲei ni.”
- ⁸ N yɔɔsnba nan n nikpiimm paake te ki n yeen
Jerusalem a,
“Parmaasir-ii be a paak.”
- ⁹ Ti Yomdaano Yennu ɲasaakak paake
ki n mei maa bona kur-ii ɲan ki tura.

123

Yenmiaru nba jiin ninbatinu po

- ¹ Yennu, n gorii fine, n goriia yendouɲ ni,
siaminba ki a naangbouɲ be na.
- ² Ti Yomdaano Yennu,
daabjak nba gaa u chanbaa paak bianɲinba,
ki daabpook mun gaa u naa paak bianɲinba
na;
nnae ki ti mun maa a paak
nan faa tan saa tinit ninbaauk yoo nba.

- 3 Ii mək ninbatinu ti paak; Yennu, ii mək
 ninbatinu ti paak;
 ti mantik la diabiuk bonchiann.
 4 Məkita na mantik sarikitit ki li wei bonchi-
 ann,
 ki karinbaandamm mantik biirit.

124

Yennu-e tee u niib guutoo

- 1 Yennu-i bonni kii taa ti po, li bo sii tee nlee?
 Israel teeb, turin gatu.
- 2 “Yennu-i bonni kii taa ti po, yoo nba ki ti datai
 worit na,
 3 bi bo saa nakit foote,
 kimaan bi wutoa doo ti paak ki saa gara.
 4 Nyunmonne bo saa dit, ki nyun n bo piinit,
 5 nyunjiinii bo saa dite.”
- 6 Ŋaant ki tin tur Yennu niipoouk,
 ŋooe te ki ti datai ki fit biiriti.
 7 Ti mir bot nan nooŋ nba tuu yukir
 ki nyi waaroo baruk ni nae.
 Baruk na jinte, ki li werikit.
 8 Ti sommir nyi Yennu boore,
 ŋooe nan sanpaak nan tiŋ.

125

Ki jiin Yennu niib yamani benu po

- 1 Damm nba teen Yennu yada,
 li damm tee nan Sayonn kunkonn nba kan ban
 damm,
 koo ki nyat nae.

- ² Kunkona nba kook ki lint Jerusalem biaginba na,
 nnae ki Yennu lint u niib motana nan yoo
 nba kur waa.
- ³ Biit damm kii tun ki dia kasii dammi,
 bi-i tun ki diabi, kasii damm na mun tan
 saa mann tun biita.
- ⁴ Yennu, tumin bonjann ki tur binba tee
 niɲamm na,
 binba saak a sennii na.
- ⁵ Yoo nba ki a daar biit damm tuba,
 fan mun dat binba yêt a sonii na tuba.

Parmaasir-ii be Israel teeb paak.

126

Yaq nba jiin fatu po

- ¹ Yennu nba din jen nant Jerusalem yoo nba na,
 li din naan nan damiit nae.
- ² Ti din laa laat, ki bia yin parpeenn yanii
 bonchiann,
 ki digbanlia niib na pak ki jiin ti po a,
 “Yennu tun toonjaana bonchiann ki turib.”
- ³ Barmonii, u set tun toonjaana bonchiann ki
 turit,
 ki ti gbee nan parpeenn.
- ⁴ Yennu, a ɲamm te ki tin mokit
 nan saak nba tuu baa ki koon kpenu nyun
 na.
- ⁵ Ɔjaant ki binba buur bonboorii
 ɲaan mo na n tan jaan jeet kii laa.
- ⁶ Binba jii bonboorii a bin bur ɲaan mo na,

bi tan saa jaan jeet ki jent ŋaak ni, ki yiin
parpeenn yaniie.

127

Dontir nba jiin Yennu ŋamm po

- ¹ Yennu-i kii maa ŋaak, tanmaara na bakint tee
yanne;
Yennu-i kii guur doo, niib nba guu na, bi guuru
kaa nyoot.
- ² Niro-i nyi sanyafaar ki tuun toonn nan u paŋ
kur,
ki jent koo daajobonbiir, a u poor n gboo
paak, li kaa nyooti,
kimaan Yennu-e piin binba ki u loomm na
bonloŋa,
yoo nba ki bi doo goon ni.
- ³ Waas tee piiniie ki Yennu teen, bi tee piisime
nan barmonii.
- ⁴ Joo-i mok bonjai u naasint ni,
li tee nan kunkonkonno nba dia peenii u
nuu ni nae.
- ⁵ Joo nba mok peenii maŋ booru bonchiann,
parpeenn tee u yare, kimaan wuu took u
datai, buut boor,
ŋaan bi kan ban nyanno.

128

Nyoot nba be Yennu mosaku ni

- ¹ Binba saak Yennu mob ki dia u sennu na,
piisin be bi paak.
- ² A toonne saa tura a bonloŋa.

A sii mok parpeenne ki mokitir.

³ A ŋaapoo sii tee nan tilontik nba loon bonchiann nae a ŋaak ni,
ki a bonjai tee nan kpan tiinii na, ki lint faa di sian na.

⁴ Daano nba saak Yennu mob,
Yennu saa teen piisin li daano paak nnae.

⁵ Yennu n te ki piisin n nyi Sayonn kunkonn paak ki baar a paak.

A ninbinn n la Jerusalem ki li mokitir a manfoor ni kur.

⁶ Ii be a manfoor ni ki tan la a yaaboona.

Parmaasir-ii be Israel teeb paak.

129

Yenmiaru nba jiin Israel teeb datai biiru po

¹ Israel tiŋ, wantit a datai nba biira bianjinba, laa nyii a bisin niwa.

² “Laa nyii n bisin niwa, n datai yoo dian diabiuko,
ŋaan bi ki ban nyannimi.

³ Bi choon n poor po ki teenin fiat,
ki li tee nan baa tuu ko tanmonn na.

⁴ ŋaan Yennu nba tee kasii daano na nyinnin daabisin niwa.”

⁵ Binba kur ki loon Sayonn maan, Yennu n nyannib ki berib.

⁶ ŋaant ki bii tee nan moot nba tuu pia ŋaak yur paak,
ki koor ŋaan daa ki kpaat na.

- ⁷ Sɔɔ ki taant li mɔɔt, koo ki lorin li mɔkpanni.
⁸ Wunba gar leŋ kur kan yet a, “Yennu n teen piisin i paak.
 Ti jikit Yennu sanne ki tee piisin i paak.”

130

Yenmiaru nba jiin sommir po

- ¹ Yennu, n be daanchioŋ nie ki yia.
² N Yomdaano, gbiintir n mɔnii,
 ki gbat n fabinii nba jiin sommir po na.
³ Fi-i bonni sɔbin ti biitie, ŋmee ki a bo kan turo
 kaati?
⁴ Ŋaan a nyikin chabit ti biite a tin tura baakir.
⁵ N guu Yennu sommire nan n par kur,
 ki bia teen u maan yada.
⁶ N guu Yennu nan n par kur
 ki gar guutoɔ nba tuu guu sanyiɔk yentu
 na.
⁷ Israel teeb, teent Yennu yada man,
 kimaan u lomm yoo be-e,
 ki u bia teen siir yoo kur a wun tinni.
⁸ U saa nyinn u niib Israel teeb bi yanbɔmm
 kur ni.

131

Yenmiaru nba jiin sikin-n-mɔŋ nan yada po

- ¹ Yennu, n nyik n japaat, ki bia nyik n parb-
 ifaant nawa.
 N baka kaa bargbeŋa ni, koo maan nba paar
 ki turimi.
² Mɔtana, n soor n mɔŋe, ki mɔk parmaasir.

N par dɔore soon nna
 nan bik nba tuu paa u naa taa paak na.

³ Israel teeb, teent i dindann Yennu ni man,
 mɔtana nan yoo nba kur waa.

132

Dontir nba jiin jiantu ɲasaakak na po

¹ Yennu, a daa tammit Defid
 nan fara nba kur ki u dii na po.

² Yennu, tiat mɔsonn nba ki u din senn ki por
 mɔpor,

ki tur fin yabint daanɔ, Jakob Yennu na a:

³ “N kan kun ɲaak ni, koo ki dɔɔr n dɔɔnu
 paaki;

⁴ n kan foi koo ki gɔɔni,

⁵ halii nan maa tan saa maa ɲaak ki tur Yennu,
 ki li sii tee Yabint daanɔ, Jakob Yennu man
 yar.”

⁶ Betlehem doo nie ki ti gbat Yennu mɔlor lakir
 na po,

ki tan lar Jearim kpaab ni;

⁷ ki ti yet a, “Ŋaant ki tin saan Yennu ɲasaakak
 ni;

ɲaant ti jiantɔ, u naangbouŋ boor.”

⁸ Yennu, a tɔk nan mɔlor lakir nba tee a yiikoo
 nyinn na

ki baar a ɲasaakak ni, kii be leŋ yoo kur.

⁹ Ŋaant ki a mannteeb-ii tuun linba took yoo
 kur;

ɲaant ki a niib-ii hoot nan kpinkpammuk.

- 10 Yennu, a din senn mɔsonn ki tur a toontunno
Defid;
a daa yêen a kpanbar gannkar maŋ na.
- 11 A din senn mɔsonjaanne ki tur Defid,
mɔsonn nba ki a kan ban nyik a:
“N saa dinn a bonjai na yeno naan,
ki u tan saa set a seenu ni ki dia a niib yoo
nba ki a kaa.
- 12 Li-i tee ki a bonjai na dia molor
nan sennii nba ki n turib na fanu,
bi waas saa tukin kii di naan na yoo kur.”
- 13 Yennu-e gann Sayonn doo; u loon wun teenir
u ŋaake,
- 14 ki yet a: “Nna nae ki n sii yoo be,
nna nae ki n loon mii kaar n naangbouŋ
paak.
- 15 N saa sat piisin Sayonn doo paak, ki turo
linba kur ki u loon;
n saa gboon u nandamm nan jeet.
- 16 N saa teen piisin u mannteeb paak
linba kur ki bi tuun ni, ki u niib sii yiin yanii
ki hoot.
- 17 Nna nae ki n saa dinn Defid yaaboona na
yeno naan
ki teeno kpanbarjaann;
nna nae ki n saa te ki n kpanbargaŋir naan
na-ii tun kii be.
- 18 N saa dinn u datai fei,
ŋaan te ki u naangbouŋ na-ii mokitir kii
kpaatir.”

133

Dontir nba jiin naataann lomm po

- 1 Yennu niib-i taan leeb ki be nan parmann,
li ñan bonchiann ki mei par.
- 2 Li tee nan kpanjanin nba ki bi jii mōon
Aarōnn yur paak,
ki li lōō siik u tiañ paak ki siik u liatir turu
ni nae.
- 3 Li tee nan Hermonn kunkonn paak marin nba
saa baa
Sayōnn kunkona paak nae.
- Leñe ki Yennu senn mōsonn, u piisin po,
ki li tee manfoor nba kaa gbennu.

134

Yiinii nba jiin Yennu dontir po

- 1 Baat man ki tin pak Yennu,
yimm nba kur tee u toontunna na,
yimm nba be u ñasaakak ni nyiok ki tuun u
toona na.
- 2 Dont i nii sanpaapo man, Yenjiantu ñasaakak
na ni,
ki miar Yennu ki bia dontō.
- 3 Yennu nba nan sanpaak nan tiñ na n turi
piisin,
ki lin nyi Sayōnn.

135

Dontir yañ

- 1 Pakin Yennu man.
- Yimm nba tee Yennu toontunna na,
2 yimm nba see Yennu ñasaakak ni,
ki li tee jiantu ñasaakak na, ii dont u sann.
- 3 Pakin Yennu man, kimaan u ñan,

- ii yin yanii ki pak u sann, kimaan u ɗan.
 4 U gann Jakɔb yaaboonae ki teemm u yab,
 ki jii Israel teeb maɗ ki teemm u niib.
- 5 N mi nan Yennu tee Yenjaanne,
 u tee Yenjaann ki gar yennii kur.
- 6 U tuun linba kur ki u loone,
 li sanpaapo nan tingbouɗ na ni,
 li mɔkgbeɗa nan li mɔkgbeɗa tiɗ po.
- 7 Ɔɔɔe te ki sayuɗ nyi durinya kpiɗ po ki tikii,
 ki te ki sanyikintii be sayuɗ ni, ki te wouɗ
 nyi u boor ki da.
- 8 Ijpt tiɗ nie ki u din kp̄ii nisaarii nan bonkobit
 bonjakperii
 kur yomm.
- 9 Leɗe ki u din tun bakiɗnaɗ toona,
 ki dat Ijpt kpanbar nan u saakab tuba.
- 10 U din biir digbana bonchiann,
 ki kp̄ii kpanbara nba mɔk yiikoo:
- 11 Amor teeb bat Sihonn, nan Basann teeb bat
 Og,
 nan Keenann batnba kur.
- 12 U din jii bi tinii ki tur u niib Israel teebe.
- 13 Yennu, bi sii yoo mɔontir a sanne, ki a tee
 Yennu,
 ki maaru kur saa tiar a po.
- 14 Yennu saa kɔn ki tur u niib,
 u saa tin u toontunna maɗ ninbaauk.
- 15 Digbana yenbis na ɗarin,
 bi jii salimmona nan salimpeenae ki
 namm,

niibe jii bi nii ki namm.

- 16 Bi yenbis maṅ mək mɔi ṅaan kan fit pak,
ki bia mək ninbina ṅaan ki laati.
- 17 Bi mək tuba ṅaan kan fit gbat, bi poṅ ki foi
kaawa.
- 18 Binba maa yenbis maṅ nan binba teen
yenbis maṅ yada,
bi mɔṅ sii tee nan yenbis maṅ nae.
- 19 Israel teeb, pakin Yennu man;
yimm nba tee Yennu mannteeb na, pakin
Yennu man,
- 20 yimm Liifai teeb, pakin Yennu man;
yimm nba kur jiantiro na, pakimo man.
- 21 Pakin Yennu, Sayonn kunkonn paak,
pakin ṅoo nba be Jerusalem na.

Pakin Yennu man.

136

Niipoturu yaṅ

- 1 Turin Yennu niipoouk man, kimaan u ṅan,
u lomm kaa gbennu.*
- 2 Turin Yennu nba gar yenbis kur na niipoouk,
u lomm kaa gbennu.
- 3 Turin wunba tee yomdamm kur Yomdaano na
niipoouk,
u lomm kaa gbennu.
- 4 U kooe tuun bakitnaṅ toonjaana,
u lomm kaa gbennu.

---

* **136:1** 136.1-26 “U lomm kaa gbennu” din tee niib na jiihue.

- 5 U jii u subiniie ki nan tingbouŋ na,
u lomm kaa gbennu.
- 6 U senn tingbouŋ, ki li paa nyun paak,
u lomm kaa gbennu.
- 7 Ŋɔɔe nan yonnu nan ŋmaarik,
u lomm kaa gbennu.
- 8 Ki yonnu na sii dia daar;
u lomm kaa gbennu.
- 9 Ki ŋmaarik nan ŋmaabira sii dia nyiok,
u lomm kaa gbennu.
- 10 U din kp̄ii Ij̄ipt teeb bijakpera,
u lomm kaa gbennu.
- 11 U din nyinn Israel teeb Ij̄ipt tiŋ ni,
u lomm kaa gbennu.
- 12 U jii u nuu paŋ nan u kp̄inkpouŋ paŋe,
u lomm kaa gbennu;
- 13 ki b̄okit M̄okmuŋ na,
u lomm kaa gbennu,
- 14 ki te ki Israel teeb t̄okin leŋ,
u lomm kaa gbennu,
- 15 ŋaan te ki Ij̄ipt kpanbar nan u jab dii nyun,
u lomm kaa gbennu.
- 16 U din jii u niibe ki saan namm kunkoouk
paak,
u lomm kaa gbennu.
- 17 U din kp̄ii kpanbara nba m̄ok yiikoo,
u lomm kaa gbennu.
- 18 U din kp̄ii kpanbarjaana,
u lomm kaa gbennu:
- 19 Amor teeb kpanbar Sihonn,
u lomm kaa gbennu,

- 20 nan Basann kpanbar Og,
u lomm kaa gbennu,
21 Ki jii bi tiniu ki tur u niib,
u lomm kaa gbennu.
22 U din jiiir ki tur u niib Israel teebe,
u lomm kaa gbennu.
- 23 Baa din nyannit na, u din ki tamm ti po,
u lomm kaa gbennu.
24 Ɔɔɔe din nyinnit ti datai nuu ni,
u lomm kaa gbennu.
25 Ɔɔɔe teen bonfoor kur jeet,
u lomm kaa gbennu.
- 26 Turin Yennu nba be yendɔuɔ ni na niipoouk,
u lomm kaa gbennu.

137

Israel teeb yommisin ni fabinii

- 1 Babilonn mɔka boore ki ti kar tiɔ ni,
leɔe ki ti tiar Sayonn po, ki bui,
2 ki lakin ti bonfifaat tiinii nba be leɔ na paak.
3 Ki binba kɔn ki nyannit na betit a tii yiin yanii;
bi loon tii maɔit bi para, ki yetit a,
“Ii yiin yanii nba jiin Sayonn po.”
- 4 Ti saa teen nlee ki yin yanii ki tur Yennu,
boorganu tiɔ ni?
5 Mi-i tamm Jerusalem po, n ji daa fit faa kɔnn.
6 Mi-i kii tiar a po,
li-i tee ki n ki tiar nan fine tee n parpeenn
nba gbeɔ,

n ji daa fit yiin yanii.

⁷ Yennu, tiat Edom teeb nba din tun linba,
daar nba ki ti datai nyann Jerusalem na.
Tiat baa din yeen a, “Yeetir ki sikinir tiŋ ni.”

⁸ Babilonn doo, bi saa biirawa.
Parpeenn sii be daansoo nba pa-a
faa daan tun linba ki turit na paak,
⁹ wunba saa jii a sanpantii ki jaatib tana paake.

138

Ki jiin niipoturu Yenmiaru po

- ¹ Yennu, n teena niipoouk nan n par kur;
n yiin ki dontira malakanba kur boor.
- ² N gbaan ki took a kasii ŋasaakak na,
ki dont a sann, kimaan a lomm nba kaa
gbennu,
nan a mamomm na paak,
kimaan a wann nan a sann nan a sennii mok
yiikoo
ki gar bont kur.
- ³ Mi-i yiina yoo nba, a teenin gatu,
a jikit a paŋ nae ki koontin paŋ.
- ⁴ Yennu, durinya kpanbara kur saa kpakita,
kimaan bi gbat a moŋona nawa.
- ⁵ Bi saa yin yanii ki jiin linba ki a tun na po
nan a baakchiŋ na po.
- ⁶ Faa lek be sanpaapowa na, ŋaan a baka be
tarii po,
karinbaandamm na kan fit boŋ ki a daa
laatibi.

- 7 Daamii-i lintin yoo nba, a tuu fatime,
a tuu biir n datawutodamm nae, ɲaan jii a
paŋ ki tinnin.
- 8 A saa tun linba kur ki a senn mɔsonn nan a
saa tun nawa.
Yennu, a lomm kaa gbennu, gbent toonn nba
ki a piin na.

139

Ki jiin Yennu yanchiɔŋ nan gotɲanu po

- 1 Yennu, a fiitirime ki mi maa tee bianɲinba.
- 2 A mi linba kur ki n tuun;
fi-i lekii be banfɔkira, ɲaan a bant n
dudukit.
- 3 Maa tuun toonni, maa foi-i, ɲaan a laatime, a
mi n toona kur.
- 4 N tuu tan piak na ki poŋ sɔɔ ki a mi maa saa
pak linba.
- 5 A ɲaa lint n munn poe; ki tuu jii a paŋ ki
nyinnin daamii ni.
- 6 Faa min bianɲinba, li sumii bonchiann, ki gar
n bannuwa.
- 7 N saa saan lee ki a kan lami? N saa tɔkin lee
ki bot a boori?
- 8 Mi-i doo sanpanaagbeŋ, a poŋ be leŋe,
mi-i sik kpeentij, ki a be leŋ.
- 9 Mi-i yukir nan nɔɔŋ na ki saan yondopo,
koo ki be yonbaapo banfɔkira,
- 10 a poŋ be-e ki saa gar n tɔonn ki sommin.
- 11 N bo saa yet bunbɔnne ki wun bɔrin,
koo yentu ki wun kpant nyiɔk,
- 12 ɲaan bunbɔnn ki bɔn a boori,
nyiɔk yeen nan yonnu ni nae ki tura.

Bunbõnn nan yentu tee yomme a boor.

13 Fine nan n gbanant kur;

fine taan n gbanant, n naa poor ni.

14 N dontira, kimaan faa namin bianjinba,

li mok bakitnaug nan jaarlituk,

linba ki a tuun kur tee bonsaanne, ki bia
tee bakitnaug.

N mir nan n par kur.

15 Yoo nba ki a din nan n kpaba ki taanir

ki dekin birir soon nna, n naa poor ni,

siaminba ki n bor ki kpaatir na,

a poŋ din mi nan n be leŋ.

16 A din lamewa ki bi tan marin.

Daa nba ki n sii be n manfoor ni,

li poŋ sobe ki dõõ a gbouŋ niewa,

ki n tan baar durinya na ni.

17 Yennu, n la nan a dudukit ŋan bonchiann ki
turin,

ki bia yab bonchiann.

18 Mi-i kan a dudukit, li sii yab ki gar tanbiinii.

Mi-i fiir gõõn ni, n be a boore.

19 Yennu, n sunman ki a kpaii biitdamm nawa.

N sunman ki nikpiirit na yaat n boora.

20 Bi piak biite ki jiin a po, ki piak biir a sann.

21 Yennu, n ki loon binba ki loona na,

ki bia yisin binba yêen a mob na bonchi-
ann.

22 N namm nanmõŋe, ki jikitib ki bi tee n datai.

23 Yennu, fiitirin ki bann n yan ni,

bikintin ki bann n dudukit nba tee.

24 Gotir ki laan biit be nni-i,

ki fan ηmakitin manfokangbennuk sɔnu ni.

140

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

- 1 Yennu, fatirin biitdamm nuu ni.
A nyinnin kpikpirukdamm boor ni.
- 2 Yoo kur bi lorin biite, ki baat nan kɔna yoo kur.
- 3 Bi mɔi ton nan waalabirii yara nae,
ki bi maan ton nan waajioŋ lobit na.
- 4 Yennu, nyintin biit damm paŋ ni,
ki bia gɔɔrin nikpiirit boor, binba lorin n baak po na.
- 5 Karinbaandamm pii baruko ki guunin;
bi pii tanbarae ki birin barit sɔnjouk ni, a bin soorin.
- 6 N yeen Yennu a, “Fine tee n Yennu.”
Yennu, gbiintir mɔnii nba ki n mɔ ki loon sommir na.
- 7 N Yomdaano Yennu nba tee n fat-tɔɔ na,
fine nyinnin tɔb ni.
- 8 Yennu, a daa teen biitdamm na baa loon linba;
a daa te ki bi laat nyannu bi lorbiit ni.
- 9 A daa te ki n datai na laat nyannu;
a te ki bi lorbiit nba ki bi lor n paak na n ηmat baa bi paak.
- 10 Ŋaant ki musankɔɔna n baa bi paak;
ηaant ki bin baa bootuk ni ki ji daa mi do.
- 11 Daa te ki binba fa faak ki paa leeb na laat nyannu;

ŋaant ki biit n nyann kpikpirukdamm ki
biirib.

¹² Yennu, n mi nan fine taant tarii po,
ki sommit binba be daamii ni.

¹³ Popeendamm na set saa dontawa, bi sii be a
boore.

141

Daajoouk Yenmiaru

¹ Yennu, n yia; sommitin motana.

Mi-i yiina yoo nba, fan gbiint ki turin.

² Gaat n miaru ki lii tee nan bonnunubit na,
ki maa donn n nii nba na-ii tee nan daa-
joouk maruŋ na.

³ Yennu, ii dia n mɔb, kii guu n mɔmaan.

⁴ Ii guun ki n daa loon biit tumu,
koo ki n daa tokii biit damm ki tuun biiti.

Ŋaant ki n daa ban pukii bi jaamm dinu ni.

⁵ Niŋanɔ saa fit dat n tubir, ki jii ŋant ki
ŋmakitin;

ŋaan n ki loon biit damm baakir,
kimaan yoo kur n mei ki biir bi toonbiit
nae.

⁶ Bi-i lu bi diateeb na ki bi nyii joyirin ki baa
yoo nba,

niib na saa bann nan n maan na tee
barmɔniie.

⁷ Bi kpaba sii dɔɔ kaauk boore buri buri
nan baa tuu yakit daauk ki butɔ buri buri
bianjinba na.

- 8 Ɔaan n yada be fin Yabint Yennu nie yoo kur,
n loon a guurue; a daa te ki n kpenni.
- 9 Nyintin barit nba ki bi pii guuntin na ni,
biit damm barit maŋ ni.
- 10 Ɔaant biit damm na n baa bi barit nba ki bi
bar na ni,
Ɔaan ki min daa laat siara daŋi.

142

Yenmiaru nba jiin sommir po

- 1 N yi Yennu ki loon sommir, n barimœ.
- 2 N teen ŋœœ n maan kura, n want ŋœœ n
daamii kur.
- 3 Mi-i tan yaa man ŋaa tama yoo nba,
u mi maa saa teen biaŋinba.
- N datai pii barite sœnu nba ki n tœkii na ni, ki
guuntin.
- 4 Mi-i got ki lint n mœŋ, n ki laat wunba saa
sommin
ki nyinnin, sœœ baka kaa n po.
- 5 Yennu, n mœ nan fine ki loon sommir,
Yennu, fine tee n guutœœ,
fine tee wunba ki n mantik loon, n manfoor
ni na.
- 6 Gbiintir mœnii nba ki n mœ ki loon sommir na,
n gbee nan parbiire.
- Nyintin n datai nuu ni, kimaan bi paŋ gar n
yara.
- 7 Nyintin n daamii na ni, ki man pak donta, a
niib sinsuuk ni,
kimaan faa ŋan ki turin na paak.

143

Yenmiaru nba jiin sommir po

- ¹ Yennu, gbatir n miaru.
 A popeensin ni, a gbiint n fabinii.
 Turimin gatu a mamomm paak.
- ² A daa bu min nba tee a toontunno na buut,
 soo kaa ki tee kasii a toonni.
- ³ N dataak tokiime ki saa soorin ki nyannin.
 U koonin bunbonn dansarik nie,
 ki n tee nan binba din kpo sianyoowa na,
- ⁴ ki n ji loon man n̄aa tamae, n be parbiir nba
 kaa paak nie.
- ⁵ N tian daa nba gar na po, ki dukii faa tun
 linba po,
 ki tian linba kur ki a tun.
- ⁶ N dont n nii sanpaapo ki meia,
 ki loona nan tinkooŋ nba loon nyun bi-
 aŋinba na.
- ⁷ Yennu, turimin gatu motana.
 N ji ki mok dindann nan waama, a daa nyik-
 itimi.
 Li-i tee ki a nyikin, n saa pukin binba sik
 kpeentij na poe.
- ⁸ Sanyiok kur, a tuu tiarin a lomm nba kaa
 gbennu na po,
 kimaan fine ki n teena yada.
 N miaru do a boor nie. Wantin sonu nba ki n
 saa tokin.
- ⁹ Yennu, n baat a boor ki loon guuru, nyintin n
 datai nuu ni.

10 Fine tee n Yennu, wantin biañinba ki n saa
tun a loomm.
Ii ñan ki turin, ki tōkin nanin sōñganu.

11 Yennu, tintin nan faa senn mōsonn biañinba
na,
jiin a ñant na ki nyinnin daamii ni.

12 Faa mōk lomm nanin na paak,
a kpi n datai ki biir binba dintin biak na,
kimaan n tee a toontunnōe.

144

*Kpanbar nba teen Yennu niipoouk ki jiin
nyannu po*

1 Pakin Yennu nba tee n guutōo na.
Ñōōe tumiin tōb faanu, ki te ki n teen siir ki
guu kōnn.

2 Ñōōe tee n gaartōo nan n guutōo,
ñōōe tee n sindandiiuk nan n tinntōo;
n tinnu dindann be u nie,
ñōōe sikin digbana tiñ ni ki turin.

3 Yennu, nisaarik tee bee ki a fiin u po,
nisaarik mun ki a baka be u ni?

4 Nisaarik tee nan foon nae,
ki u daa gaar nan yinyuñ nba gaar na.

5 Yennu, bōkitir sanpagbouñ ki sik;
a sii jōjaana na ki munyuut n nyi bi ni.

6 Tumin sanyikintii ki lin yat a datai.
A tō a peenii na ki a datai n chiar.

7 Tantir a nuu ki sikin tiñ ni,
ki datin ki nyinnin nyunsunsuñ ni ki fatin,
ki nyinnin boorganu nuu ni,

- 8 boorganu nba ki piak barmōnii,
 ŋaan fa faak kuukoo nan bi mōpora niwa
 na.
- 9 Yennu, n saa yin yanpaan ki tura,
 n saa faa konn ki yin yan ki tura.
- 10 Fine tur kpanbara nyannu,
 ki tinn a toontunno Defid, ki u nyii takoob-
 porimii ni.
- 11 Nyintin n databiit nuu ni, nyintin boorganu
 yiikoo ni;
 boorganu nba ki piak barmōnii,
 ŋaan fa faak kuukoo nan bi mōpora niwa
 na.
- 12 Ŋaant ki ti bonjai nba be bi paaun ni na n
 kpaat
 nan bonbuburit nba kpaatir nan paŋ bi-
 aŋinba na.
 Ŋaant ki ti bonpoi-ii tee nan kpanbar
 ŋaadachaata
 nba be lotii ni ki faŋit kpanbar ŋaak bi-
 aŋinba na.
- 13 Ŋaant ki ti boa n gbee nan jebooru kur,
 ŋaant ki ti pei n mar pebis tusaa piik piik.
- 14 Ŋaant ki ti bonkobit n pōt bonchiann,
 ki daa miin, koo ki kpenni.
 A daa te ki parbiir mōŋ be ti doo sōnii ni.
- 15 Parpeenn be digbann nba ki maan na tee
 monii
 ki turib na paak;
 parpeenn be niib nba ki bi Yomdaano tee
 Yennu na paak.

145

Dontir yañ

- 1 Yennu nba tee n kpanbar, n saa mɔɔnt a yabint;
n saa tura niipoouk mɔkmɔk nan mɔkmɔk.
- 2 N sii teena niipoouk daar kur, n saa donta yaayoo siiyoo.
- 3 Yennu tee Yenjaanne, li ŋan ki tin donno sanpaapo.
U yabint na gar nisaarik bannuwa.
- 4 Maaryenn tuu saa wann maarleer na fin Yennu nba tun linba, ki donta, bi saa mɔɔnt a toonjaana,
5 ki pak a baakir nan a yabint po, ki n sii dukii a bakitnaun toona po.
- 6 Niib saa pak a toonjaana po, ki man mɔɔnt a yabint po.
- 7 Bi saa pak a ŋamm kur po, ki yin yanii ki jiin a popeensin po.
- 8 Yennu mɔk lomm nan ninbatinu, u wutoor ki do yian, ki u lomm bia kaa gbennu.
- 9 U ŋane ki tur soɔ kur, ki mɔk ninkpabaun u naamii kur paak.
- 10 Yennu, a naamii kur saa dont a sann, ki a niib kur saa tura niipoouk.
- 11 Bi saa pak a naan baakir pañ po, ki wann a yabint po,
12 ki lin te soɔ kur n bann a pañ toona, nan a naangbouñ baakir nan yiikoo po.
- 13 A naan kaa gbennu, ki a sii yoo dia a niib.

Yennu see u mɔsona paake,

ki mɔk ninbatinu u toona kur ni.

14 U sommit binba be daamii nie, ki fiint binba
baa na.

15 Bonfoor kur dindann maa a paake,

ki a teemm jeet yoo nba kur ki bi loon.

16 A tuu tur ki lin jaŋibe, ki gboont sɔɔ kur.

17 Yennu toona kur ŋane,

ki u bia mɔk ninbatinu, u toona kur ni.

18 Yennu ki fɔk nan binba kur yiu na,

binba yiu nan bi para kur na.

19 Ŋɔɔe teen binba teenɔ baakir na bi bonloŋa,
u gbia bi fabinii ki tuu tinnib.

20 Ŋɔɔe guu binba loonɔ na kur,

ŋaan u saa biir biit damm nawa.

21 N sii yɔɔ piak Yennu-e;

ŋaant ki u naamii kur n pak dont u kasii sann
yaayoo nan yaayoo.

146

Dontir nba saa tinnu Yennu boor

1 Pakin Yennu man. N seek, pakin Yennu.

2 N saa dont ŋɔɔe n manfoor kur ni;
n saa yin yaŋ ki tur Yennu-e.

3 Daa jikit a dindann ki tee nisaarii tɔondamm
ni;

nisaarik kaa ki saa fit tinna.

4 Bi-i kpo, bi tuu ŋmat kpant tante,

li daar maŋ, bi lora kur tuu kpakin yanne.

5 Parpeenn be daanɔ nba ki Yennu

nba ki Jakɔb jiantir na tee u sommtɔɔ na
 paak,
 wunba ki u dindann maa u Yomdaano
 Yennu maŋ paak na,
 6 Yennu nba nan sanpaak nan tiŋ nan mɔkg-
 beŋa
 nan linba kur be li ni.
 U yɔɔ dia u mɔsonae,
 7 ki bu sommit binba be mukisuk ni,
 ki bia teen komma na jeet.

Yennu-e nyint dansarkɔɔra yann,
 8 ki bia te jɔɔnii nyɔɔntir.
 Ŋɔɔe fiint binba baa na,
 ki mɔk lomm nan u popeendamm.
 9 Yennu-e guu saamm nba be ti tiŋ na ni,
 ŋɔɔe sommit pakɔi nan kpeebii,
 ŋaan biir biit damm na lora.

10 Yennu-e tee kpanbar yoo kur.
 Sayɔnn doo, a Yennu nae sii yɔɔ dia-a yaayoo
 nan yaayoo.

Pakin Yennu man.

147

Dontir nba saa Yabint Yennu boor

1 Pakin Yennu man.

Li ŋan ki tin yin dontir yanii ki tur Yennu;
 li ŋan ki bia took nan tin kpakito.
 2 Yennu ŋammit Jerusalem-e,
 u jent nan binba ki datai din soorib ki yaat
 namm nae.

- ³ U teen binba para ni la daŋ nae laafia, ki lorin bi fiat.
- ⁴ Ŋɔɔe nan ŋmaabira, ki bi kann yab dian waa loon biaŋinba,
ki u tuu yiin ŋmaabir kur nan u sann.
- ⁵ Ti Yomdaanoɔ tee Yenjaann ki mɔk paŋ,
ki u yanfoon kaa bikinu.
- ⁶ Yennu-e dont binba mɔk sikin-n-moŋ na,
ŋaan sikint biit damm na tiŋ ni.
- ⁷ Yinin dontir yaŋ kii teen Yennu man;
faan kɔnn ki yin yaŋ ki tur ti Yomdaano
man.
- ⁸ Ŋɔɔe te sanpagbant baak sanpaapo;
ŋɔɔe te saak baa tingbouŋ na paak,
ki te mɔɔt pia kunkona paak.
- ⁹ Ŋɔɔe teen bonkobit jeet ki bi di,
ŋɔɔe dint kinkabira yoo nba ki bi mɔ kon.
- ¹⁰ U parpeenn ki be tanpaarii ni kaa,
koo u par ki mei kunkɔnkɔnna nba mɔk
para paak kaa,
- ¹¹ ŋaan u par mei damm nba baakitɔ na paake,
nan damm nba teen yada nan u lomm nba kaa
gbennu na paak.
- ¹² Jerusalem, pakin Yennu.
Sayonn doo, pakin a Yennu.
- ¹³ Ŋɔɔe te ki a tammɔkɔɔka wakii.
Ŋɔɔe tee piisin a niib paak.
- ¹⁴ Ŋɔɔe te ki a tiŋ be li yamani,
ki jikit jeŋant ki gboonta.

- 15 U tuu tur tingbouŋ na mobe,
ki linba ki u yet na n tun yiama.
- 16 U tuu te ki wunn n yat nan gbent nae,
ki bia yat marin nan tangbiruŋ na,
- 17 ki te ki sakaana n baa nan tansakina na,
ki soo kaa ki saa fit took waat nba ki u tuu
tun na.
- 18 Ŋaan wuu yet mōmaan, nyuntana na tuu
nanne,
u tuu tun wouŋo ki te ki nyun puub.
- 19 U tuu jii mōmaame ki tur u niib,
ki jii u wannu nan u sennii ki tur u niib
Israel teeb,
- 20 ŋaan u ki tun linba na booru ki tur nilee na,
bi ki mi u sennii maŋi.

Pakin Yennu man.

148

Durinya kur n dont Yennu

- 1 Pakin Yennu man.
- Pakimɔ man sanpagbant ni,
yimm nba be sanpaapo na.
- 2 Pakimɔ man, yimm nba tee u malakanba na,
yimm nba tee sanpaapo kunkɔnkɔnna na.
- 3 Yonnu nan ŋmaarik n pak ki dontɔ,
pakimɔ man, yimm nba tee
ŋmaabirnyinyira na.
- 4 Sanpaak nan nyun nba be sanpagbant liik po
na n pak dontɔ.

- 5 Ŋaant ki bi kur n pak dont Yennu sann,
kimaan u din pak mōmaame ki namm.
- 6 U sennue din te ki bi be bi binbeboa yaayoo
siiyoo,
ki kan fit yêt u mōb.
- 7 Yimm nba be tingbouŋ na paak, ii pak dont
Yennu man,
nyun ni bonkob-gbeŋa nan nyunsunsunt
kur,
- 8 li sanyikintii nan sakaana, nan wunn nan
sanpagbant,
nan wonpaaruk nba saak u mōb na.
- 9 Jōjaana nan kunkona nan tilontii nan fōr,
ii dont Yennu man,
- 10 bonkobit kur, li ŋaak ni yab nan muuk ni yab,
bonbubōkit nan bon-yuyukit.
- 11 Ii pak dontō man, kpanbara nan niib kur,
kpanbar ŋaajab nan doo diara kur,
12 sapaamm nan naasimm, nikpera nan
waas,
- 13 ŋaant ki bi kur n pak dont Yennu sann.
U sann yab ki gar sanlia kur,
ki u baakir yab ki gar sanpaak nan
tingbouŋ na kur.
- 14 U te ki u digbann na mōk paŋ
ki li te u niib kur dontirōe,
Israel niib nba ki u loomm bonchiann na.

Pakin Yennu man.

149

Dontir yaj

¹ Pakin Yennu man.

Yinin yanpaan ki tur Yennu,
ki donto, u niqamm tintaanu ni.

² Israel teeb, ii mok parpeenn man,
kimaan i naamii daano paak.

Sayonn teeb, ii kpamm man, kimaan i Kpanbar
man paak.

³ Ii waa waak kii dont u sann,
ii faa gingana nan kona ki donto.

⁴ Yennu par mei u niib paake,
ki u teen sikin-n-moj damm na nyannu.

⁵ Naant ki Yennu niib-ii kpamm, kimaan baa
nyann na paak,
ki yin kpinkpammuk yanii nyotunmunn.

⁶ Naant ki bii hoot kii dontir Yennu,
ki bi jukbanjai nba di bonchiann na-ii be bi
nii ni,

⁷ ki te ki bin nyann digbana na, ki dat niib na
tuba,

⁸ ki baan bi kpanbara na jarit,
ki bia baan bi tondamm na kut jarit,

⁹ ki dat digbana na tuba, nan Yennu nba senn
bianinba na.

Yennu niib nyannue na.

Pakin Yennu man.

150

Ki jiin Yenpaku po

¹ Pakin Yennu man.

Pakin Yennu, u jiantu nasaakak ni man.
Pakimo sanpaapo nba ki u jii u paŋ ki nan na.

² Pakimo, kimaan waa tun toongbeŋa nba na
paak.

Ii pak dont u yabint yiikoo na man.

³ Ii jii naatuna ki pak donto man.

Ii jii kona nan naagbai ki donto.

⁴ Ii jii gingana nan waak ki donto.

Ii jii kona nan yerii ki donto.

⁵ Ii jii duunii ki pak donto.

Ii donto nan duunii monii bonchiann.

⁶ Bonfoa kur, ii dont Yennu.

Pakin Yennu man.

Yennu Gbouŋ Mɔɔr
Bimoba: Yennu Gbouŋ Mɔɔr Bible

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bimoba

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Sep 2022 from source
files dated 11 Jul 2022

00d89ba0-4677-52d9-9bc5-aa3d7c5c966d